

CATALUNYA, BUSINESS FRIENDLY

(propostes i aportacions per al debat)

Basat en les idees publicades al llibre “Catalunya Last Call”,
en la pròpia experiència i en les participacions de l'autor
a la Sectorial d'Economia de Reagrupament Independentista

Autor: Joan Vila Planas
Agost/desembre de 2013

Introducció

El principal motiu d'aquest treball és la irresponsabilitat en que cauríem de no preveure, en les dates que corren, la possible independència política i la creació d'un nou Estat en el territori del què hores d'ara es coneix com el Principat de Catalunya.

El fet que aquest potencial Estat Independent estigués ubicat econòmicament i política dins o fora de la UE en aquest cas gairebé no té cap mena de rellevància, com veurem al final de l'estudi. Solament afecta a unes determinades propostes concretes, que vindrien afectades o no per les normatives UE.

Entenem que fora molt irresponsable no preveure aquesta via política com altament probable, un cop acceptada la demostració reiterada sobre la inviabilitat econòmica d'una Catalunya autonòmica dins de l'Estat Espanyol, si hom no està des de l'interior de Catalunya disposat a assumir una exagerada càrrega fiscal en favor d'altres regions d'Espanya menys desenvolupades, les quals actualment, per afegitó i al seu torn seguint l'entorn legal vigent, trenquen sistemàticament el principi d'ordinalitat fiscal lògic i assumible en una organització política estatal que vulgui preveure la viabilitat de la seva continuïtat des del punt de vista econòmic.

No és objecte d'aquest treball la història comparativa, ni recent ni llunyana, però caldrà fer unes referències obligades al passat des del punt de vista econòmic-empresarial per entendre algunes de les propostes de futur que hi inclourem.

En primer lloc, cal deixar ben palès que el present treball es desenvolupa des d'uns punts de vista absolutament pragmàtics i, per tant, des d'unes bases socio-econòmiques determinades. No ens agradaria etiquetar en cap sentit el conjunt de propostes que recollim, però no amagarem que la premissa bàsica sobre la que s'assentarà és la de que la base econòmica d'una societat està en la iniciativa privada, és a dir la iniciativa de l'individu en tant que part indivisible de la societat en la qual forma part. Estem convençuts que cap ens amb indefinició específica a la seva direcció pot substituir l'individu com a cèl·lula inicial a partir de la que es crearan éssers vius molt més complexos, com són les empreses. Tinguin la dimensió que tinguin.

Per tant, entenem que la base de qualsevol economia de qualsevol signe és la iniciativa privada i que les diverses Administracions la única aportació, però molt important, que poden fer-hi és la d'esdevenir un llast o un impuls d'aquelles iniciatives.

En segon lloc ens basarem en el nostre convenciment de que les Administracions han de ser una eina de contrapès i de conducció macro. Per això tenen una responsabilitat normativa, reguladora, d'àrbitre, sancionadora i re-distributiva que influeix sense remei en les economies de les empreses i, a la llarga, modifica simultàniament des de la macroeconomia estatal fins a la microeconomia dels individus i/o les famílies. Aquí rau la importància, la força i la responsabilitat de les Administracions.

La gestió dels pilars de l'anomenat Estat del Benestar no és una tasca ni fàcil ni senzilla; no descobrirem res afirmant tal hipòtesi. Per aquest motiu també cal pensar en aplicar al sector públic algunes de les regles que proposem per al sector privat, com és l'imprescindible meritocràcia en la funció pública, però també en la pròpia essència del sistema de partits polítics que competiran per a gestionar el sistema democràtic.

No hem fet referència prèvia a que qualsevol de les propostes d'aquest treball se sustentarà en un Estat democràtic i de dret perquè considerem aquesta afirmació absolutament innecessària per òbvia. Qualsevol d'aquestes propostes segurament no fora possible en un entorn no democràtic. El que potser sí que cal fer esment sense cap mena de complex és en que intenten buscar l'equilibri, existent en l'inici de qualsevol relació humana, que proporciona l'honestedat. És a dir, creiem que cal crear des d'aquesta perspectiva, d'una forma constructiva, encara que sense perdre de vista aquelles desviacions que es puguin preveure i les sancions que sembli necessari que s'hi han d'aplicar. Ras i curt: el treball parteix de la presumpció d'innocència i d'honestedat de totes les parts però no proposa una filosofia de "lliri a la mà".

Com es veurà, al llarg d'aquest treball hi apareixen dos elements obsessivament reiteratius, encara que en alguns casos ens arribin a dur a propostes "políticament incorrectes", que són l'essència del seu tarannà: sentit comú i agilitat. Això malgrat saber per experiència que aquests elements han estat gairebé tabú en cercles pròxims a les polítiques d'economia i empresa, i també a les organitzacions satèl·lits que n'han fet de la pròpia existència solució i problema alhora.

Estem convençuts de que els pitjors mals a una economia de mercat són en primer lloc la falta d'educació i en segon lloc la reducció psicològica del factor humà a simple i impersonal "factor treball" i l'exagerada rigidesa. Ambdues qualitats han portat la nostra societat a l'excés de normatives, la multiplicitat d'Administracions, la presumpció de culpabilitat (no solament en el sentit jurídic del terme), les sobredimensionades normes de seguretat de tota mena (financeres, fiscals, sanitàries i higièniques, industrials...) i les seves respectives inspeccions, i en un intent de cerca de solucions al respecte ens duren a la tendència de prioritzar propostes que puguin esdevenir més àgils, més senzilles i més "ergonòmiques" des de la psicologia d'empresa, sense oblidar que sigui també la dels ciutadans. A aquests darrers, siguin contractats o contractants, caldrà exigir-los des de l'inici un el grau més gran de compromís en la millora de l'educació.

Partirem d'una base real, que és que la gran majoria d'emprenedors, autònoms i empresaris privats aposten bàsicament per a l'èxit en el desenvolupament dels seus projectes sense comptar amb cap possible trencament de les normes ni de les relacions socio-laborals. Ni la gran majoria dels col·laboradors disposats a llogar les seves aptituds per a una empresa compten l'incompliment entre les seves possibilitats. Però ambdues actituds coincidents s'han de veure refermades per un teixit polític-administratiu coherent que impulsi la meritocràcia i penalitzi amb fermesa i rigor les especulacions amb el bé comú. Fugirem en definitiva en aquest memoràndum de que la casuística es converteixi en norma automàticament, ja que això comporta la multiplicitat de normes inservibles abans esmentades, que ni es compleixen ni es fan complir, amb lo qual es transmet implícitament a la societat un degoteig constant de missatges d'arbitrarietat i d'impunitat en la transgressió de les normes. Un exemple molt entenedor per a tothom en són els límits de velocitat per a turismes implantats a les autopistes, absurdament inamovibles en el mateix període de temps en què l'evolució dels vehicles ha estat una autèntica revolució.

Les propostes que recollim, també cal advertir-ho, preveuen evitar l'abús en tots els sentits i de totes les parts. Una recent decisió governamental espanyola ens servirà d'exemple: es pretén gravar amb taxes i impostos les economies privades, tant d'empreses com de famílies, que hagin invertit en sistemes fotovoltaics per a consum propi d'electricitat, en un intent recaptador de no deixar cap espai energètic lliure de gravamen, com si la inversió en energies renovables no hagués proporcionat ja uns ingressos fiscals directes i indirectes i, el què és pitjor, desoïnt les necessitats que el canvi sistèmic de l'economia demana, com són el foment de la cultura de l'estalvi i l'aprofitament de bens i recursos en totes les vessants que les noves tecnologies i investigacions permetin. Molt ens fa témer que aquests gravàmens es proposen com a elements dissuasius d'utilització de tècniques més socialitzables en favor de mantenir mercats captius a mans de grans companyies. Decisió ben allunyada, doncs, de les propostes que farem, que creiem que seran les més convenients per a Catalunya.

D'altra banda, també pretenem que aquestes propostes serveixin per escurçar les excessives diferències de salari dins de la mateixa organització productiva, amb la vista posada a un augment clar dels salaris aparellada a una major responsabilitat individual, que vol dir també una major implicació personal, davant dels bens i objectius comuns, siguin públics o privats. Això és, la línia de les propostes és la de promoure la responsabilitat individual al mateix temps que s'assenten unes bases de consum interior més lògiques i equilibrades. És a dir, conduir l'economia a la recuperació de la classe mitjana en totes les seves variants, perquè aquesta és la que fa girar la roda econòmica i al seu torn assenta les bases democràtiques d'un Estat del benestar equilibrat, i perquè un Estat business friendly no s'ha de traduir per xec en blanc a les empreses

No oblidem en aquest document la facilitació i el foment de la mobilitat geogràfica a l'interior i a l'exterior, així com altres aspectes com són el treball a temps parcial, la conciliació horària o el subsidi d'atur indefinit i condicionat.

I, per fi, una de les més grans fites serà la persecució en tots els camps de la cultura de l'incompliment, que s'ha instal·lat a la nostra societat talment com una malaltia crònica, i que entenem que només la podrem combatre amb dos remeis d'aplicació temporal diferent: una millora urgent de l'educació i la normativa sancionadora adequada.

Durant l'elaboració d'aquest memoràndum, concretament el dia 3 de setembre del 2013 per la tarda, segons La Vanguardia, el col·lectiu FERA va lliurar al Molt Honorable President de la Generalitat i a la seva Vicepresidenta un document que recull propostes urgents per a la reforma de l'Administració catalana.

No cal dir que coincidim cent per cent amb els conceptes expressats a l'esmentat document. Com en tot, en podríem matisar alguns aspectes, pocs. Però no és l'objectiu del present treball ni l'interès del seu autor, ja que entenem que nosaltres anem un pas més enllà, de tal manera que les propostes del FERA es podrien incloure absolutament en el present document.

Al que sí que incita la coincidència és a reflexionar en el següent sentit: per a que aquestes propostes, les del FERA incloses, siguin efectives cal un equilibri molt fi entre la rapidesa d'aplicació de les mateixes i el més gran consens per dotar-les d'estabilitat temporal. Però per aquest ordre. Si la unanimitat ha de retardar la seva aplicació pràctica, cal valorar-ne molt acuradament el cost de l'oportunitat.

És a dir, la situació socioeconòmica requereix d'actuacions de shock de tal magnitud que el primer que s'ha de trobar és l'equilibri correcte entre termini i consens a l'hora de dur-les a terme.

Volem indicar que aquest treball s'entén com un conjunt de propostes, ja que algunes d'elles no s'aguantarien sense posar en funcionament algunes de les altres, especialment aquelles que depenen de l'agilitat, la independència i la fiabilitat de la Justícia. No obstant, entenem que la seva aplicació pràctica no ha de ser forçosament simultània, amb lo qual es podrien sectorialitzar i, fins i tot, aparcar determinades propostes, sempre i quan no afectin a la millora de l'educació i a l'eradicació de la cultura de l'incompliment, de la què els successius governs espanyols han estat uns clars exemples a evitar.

A nivell d'ordre pràctic, el document que segueix estarà organitzat per capítols, començant amb una introducció de recordatori històric i comparatiu de l'economia catalana, seguit d'una visió global de futur i d'un plantejament resumit del treball complet, per passar després al desenvolupament individual de les propostes concretes de forma més detallada.

Cal, per acabar, deixar clar que el conjunt de propostes sorgeixen a partir de la participació de l'autor en els treballs de la Sectorial d'Economia de Reagrupament Independentista i de la lectura del sorprenent llibre "Catalunya last call" d'en Boronat i Garcia Ruiz.

Però en realitat el present treball ve a ser un dels passos que seguiria a les propostes en positiu que recull l'esmentat llibre, entrant en l'ordre més pràctic de les iniciatives que creiem que s'haurien d'actualitzar per maximitzar l'impuls que l'Administració ha de donar a l'economia productiva.

D'altra banda cal deixar palès que la responsabilitat d'aquest document no recau de cap manera en la Sectorial esmentada ni en els autors del llibre mencionat, a no ser que amb posterioritat a la seva redacció i d'una forma explícita algun dels referits el recollís i s'hi significués a favor.

Breu referència històrica

Catalunya, en tant que economia, s'ha caracteritzat històricament per dues facetes molt definitòries: l'absència de riqueses naturals al subsòl (fins i tot el carbó extret era de qualitat limitada) i un indret natural de pas entre les terres de la Península i el Nord d'Àfrica cap a la resta del continent europeu, per tant zona de lliure comerç.

Cap de les dues qualitats ha canviat amb el temps, lògicament, amb lo qual a Catalunya s'ha hagut de forjar l'economia en base a petites iniciatives individuals, la majoria relacionades amb el comerç i amb el valor afegit. Seria la dita aquella que de les pedres se'n treien pans. Per aquests motius, la Revolució Industrial va trobar-hi terreny abonat per a desenvolupar-s'hi amb força. Això, malgrat el què indiquem tot seguit.

Mentrestant, a la Castella de terres tristes, pobres i dures, es desenvolupava una forta necessitat imperialista de conquesta i espoliació colonial com a forma de vida de la metròpoli, ubicada en una capital artificialment allunyada de qualsevol costa marítima i de qualsevol possible via de comunicació fluvial que facilités el desenvolupament de la seva economia. Aquestes qualitats acaben impulsant uns grans consorcis econòmics majoritàriament lligats als centres del poder, que han evolucionat fins a esdevenir les macro empreses actuals ubicades forçadament i imprescindible a Madrid. Són aquestes, per tant, fruit de les qualitats d'un territori, d'un clima i d'un tarannà molt concrets.

Entre ambdós moments històrics, el de la formació del què actualment coneixem com a Espanya i el moment actual, i atesos el caràcter conqueridor d'un poble i el caràcter mesell i pactista de l'altre, inevitablement Catalunya havia d'esdevenir la regió espoliada i Castella l'espoliadora. I no només en termes polítics i econòmics. A rel d'això, Catalunya acaba esdevenint el bressol de la creació del coneixement i Castella el bressol de l'explotació dels resultats d'aquell coneixement. I l'Espanya moderna, per extensió, exceptuant algunes zones costaneres, ha continuat el camí iniciat.

Per tant, de la mateixa manera que els fills d'uns mateixos pares segueixen trajectòries diferents que acaben dotant-els de personalitats diferents, les filosofies empresarials de l'actual Espanya que gira a l'entorn de la seva capital és absolutament diferent de la filosofia general empresarial catalana.

El tarannà econòmic-empresarial del què anomenem Madrid i, per extensió, d'Espanya, és el de les grans corporacions dirigides per una mena d'aristocràcia oligàrquica sense títols nobiliaris que es mou rítmicament a l'entorn de la Casa Reial, dels Ministeris i del camp de futbol del Real Madrid. La resta del teixit empresarial està format per empreses que han de ballar al so d'aquelles grans corporacions, habitualment dipositàries de mercats captius. Tots plegats tenen unes necessitats polítiques, socials i econòmiques molt definides.

El tarannà o ADN del teixit empresarial català, en canvi, està format per petites i mitjanes empreses i algunes, molt poques, grans empreses i multinacionals que han aterrat o s'han desenvolupat a Catalunya atretes entre altres aspectes per la competència i eficiència de la ja existent xarxa empresarial pime.

No cal fer servir res més que el sentit comú a què apel·làvem a la introducció per entendre que les necessitats d'aquestes són radicalment diferents de les d'aquelles, fins i tot en alguns casos diametralment oposades. Per exemple, les espanyoles necessiten d'entitats financeres de dimensions colossals, mentre que les catalanes necessiten d'unes entitats financeres properes, de dimensions mitjanes, però extremadament àgils i receptives.

Davant, doncs, de la possibilitat de la independència política de Catalunya a què fèiem referència en la introducció, i davant de la seguretat de què la millor forma de plantejar el futur econòmico-empresarial d'aquest possible Estat independent és la de crear les bases d'un Estat business-friendly com imaginen i proposen en David Boronat i en Salvador Garcia-Ruiz al seu llibre "Catalunya, last call", ens atrevim a desenvolupar les propostes que segueixen.

Breu visió de futur

Ja hem fet esment que Catalunya no té riqueses al subsòl, a lo qual hem d'afegir a més a més que la seva ondulada orografia no ajuda a les grans produccions agrícoles industrialitzades que podem trobar a altres territoris veïns, com França o Espanya, exceptuant algunes comarques privilegiades en aquest sentit. També cal recordar que tots menys un dels seus rius, en tant que cursos d'aigua continus, ni són de gran capacitat de cabal, ni de continuada fiabilitat.

El clima mediterrani, tant agraït en molts aspectes, no ho és gens en aquest i per això va ser un enorme protagonista social i econòmic fins que les grans infraestructures hidràuliques no van poder ser escomeses, des d'inicis del segle XX fins a l'actualitat

En canvi, Catalunya té al seu haver un magnífic historial d'aprofundiment del coneixement en molts camps, reconegut internacionalment. Dues escoles de negocis capdavanteres i actives en són una demostració palpable en l'actualitat. Però també el sincrotró a Cerdanyola, o la categoria contrastada dels enòlegs que han portat les DO vitivinícoles a ser reconegudes internacionalment, o les descobertes en el camp de la medicina curativa i pal·liativa, o l'avantguarda del desenvolupament de la tècnica i de la cultura, o ser una potència editorial reconeguda, o...

D'altra banda, la Catalunya geogràfica a la què ens referim en aquest treball, que és la que políticament sembla més a prop d'una possible independència política, està limitada al Nord pels Pirineus amb els seus passos terrestres menys dificultosos i més centrats en l'Europa no peninsular ubicats dins del seu àmbit territorial, com són el Portús o el pas per Port Bou. Per mar, no cal dir-ho, capotant per la Mediterrània vorejant el Cap de Creus. En l'actualitat i en el futur més immediat aquests camins naturals seguiran sent, sens dubte, els millors i més barats camins de comunicació per a persones i mercaderies, i només l'aeronàutica comercial escapa i escaparà d'aquestes servituds.

També trobem que amb la globalització mundial de l'economia, i gràcies al canal de Suez, malgrat que aquest estigui situat prop d'una àrea de permanents conflictes de tota mena, Catalunya ha esdevingut la més curta via de comunicació cap i des d'Europa des de i a l'Orient Llunyà, seu de les noves àrees econòmiques mundials en puixança, a les que darrerament però a molta distància se li han sumat algunes regions de Sudamèrica i Amèrica Central.

Per afegir a aquesta tesi, cal tenir present també el Magreb com a pool econòmic estable de noves produccions agrícoles, que es veu necessitada d'un ràpid i àgil transport dels seus voluminosos productes via terrestre, que actualment es fa per carretera, però que per a l'abaratiment dels costos precisa d'un corredor ferroviari que connecti Algesires amb els mercats de Centreuropa.

Tot plegat, doncs, va dibuixant amb traç força fi els itineraris econòmics de futur, i per tant empresarials, que Catalunya hauria d'anar reforçant: l'exportació de coneixement i territori i la logística en totes les seves variants, tal i com indiquen sense cap mena de complex i de forma molt entenedora els autors de "Catalunya, last call".

També en el camp de l'aeronàutica comercial cal tenir present una Europa no peninsular saturada de rutes aèries, amb grans aeroports arribant als seus límits de capacitat que provoquen als avions llargues cues d'espera en terra per a poder-se enlairar i que, per tant, allarguen desproporcionadament els vols regionals de connexió i en conseqüència els costos directes. La situació de l'aeroport del Prat, de Reus o de Girona, en certa manera perifèrics d'Europa, poden atraure uns mercats possibles que en l'actualitat han de passar pels congestionats hubs del Centre i Nord d'Europa. Per això costa d'entendre la falta de visió comercial en el disseny del traçat de la línia del tren d'alta velocitat que, al nostre entendre, hauria de tenir estació pròpia als esmentats aeroports per poder connectar territoris que actualment es troben en terra de ningú, des del punt de vista de l'aeronàutica comercial.

Una altra eina bàsica empresarial que recollirem en aquest treball, sense la qual les relacions de negoci es fan més farragoses, complexes, cares i dificultoses, és l'establiment de la confiança recíproca entre tots els actors. Aquesta eina és molt fràgil i, per tant, molt fàcil de ser trencada. I per complicar-ho més el seu manteniment depèn de moltes variables. Les nostres propostes miraran d'anar encaminades a la creació, però sobretot al manteniment, d'aquests paràmetres de confiança, que entenem que comencen pel missatge en alguns casos subliminar però en altres visualitzat amb nitidesa, que les Administracions i els seus Governos donen amb les seves decisions i actuacions polítiques i econòmiques. Hem de fugir urgentment de la cultura de l'incompliment, instal·lada avui en tots els àmbits de la societat espanyola a la que Catalunya encara pertany.

El futur empresarial de les pròximes dècades a Catalunya pensem, recollint les tesis de Boronat i Garcia-Ruiz, Ramon Tremosa, Germà Bel o Xavier Sala i Martín, entre molts altres valorats especialistes, que estarà directament i indirecta lligat als camps anteriorment indicats: ensenyament i investigació, disseny de tota mena, logística, comunicacions i turisme de totes tendències (clàssic de lleure, cultural, professional, mèdic...). En definitiva, logística i exportació de coneixements i territori en forma de serveis.

Entenem que aquesta breu introducció relativa a la nostra visió del futur econòmic català marca clarament les qualitats que ha de tenir el marc global que ens trobarem, amb totes les ramificacions que sorgiran. Necessitarem ser una societat àgil, productiva, fiable, eficaç i eficient. I això, avui, passa indefectiblement per les noves tecnologies aplicades en tots els camps, però sobretot, pel desempallegament de la immobilitzadora i obsoleta crosta de lleis, normes, decrets i ordenances superats, duplicats i reiteradament incomplets. I també caldrà desempallegar-se de càrregues inútils.

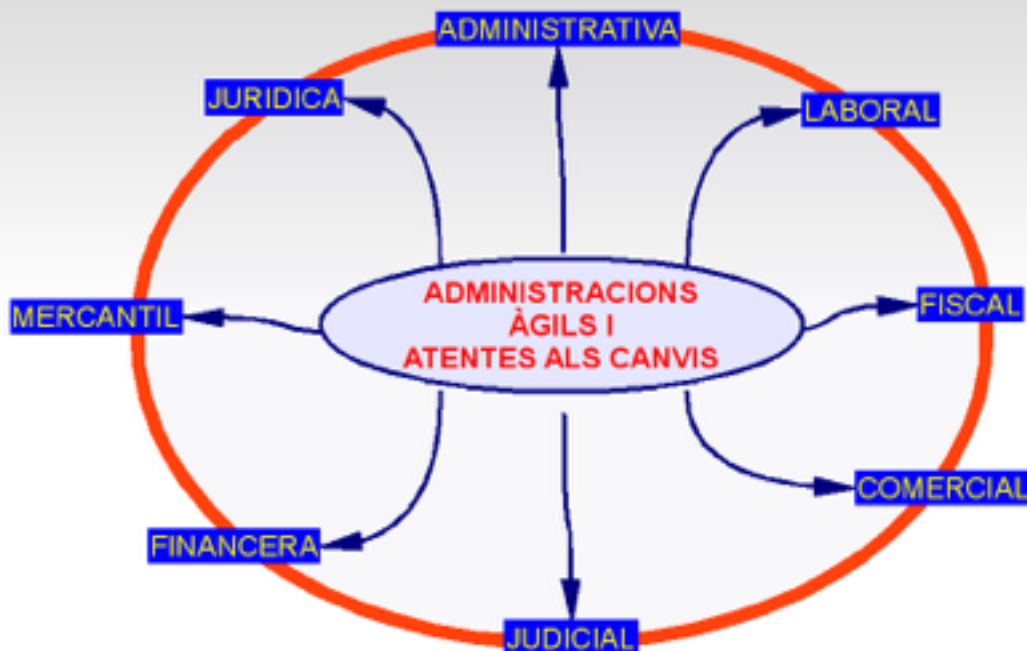
Si bé és cert que algunes de les propostes que seguiran podrien ser efectives en la Catalunya autonòmica actual, la independència, de sobte, ens brinda la oportunitat de trobar-nos al davant un full en blanc on podem dissenyar amb força sentit comú el marc de treball de la nostra societat futura i en definitiva de les nostres empreses, de capital propi o estranger. I això és així atesa la reiterada demostració de que els governs espanyols, en una mena de ceguesa permanent, no estan disposats a aplicar esquemes econòmics coincidents amb les necessitats catalanes que hem esmentat al capítol dedicat al breu repàs històric.

Així doncs, no siguem irresponsables, com dèiem al començament, i aprofitem-ho.

No és l'objecte d'aquest treball, però no podem deixar d'esmentar que les propostes que aquí es recullen quedaran disminuïdes si no es redacten i s'apliquen paral·lelament, amb eficàcia i visió de futur, normes bàsiques tant importants com una llei electoral i una d'educativa pensades per a i des de la societat, sense interferències dels actuals partits polítics i les seves misèries, més enllà de les seves necessàries actuacions formals.

Tot plegat evitarà que en el futur haguem de dir, com escriu George Orwell a "1984":
La més gran de les heretgies era el sentit comú.

BASES DE SUPORT NECESSÀRIES

JVP 14/08/2013

Resum de capítols

1. JURÍDIC I ADMINISTRATIU

a) Principi rector: El principi de confiança prèvia.

Pag. 19

1. Normes, lleis i ordenances basades en el principi anterior.
2. L'altra base important: Justícia ràpida i independent. Establir topalls temporals de compliment obligatori.
3. Responsabilitat individual tècnica del compliment de les normes per part de cada actor que intervingui (enginyers, tècnics, propietari i Administració supervisora).
4. Totes les normes han d'estar basades en l'objectiu de facilitar tot tipus d'empresa, activitat o empenedoria, escurçant terminis i prioritzant l'inici de l'esmentada activitat per davant de qualsevol altra premissa.
5. La normativa bàsica ha de ser radicalment estable i permanent en el temps, amb lo qual es tendirà sense excusa a normes d'articulat curt i reglaments de desenvolupament atents a les situacions canviants.
6. Unificació de tràmits, eliminant nivells administratius i concentrant-els en una "finestreta única", no centralitzada: única. Interacció explotant les TIC.
7. Establir una gradació temporal del silenci administratiu, que serà sempre positiu.
8. Objectiu: perfeccionament dels tràmits provisionals per a l'inici de l'activitat proposada en 7 dies hàbils.

- b) **Legislació mediambiental: agilitat i supervisió a posteriori.** **Pag. 27**
1. Normativa unificada. Si de cas, rebaixa d'expectatives en zones de baixa taxa de producció econòmica.
 2. Incloure tràmits en les accions de la “finestreta única”, no centralitzada, única.
 3. Sancions d'inhabilitació temporals o definitives en cas de contravenir les normes. Com a tècnic o com a explotador.

- c) **Legislació civil i mercantil: agilitat i sentit comú.** **Pag. 29**
1. Impuls i facilitació de la creació d'UTES, joint-ventures i qualsevol eina de col·laboració, dirigit especialment entre pimes, amb l'objectiu d'agafar les mides necessàries en cada projecte.
 2. Mesures per a la democratització i competitivitat real de les Cambres de Comerç.
 3. Impulsar i facilitar la relació Universitats-Empreses.
 4. Relació ensenyament Formació Professional-Empreses obligatòria. Recuperació de la figura de l'aprenent (becari) en aquesta relació.
 5. Re-dissenyar concursos de creditors, amb la mirada posada especialment en les pimes.
 6. Re-disseny de fallides i liquidacions d'empreses.
 7. Sanció d'inhabilitació personal per exercir com administrador o com a conseller, en cas de mala gestió manifesta.
 8. Acotament de sancions penals per als òrgans d'administració d'empreses, especialment de pimes.

- d) **Eliminació de responsabilitat indirecta o derivada.** **Pag. 40**
1. Fer recaure en cada actor social la pròpia responsabilitat en tots els àmbits.
 2. Assegurar l'eliminació de qualsevol responsabilitat derivada als òrgans d'administració i/o als empresaris, de reclamació a les empreses per part de les Administracions o de tercers, excepte en alguns supòsits molt definits.
 3. Reglamentació clara relacional entre el pagament de nòmines i les seves implicacions fiscals i contributives.

2. MERCANTIL

- a) **Principi rector: Simplificació. Especialment per pimes.** **Pag. 45**
1. Registres mercantils: calendaris de registre estrictes, il·legalitzar l'agrupació de Registres, descentralització física i geogràfica.
 2. Registres on line. Aplicació obligatòria de les TIC. Consultes obligatòries on line.
 3. Harmonització de paràmetres de certificats digitals.
 4. Comptes anuals per pimes no obligatoris.
 5. Validació condicionada de l'Impost de Societat per pimes com a comptes anuals.
 6. Eliminació de llistats i registres administratius tipus REA, ASNEF o similars.
 7. “Finestretes úniques”, properes als ciutadans.

3. FINANCER

- a) **Principi rector: Afermar la confiança recíproca financers-clients.** **Pag. 51**
1. Recuperar per a la banca el protagonisme relacional amb els seus clients finals, establint els comptes corrents de les Administracions en La Banca Central de Catalunya.
 2. Incloure com a funció de la BCC les gestions de recaptació.
 3. Il·legalització de pràctiques de pressió bancària als seus propis clients per a la col·locació de productes complexos.
 4. Dimensió adequada de la banca.
- b) **Finançament comercial: Basat en l'estudi i viabilitat de projectes.** **Pag. 58**
1. Separació de banca privada i comercial (o minorista).

2. Il·legalització de traspàs de dades entre banca comercial i privada, encara que pertanyin al mateix grup empresarial.
 3. La banca comercial, o qualsevol entitat creditícia a empreses o emprenedors ha de prioritzar l'estudi de la viabilitat del projecte, que s'ha de sustentar per si mateix, i fer-ne el seguiment.
 4. Obrir i impulsar la Borsa PIME, fins que pugui ser viable per sí sola.
 5. Impulsar i afavorir altres sistemes de finançament empresarial, especialment projectes micro i pime, com business angels, societats de capital risc i altres.
 6. Impuls d'empreses de capital risc per a grans empreses i macro-projectes.
 7. Normalitzar i impulsar l'incorporació de socis participatius no executius en pimes.
- c) **Crèdit comercial: Que es mogui el diner i amb seguretat i confiança. Pag. 68**
1. Control de pagaments via banca, amb venciments màxims a 60 dies data certificació, o factura.
 2. Venciment dels pagaments de les Administracions màxims a 45 dies data certificació, o factura.
 3. Inspecció de control de venciments per part de la BCC, amb sancions als pagadors que incompleixin acotant l'operativa bancària.
 4. Normativa a aplicar per la banca comercial amb la qual s'estableixi un estricte calendari d'inhabilitació dels morosos, amb RC derivada aplicada a la banca que incompleixi.

4. LABORAL

- a) **PRINCIPI RECTOR: Responsabilitat individual. Suport a i del col·lectiu. Pag. 73**
1. Responsabilització total liquidadora de l'individu. L'empresa no actua com agent recaptador.
 2. Subsidi d'atur indefinit però condicionat.
 3. Salaris amb component variable important. Inclús en la funció pública. Informació clara de les dades econòmiques de l'empresa que afectin els salaris.
 4. Nòmina anual. Percepció en parts proporcionals mensuals lineals o per dies treballats. Reducció de diferències salarials.
 5. Eliminació d'hores remunerades alliberades pels enllaços sindicals.
 6. Quotes de la Seguretat Social equilibrades.
 7. Clarificació del règim d'autònoms, o estudi i unificació en un sol règim comú.
 8. Substitució de l'obligatorietat per a pimes de l'adscripció a empreses de salut i higiene per l'educació en l'auto-disciplina destinada als treballadors en aquests camps i les exigències a l'empresa.
- b) **Relacions laborals: Agilitat i facilitat d'adaptació. Pag. 85**
1. Acomiadament lliure. Si es demostra discriminació o motius no laborals, forta indemnització. Referenciar-se en el model austríac.
 2. Pagament immediat del subsidi d'atur. Aplicació del principi de confiança prèvia, amb posterior revisió.
 3. Justícia social àgil i gratuïta. No derivació de responsabilitats als òrgans d'administració de les empreses.
 4. Eliminació de convenis sectorials i geogràfics genèrics. Cada gran empresa, el seu. Convenis de no obligat compliment per a pimes.
 5. Unificació de tipus de contractes. Individualització de les clàusules entre parts.
 6. Reglamentació clara i dinàmica del subsidi d'atur.
 7. Equiparació i facilitat de mobilitat entre empresa privada i funció pública.
 8. Immigració. Foragitar tota mena de complexa en la seva justa regulació.
 9. Jubilació flexible, segons piràmide d'edat i condicionants macro. No jubilacions

anticipades incentivades.

c) **Seguiment, controls. Organismes.**

Pag. 95

1. Eliminació d'organitzacions subvencionades. Patronals i sindicats privats.
2. Organisme únic amb representació democràtica i proporcional que proposi desenvolupament, control i modificació de normatives: la Mesa Catalana de Treball.

5. FISCAL

a) **Principi rector: Simplificació, equitat, funcionalitat i estabilitat.**

Pag. 99

1. Simplificació i perdurabilitat de les figures impositives. Reglamentació diàfana.
2. Taxes municipals unificades i imports equitatius, però de gestió descentralitzada i propera al ciutadà.
3. Facilitats de liquidació. Unificació de descripcions de conceptes en tots els documents liquidadors o informatius.
4. Eliminació de "paranys" fiscals. Il·legalització de l'ús de persones físiques i jurídiques com a recaptadors fiscals per compte de tercers. Substitució de sancions econòmiques per un o dos dies de retard en les obligacions tributàries per altres alternatives.
5. Baixa d'ofici al cens fiscal al 3er. Trimestre consecutiu de no presentar liquidació d'IVA.
6. Eliminació de la reiteració de declaracions informatives.
7. IVA no cobrat, IVA no liquidat.

b) **De les inspeccions: Principi d'innocència i assessorament.**

Pag. 106

1. Aplicació estricta del principi d'innocència fiscal: la càrrega de la prova, ni que sigui administrativament, de part de l'ACAT.
2. Primer nivell d'inspecció: privada i de funcions més assessores que coercitives.
3. Prescripció fiscal de cinc anys. Inspecció obligatòria de primer nivell de periodicitat màxima bianual.
4. Impossibilitar per llei la derivació de responsabilitats fiscals per iniciativa pública als òrgans d'administració d'empreses, si no és per actuació negligent, desoïnt les indicacions de l'inspecció de primer nivell.
5. Empreses inspectores de primer nivell de limitada dimensió, de fàcil direcció per part de l'Agència Catalana de Tributs.

6. COMERCIAL

a) **Principi rector: Impuls a l'exportació pime de coneixement i territori.**

Pag. 114

1. Suports a consultories privades que actuïn com acompanyants o "aconseguidores" per a pimes.
2. ACC10: Reorientació i agilitat en suport de les anteriors. "Desfuncionarització".
3. Promoció de l'exportació a mercats emergents, abans que als geogràficament propers.

b) **Impuls a les infraestructures: Productivitat i competitivitat**

Pag. 117

1. Corredor mediterrani ferroviari.
2. Barcelona El Prat, aeroport internacional, especialment a països emergents. Si és possible, hub del Sud d'Europa.
3. Seguir amb l'ampliació del port de Barcelona, de Palamós i de Tarragona. Interrelacionar-los.
4. Obrir infraestructures terrestres en zones actualment deprimides.
5. Suport infraestructural al turisme de qualitat: museus, parcs naturals, restaurants gastronòmics, centres mèdics, parcs tecnològics, salons de fires i congressos, etc.

c) **Concursos públics. Principi rector: justos i oberts.**

Pag. 122

1. Eliminació de certificacions apriorístiques d'empreses per concursar. Concursos

oberts condicionats.

2. Clarificació de bases concursals. Persecució dels concursos fraudulents, dotant les Agències Antifrau i la Justícia econòmico-administrativa d'eines d'inspecció i supervisió.

7. POLÍTIC

- a) **Principi rector: la política democràtica per damunt de les empreses.** **Pag. 125**

Desenvolupament de les propostes

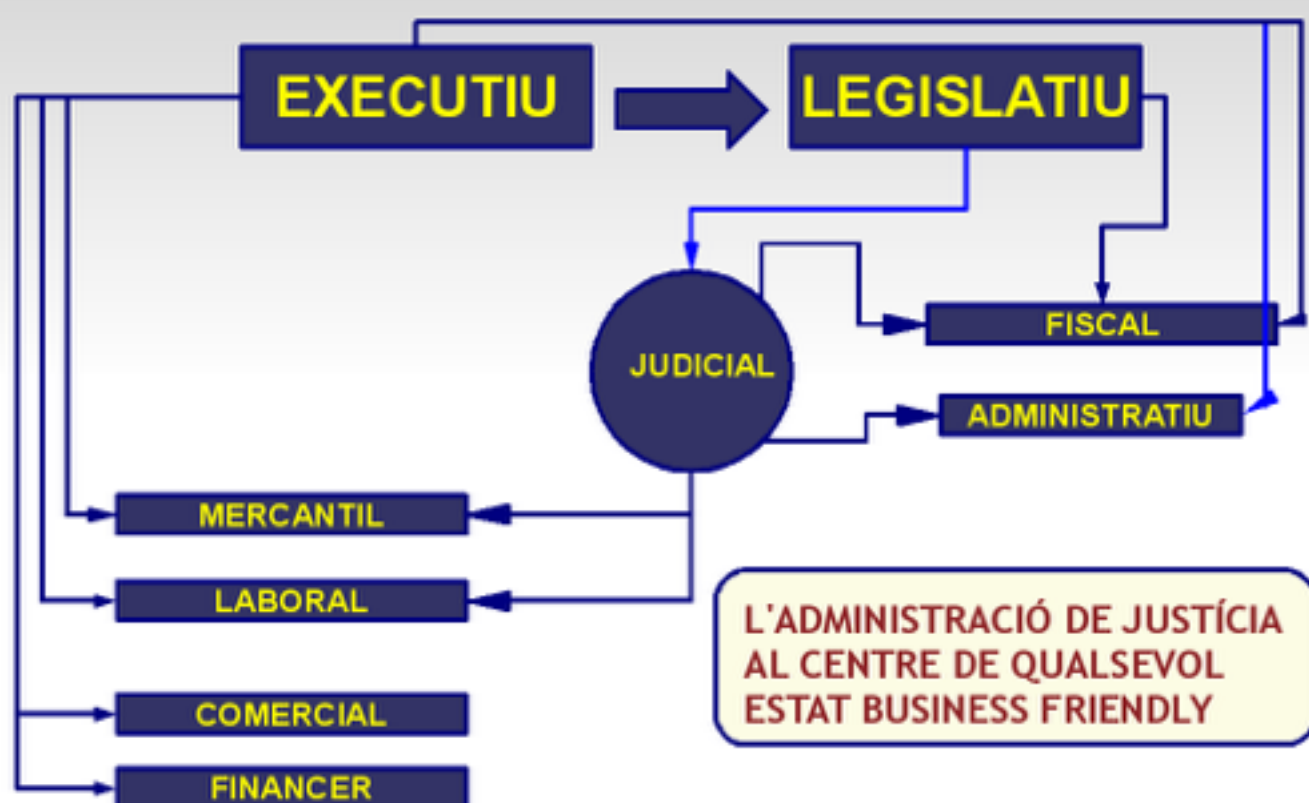
PREÀMBUL

Abans d'entrar en el desenvolupament de cada punt, cal indicar una proposta de treball vàlida per a tots ells, en la línia que propugnen en Boronat i Garcia Ruiz, que és la de que cal aprofitar el període de transició d'un govern autonòmic a un Govern d'Estat per posar fil a l'agulla en els esquemes de les modificacions, millores o noves normatives.

A la Catalunya actual existeixen prou ciutadans i entitats de contrastada solvència professional, tant públiques com privades, com per començar a treballar i debatre en grups de persones que, sense cap ànim de lucre, estiguin disposades a aportar els seus coneixements i experiències al debat i posterior redacció d'uns esborranys avançats i argumentats de normatives encaminades en el sentit que proposem. D'aquesta manera una Catalunya-Estat de nou encuny no haurà de passar un període massa llarg de transició cap a l'aprovació i adaptació de les mateixes i podrà arribar al més gran grau de competitivitat i excel·lència en el menor temps possible.

A part de l'aspecte temporal, aquesta iniciativa pot ser una manera de mantenir en tensió el conegut i lloat teixit de la societat civil catalana, participativa en projectes il·lusionadors i de futur i al mateix temps un intent d'allunyar de les mesquineses partidistes la redacció d'una normativa bàsica i imprescindible per a mantenir Catalunya en l'elit econòmica i empresarial mundial.

CATALUNYA BUSINESS FRIENDLY

JVP 14/08/2013

CAP. 1 JURÍDIC I ADMINISTRATIU

1.a) Principi rector: El principi de confiança prèvia.

En tant que concepte, el principi de confiança prèvia és una eina molt potent per al desenvolupament econòmic-empresarial en qualsevol societat.

En el fons, simplement consisteix en desenvolupar normes, lleis i ordenances a partir del criteri democràtic de la presumpció d'innocència i del principi de l'honestedat de totes les parts, referit a l'inici de qualsevol proposta o activitat noves. Aplicant bé aquest criteri, que desenvoluparem en alguns dels seus detalls tot seguit, hom pot aconseguir l'apropament als objectius de l'Estat business friendly que hem indicat com a essencials en la introducció.

Tanmateix, l'aplicació d'aquest criteri no significa haver de deixar en l'oblit l'obligació del compliment de les normes preestablertes pel poder legislatiu o executiu, ni el seu control i inspecció per part d'aquest darrer.

Val a dir que l'experiència fins a la data demostra que les parts afectades, que són alguna o algunes de les Administracions i la part promotora o empresarial, que és la que invertirà capital, temps i esforços de tota mena en el projecte, des del minut zero podríem dir que es vigilen de reüll, quan el què haurien de fer és anar de bracet per a la consecució de majors, millors i més ràpids resultats tant per a la part inversora com per al propi bé comú de la societat a què ambdues parts pertanyen i al què ambdues de diferent manera serveixen i en el segon cas li creen riquesa.

No podem oblidar, doncs, que les Administracions en si mateixes no són les qui creen riquesa, encara que les seves decisions via decrets, lleis, ordenances i normatives poden convertir-se en una eina multiplicadora de la riquesa creada a partir de les iniciatives privades, siguin personals o col·lectives. Per contra, cal tenir present que les Administracions també poden ser un pesat llast que freni aquesta creació de riquesa.

No cal dir que els polítics que han de dirigir aquestes Administracions, que haurien de ser escollits democràticament entre els millors, tenen el dret de fer-ho segons els criteris que hauran defensat prèviament en públic i segons els quals hauran estat elegits, però també el deure de fer-ho en pro de la societat a la que tenen intencions de servir segons la seva ideologia, presentada durant el període electoral.

La ciutadania, participant en l'elecció dels dirigents polítics, ja haurà, de fet ja ho està fent en l'actualitat, aplicat aquest principi de confiança prèvia que, val a dir-ho, moltes vegades ha estat defraudat o bandejat pels propis dirigents que han arribat a gestionar quotes de poder. Aquest és el motiu pel què entenem que la promulgació d'una llei electoral i de finançament de partits polítics transparent, democràtica i coherent amb el país és un complement indispensable a les propostes que recollim en aquest treball.

1.a.1) Normes, lleis i ordenances basades en el principi anterior.

Totes aquelles normatives sorgides de qualsevol nivell d'Administració han d'estar basades en el principi de confiança prèvia. Cap articulat o reglament posterior ha de desvirtuar-lo. Tant el poder legislatiu com les Cambres de Comerç o altres organitzacions reconegudes han de poder alertar fàcilment de la inexistència o el menyspreament d'aquest principi a l'Estament promotor de la proposta de norma en concret i denunciar-ho, en cas de persistència, al poder Judicial corresponent, en general el Tribunal Econòmic-Administratiu o al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, els quals en un termini breu, un màxim inexcusable de tres mesos, haurà d'haver dictaminat l'encert o l'error de l'esmentada denúncia i la seva correcció.

Si tenim en compte que el què es pretén amb aquest criteri normatiu és aconseguir agilitat i abaratiment de costos, no es pot obviar, com s'anirà recordant en les nostres propostes, l'agilitat de la Justícia.

1.a.2) Justícia civil, administrativa i mercantil ràpida, una de les bases de totes les propostes.

La fiabilitat d'un país, entre d'altres qüestions, queda recolzada si el seu sistema judicial al complet és fiable. Des dels advocats, els seus col·legis professionals, la política d'honoraris que han de minutar i els serveis d'advocacia d'ofici fins als propis jutjats i tribunals han de ser fiables. I en aquest cas, fiables vol dir en primer lloc d'una professionalitat sense dubtes i en segon lloc d'una agilitat escrupolosa d'obligat compliment. Si una Justícia lenta no és justícia, també quan ens referim a temes empresarials i econòmics no solament no és justícia, sinó que és directament injustícia.

Partint d'aquesta base hom pot afirmar que és preferible una injustícia o error judicial motivat per l'obligada diligència que una sentència justa dictada fora de tot termini raonable, perquè aquesta ja és injusta per definició. No contemplem ja la possibilitat de trobar-nos amb una sentència fora de termini que a més a més sigui errònia...

Per tant, cal que la societat aportí una fonamentació sòlida per aconseguir-ho. No hi ha millor moment per a posar-s'hi que el full en blanc que significa la creació d'un nou Estat de Dret. Consentir el contrari és obrir les portes de la seva degeneració inexorable cap a una societat de tall mafiós, basada en la llei del més fort, amb la conseqüència d'endinsar-nos en una espiral negativa de gairebé impossible solució. No cal esmentar-ne cap exemple, ja que són coneguts per tothom.

Doncs, posem-nos-hi:

La Justícia és, ha de ser, el tercer poder i exercir com a tal. Per tant, és imprescindible que sigui el més independent possible dels altres dos poders, lo qual s'ha de traduir en unes estructures administratives i de gestió pròpies i independents de partits i d'Administracions Executives, basades en uns pressupostos propis. De cap manera podem caure en la histèria viscuda en l'actualitat en la Justícia del Regne d'Espanya, en la que presumir la independència de criteri de la mateixa és sens dubte caure en la innocència més absoluta.

Per aconseguir aquests objectius, proposem que a la Catalunya-Estat la Justícia es basi en els següents principis:

- L'únic nexa d'unió entre el Poder Judicial i l'Executiu ha de ser el Conseller de Justícia.

- Nomenament democràtic d'un Govern del Poder Judicial escollit pels advocats col·legiats i en exercici demostrable com a lletrats durant el darrer any abans de l'elecció d'aquell. El seu mandat serà per un període de cinc anys i màxim per dos mandats, consecutius o no.
- Elecció del Conseller de Justícia, en tant que portaveu del tercer poder al Govern de la Generalitat, per part del President d'aquesta, a proposta d'una terna presentada pel Govern del Poder Judicial.
- Elecció democràtica de jutges i magistrats entre els advocats col·legiats candidats que compleixin els requisits professionals que reglamentarà el Govern del Poder Judicial, per un període no superior a quatre anys, reelegibles com a màxim per quatre períodes, consecutius o no. Els electors seran advocats col·legiats que hagin exercit com a lletrats als Tribunals de la circumscripció en eleccions un mínim de vegades durant el període que s'acabi.
- Elaboració i proposta del pressupost anual per part del Govern del Poder Judicial, amb independència del pressupost de l'Executiu, debatut i aprovat pel Parlament i d'obligat compliment pel Govern de la Generalitat, que l'haurà d'incorporar als Pressupostos Generals de l'Estat.
- Obligada incorporació de les TIC d'una manera immediata en la gestió de les causes judicials. Incorporar els certificats electrònics en les comunicacions virtuals entre parts i entre aquestes i els tribunals.
- Eliminació de la figura del procurador.
- Redacció obligatòria dels documents judicials en llenguatge entenedor, d'ús quotidià.
- Fixació d'un límit d'un any per a resoldre causes civils, penals, econòmico-administratives o mercantils. En cas d'incompliment de terminis, el Poder Judicial haurà de costejar les indemnitzacions que correspongui a les parts en litigi, amb càrrec als seus pressupostos i establint les responsabilitats professionals preceptives.
- Llibertat del Govern del Poder Judicial per establir els reglaments de règim interior que convingui, exercir la pròpia inspecció de primer nivell i establir els règims de sancions per incompliment.
- Tutela, vigilància i supervisió de la gestió judicial, inclosa la liquidació del pressupost anual, per part del Parlament i de les Agències Antifrau que puguin crear-se en dependència del Poder Legislatiu.
- Els treballadors adscrits al sistema judicial no podran ser traslladats a altres instàncies administratives per simple convalidació, formant un cos especial de la funció pública, que dependrà del Poder Judicial. El seu règim d'ascensos i retribucions ho serà en funció de la professionalitat i productivitat demostrada, a més a més dels estudis complementaris que es requereixin per a determinats càrrecs en l'organigrama jeràrquic.
- Els cos de fiscals, en tant que representants populars, no dependrà orgànicament del Govern del Servei Judicial i els seus membres no podran formar-ne part, encara que podran, en tant que lletrats en actiu, ser electors i elegibles en qualsevol elecció democràtica interna. En aquest darrer cas, hauran de cessar com a fiscals. Les lleis relatives a incompatibilitats i els reglaments interns en fixaran els límits i les condicions. Els fiscals, en tant que representants de la ciutadania, no podran actuar en plets ni civils ni penals en els quals es dirimeixin dissensions entre particulars i no es pugui considerar afectada la societat com a col·lectiu.

1.a.3) Responsabilitat individual del compliment de les normes establertes.

Agilitat torna a ser l'objectiu. Agilitat en el sentit d'aprofitament del temps, però també agilitat en el compliment de les normatives establertes.

Per a aconseguir-la, proposem el següent procediment de treball en l'obertura de nous establiments, noves propostes o noves activitats.

Les Administracions hauran dictat algunes normes d'obligat compliment referides a qualsevol activitat. En tots els casos, com en l'actualitat, serà necessària la presència d'un tècnic, que és el responsable de la redacció del projecte inicial, el qual s'haurà de lliurar a l'Administració competent en el cas, prèviament a l'inici de les obres de nova planta o de reformes del que ja existeixi. L'Administració corresponent, en el mateix moment de rebre la documentació tècnica, donarà permís d'inici dels treballs a realitzar, el qual ha de servir també per a l'inici de l'activitat nova, amb l'única obligació del promotor de finalitzar completament el projecte i comunicar el final de les obres o modificacions i la conseqüent posta en servei.

A partir d'aquell moment, l'Administració podrà executar la inspecció pertinent, en un període màxim de tres mesos. Si no es realitza la inspecció, s'aplicarà el principi del silenci administratiu positiu. Si es realitza la inspecció, poden donar-se tres casos diferents:

- La nova activitat compleix la normativa.
- La nova activitat compleix fil per randa el projecte però no la normativa.
- La nova activitat no compleix el projecte.

En el primer cas, que serà el més habitual, es tancarà l'expedient corresponent, amb la conseqüent corroboració del manteniment de l'activitat.

En el segon cas, el responsable de l'incompliment serà el tècnic signant i director del projecte. Automàticament haurà de comportar la inhabilitació d'aquest tècnic per a un temps que variarà en funció de l'error de projecte. No es precintarà l'activitat però s'exigirà al promotor que l'adeqüi a la normativa, amb càrrec al tècnic director de projecte, en un termini breu i concret de temps.

En el tercer cas, es procedirà a precintat l'activitat i a inhabilitar al promotor per a exercir-la durant un període proporcionat en funció de la gravetat de l'incompliment.

En cas de què l'Administració corresponent no realitzi la inspecció en el termini reglamentari i l'activitat incompleixi la normativa, s'haurà d'adequar aquella a la mateixa amb càrrec als pressupostos públics corresponents i comportarà la inhabilitació professional del responsable tècnic de l'Administració per un període proporcional a la gravetat de l'incompliment.

S'ha de regular el sistema de recursos a les decisions administratives, que hauran de basar-se en informes tècnics realitzats conjuntament pel Col·legi Professional corresponent i un tècnic de l'Administració i que s'hauran de resoldre en un període màxim de 30 dies els jutjats econòmico-administratius.

Sorgeix un problema quan l'activitat a realitzar, atesa la constant evolució tècnica i industrial, ecològica i mediambiental, encara no està regulada. En aquest cas, el més lògic seria adequar-la a la normativa més semblant i evolucionar-la en base als estudis i experiències tècniques. El promotor podria decidir entre esperar a la publicació de la normativa o arriscar-se a aplicar l'existent i haver d'anar-la adequant de forma paral·lela a l'evolució de la normativa. Pot estudiar-se un acord promotor - Administració en el sentit de col·laboració en el desenvolupament de la normativa, amb beneficis temporals per al promotor per ajudar a pal·liar els efectes econòmics que l'adequació a la mateixa pot reportar.

Naturalment, tots aquests processos han de ser supervisats i controlats per les Agències Antifrau pertinents.

1.a.4) Objectiu: Obertura i/o inici d'activitat immediata.

Per a poder complir l'apartat anterior amb la més gran fiabilitat i facilitat, en el què ja hem aclarit que l'objectiu principal és escurçar el període d'inversió sense retorn i d'adequació per a l'inici d'una nova activitat, modificació d'una d'existent o obertura d'un nou establiment, en tant que instruments de millora o de creació de riquesa, cal que la societat es doti sens dubte d'unes normatives que recullin els requisits d'obligat compliment per a cada epígraf.

Aquestes normatives que, en general, seran redactades, estudiades, proposades i aprovades pels diferents nivells de l'Administració de què es doti la Catalunya-Estat, han de complir amb algunes qualitats a les què normalment en l'actualitat no estem acostumats:

- Les normes ha de ser clares, senzilles i objectives.
- El llenguatge del redactat de les normatives i els seus reglaments, si n'hi ha d'haver, ha de ser clar i entenedor i sobretot amb absència de dobles definicions. És a dir, el concepte que a una normativa se l'anomeni d'una manera, que quedi definit com a tal per a qualsevol altra referència normativa, imprès, declaració o document administratiu.
- Tramitacions àgils, amb coneixement i diligència per part del funcionariat encarregat, mitjançant el sistema de “finestreta única”. No ens referim a finestreta centralitzada, sinó propera al ciutadà, és a dir descentralitzada geogràficament però amb processos comuns: de nou ens trobem amb la necessària utilització i col·laboració de les TIC.
- Control i inspecció posteriors a l'activitat sol·licitada exhaustius, sense deixar escletxes a cap error inicial, per a poder-lo rectificar des d'un bon començament.
- Aplicació immediata i públicament visible de responsabilitats a l'actor que no observi la normativa, sigui el tècnic responsable, el promotor o el tècnic adscrit a l'Administració.
- Missatge constant de rigor i d'absència d'arbitrarietats per part de l'Administració.

Per a aconseguir aquest “difícil” repte - difícil en el marasme normatiu i competencial actual i en la constant i deliberada (?) arbitrarietat inspectora -, cal que les Administracions, aquests ens a què fèiem referència en la introducció que poden impulsar o frenar la creació de riquesa, la competitivitat i la productivitat del país a través de les empreses i iniciatives privades, es vegin impel·lides pels seus propis protocols de funcionament a ser competitives i productives. És a dir, que els protocols i les persones que els han de seguir i aplicar serveixin de rampa de llançament de les iniciatives de creació de riquesa i en cap cas de fre.

Per a tal fi s'hauran de preparar aquests protocols prèviament. Suggerim que l'actual Generalitat, en ús de les seves prerrogatives, comenci a treballar el tema de la funció pública amb una visió de futur d'acord amb els paràmetres que fonamenten aquest treball. D'aquesta forma, si es dona el cas possible de poder-les aplicar en un nou Estat independent, s'haurà guanyat un temps preciós per a convertir Catalunya en un Estat situat al segle XXI, potser l'únic al món, atès que no hauria de suportar el pes dels compromisos i les rèmores normatives i protocol·làries que els Estats històrics estan arrossegant.

Els processos de treball imperativament canviants necessiten l'adaptació constant i dinàmica de les normatives. Per tant, no cal dir que aquest és un altre dels aspectes en què seria irresponsable no aprofitar el moment històric de la creació d'un nou Estat per dissenyar-les sobre aquest full en blanc al què ja ens hem referit en anteriors ocasions, basant-les en l'imparable dinamisme evolutiu global que ens envolta.

En el cas que ens ocupa, i sense pretendre fer un llistat exhaustiu atès que els nostres coneixements i experiències són limitats, podem indicar algunes propostes a desenvolupar:

- Caldria crear una Entitat, segurament en dependència de l'Institut d'Estudis Catalans, que unifiqués la definició dels conceptes dels diferents protocols normatius que comentàvem en les propostes genèriques d'aquest punt. El repte en aquest cas torna a ser el manteniment de la necessària agilitat de resposta als dubtes que els diferents nivells de l'Administració puguin tenir en redactar les normatives.

Segurament caldria crear una mena de diccionari administratiu, consultable de forma telemàtica pels diferents nivells de l'Administració i fins i tot pel ciutadà, amb l'obligació de cenyir-s'hi i, en cas d'haver de matisar algun concepte, aquest hauria d'estar definit per l'Entitat en qüestió i comunicat i posat a disposició de tots els nivells de l'Administració. De nou, les TIC tornen a ser protagonistes.

- El factor humà que esmentàvem en la introducció, en aquest cas el cos de funcionaris públics, ha de trobar-se motivat i sentir-se dirigit: motivat, en adonar-se que les seves aportacions són escoltades i, en la mesura de les possibilitats, incorporades; i dirigit per dignes professionals en el sector corresponent que s'hagin guanyat el respecte jeràrquic mercès a la meritocràcia i no a l'amiguisme ni, encara menys, el nepotisme.

L'economista Xavier Sala i Martín no es cansa d'esmentar que les millores en els processos, les solucions als nous reptes i fins i tot les novetats a aplicar que tenen resultats d'èxit a les empreses sorgeixen en més del 70% dels casos dels propis empleats, el "factor humà", mentre que als departaments de R+D només els hi correspondria aproximadament un 9% en aquest rànquing. Perquè no aplicar-ho a la funció pública, doncs?

- Rigor i absència d'arbitrarietat. Aquestes qualitats es poden obtenir redactant normatives clares, nítides i senzilles, tant en l'aspecte lingüístic com en l'aspecte tècnic. Segurament caldria crear, dins de la funció pública, un cos específic dedicat a l'assessorament, unificació i implantació d'aquests criteris i dels conceptes esmentats en el punt anterior. Però la necessitat de la seva existència no hauria de comportar cap mena de retard ni impediment a la més gran agilitat redactora de lleis, normes i ordenances.

Tornem, doncs, a trobar com a necessitats imprescindibles les TIC i la col·laboració del "factor humà" públic.

- Creiem que és molt important i imprescindible que els ciutadans tinguin una nítida visibilitat dels objectius expressats en aquest apartat i, sobretot, de la realitat de la seva aplicació en tots els àmbits i nivells administratius, especialment en els més propers als ciutadans afectats. D'aquesta manera les Administracions enviaran un missatge de fiabilitat i de lideratge dels processos i les normatives, amb lo qual es guanya en el respecte, i no en la intimidació, dels diferents actors protagonistes en la creació de riquesa del país cap a la gestió de la pròpia Administració. Al mateix temps, es pot aconseguir un missatge d'exemplaritat si les Administracions són fidels fil per randa a les normatives que els afecten, complint els terminis i els condicionants auto-regulats.

Com que aquest treball pretén ser un recull de propostes i no un reglament a aplicar, no creiem fora de lloc com a exemple una anècdota viscuda en un país de signe capitalista però en què, a diferència d'Espanya, la població confia en els seus dirigents i aplica i fa aplicar les normatives que aquests redacten:

Nova Zelanda. Bona carretera però d'un carril per cada sentit, una mena d'eix pirinenc. Rètols de talls intermitents per voladures. Tres quarts de quatre i cinc minuts de la tarda. Una noia ens indica amb un senyal portàtil d'STOP que parem darrera de l'últim vehicle aturat en una cua. Un cop ja aturat el nostre cotxe, se'ns acosta i ens informa que a les 4 i 10 minuts s'obrirà la carretera de nou al trànsit, ens demana que tinguem una mica de paciència i ens dona les gràcies.

Tot seguit, repeteix l'operació amb el vehicle que arriba darrera del nostre.

A les 4 i 10 minuts en punt, la carretera s'obre en els dos sentits de la marxa.

Resultat: ningú es va posar nerviós, per exemple fent sonar el clàxon, i tothom va rebre el missatge implícit de que es podia confiar en els responsables d'aquelles obres públiques.

Senzill, oi?...O no?

1.a.5) Estabilitat en la normativa bàsica.

Si estudiem el conjunt de propostes redactades en l'apartat anterior, ens adonarem que la major part de les seves pretensions no són possibles si l'estructura del conjunt de les lleis bàsiques sobre les que descansaran les normes específiques a aplicar en cada sector econòmic o empresarial no és fonamentalment estable.

A priori, l'estabilitat que reclamem estaria renyida amb el dinamisme que propugnem en l'anterior apartat. Però nosaltres creiem que si es compleixen algunes característiques en l'entramat legislatiu bàsic no entrarem en cap mena de contradicció.

Aquestes característiques podem definir-les, en síntesi, en una paraula: concreció. Les lleis bàsiques que afectin la creació de riquesa mitjançant empreses o iniciatives individuals i els reglaments que les desenvolupin no han d'entrar al detall. S'han de quedar en els principis bàsics sobre els què s'assentaran les normatives de rang inferior, més específiques i concretes.

Si l'entramat bàsic és de fàcil comprensió i aplicació en les de rang inferior, aquelles es convertiran en unes referències clau per al desenvolupament econòmic i empresarial al què tothom podrà referir-s'hi.

En propers apartats del document segurament haurem d'entrar-hi de nou, i potser amb més detall. Però creiem que la referència aquí hi és obligada, ja que sense la senzillesa i concreció d'aquest entramat s'estarien creant uns fonaments legals d'excessiu pes, difícils d'adequar a les realitats canviants del món globalitzat i de les tècniques en evolució constant.

Un exemple ben clar n'és l'actual situació econòmica, financera i monetària que està vivint la Unió Europea aquests darrers anys, amb uns sistemes i uns esquemes de presa de decisions executives mastodòntics, poc àgils i excessivament normativitzats, que permeten massa esclatxes per on s'escolen situacions especulatives negatives, tant políticament com econòmicament.

Si els esquemes bàsics normatius de la Unió Europea fossin lleugers, els protocols d'actuació i legislatius temporals podrien ser més àgils, i permetrien mantenir més fàcilment la flotabilitat i, per tant, la seguretat i fiabilitat del projecte comunitari, tant el polític com l'econòmic.

No hauríem, doncs, de caure en errors coneguts si pretenem convertir Catalunya en un Estat d'excel·lència o en allò que més s'hi apropi.

1.a.6) Unificació de tràmits. Eliminació de nivells administratius.

Cal referir-nos un cop més a les TIC i les noves tecnologies, com a base de treball d'aquest nou Estat del segle XXI orientat a l'excel·lència, si volem dur-lo a les més altes cotes de competitivitat.

Atès que el nostre criteri, com ja hem dit en la introducció, és que el futur de Catalunya passa en bona part per l'indústria de serveis, què millor que començar per les pròpies necessitats de les Administracions?

Cal considerar com un objectiu bàsic l'unificació de tràmits i l'eliminació de nivells administratius de cara a aquells. Això cal fer-ho basant-se en les comunicacions intranet i de xarxa que actualment podem utilitzar amb força seguretat. Sens dubte que aquesta seguretat és suficient per decantar la balança cap al seu ús sense restriccions, lo qual no vol dir que ja ens hi haguem de donar per satisfets i que cal insistir en la seva millora, però no entenem que hagi de servir d'excusa per a no utilitzar-les, ja que el saldo net de resultats és positiu.

Cal evitar de totes, totes que la redacció i aplicació de normes serveixi d'excusa per a la multiplicitat innecessària de nivells administratius. Els Consells Comarcals en serien un exemple pràctic, ja que són fàcilment substituïbles on calgui per acords intermunicipals i projectes mancomunats.

Ja n'hem fet esment, però cal institucionalitzar la “finestreta única”, descentralitzada i propera al ciutadà, però amb procediments i criteris unificats. Per això, cal tenir molt present la formació continuada del funcionariat que s'hi hagi de dedicar i el seu rigor i professionalitat. Si aquesta “finestreta” ha de significar l'assumpció de la gestió de determinades actuacions municipals, cal afrontar-ho sense complexos.

Ja hem advertit que determinades propostes segurament no serien “políticament correctes” però l'experiència ens demostra que les solucions mai són a gust de tots els nivells administratius i de poder, però governar significa, entre altres coses, justament assumir això.

1.a.7) Silenci administratiu.

En tots els procediments s'establirà i es deixarà ben clar el temps mínim a transcórrer per a una resposta per silenci administratiu. Aquest sempre serà positiu, ja que el contrari aniria contra l'essència de les propostes recollides en aquest treball. Si acceptem com a vàlida l'essència d'aquest treball, no tenim més remei que incloure i defensar aquest punt.

1.a.8) Objectiu: inici de la nova activitat en 7 dies hàbils.

Totes les propostes van encaminades a l'agilitat de l'economia productiva. Per tant, inexcusablement les noves activitats han de poder estar en fase productiva en un màxim de 7 dies hàbils, a comptar des de la data de la comunicació fefaent de finalització dels treballs previs segons el projecte tècnic aportat.

En anteriors propostes hem indicat la immediatesa de l'inici de la nova activitat, però cal deixar legislat que el termini no pot passar mai dels set dies hàbils. Ha de constar en la normativa bàsica i referir-s'hi qualsevol altra norma de rang inferior o conseqüència d'aquella.

1.b) Legislació mediambiental: equilibri, agilitat i control a posteriori.

Potser no cal en aquest cas afegir gran cosa més al títol d'aquest segon apartat del primer capítol, ja de per si prou eloqüent. Ens referim lògicament a les indicacions implícites del mateix, que fan referència a la necessària obligació de que a Catalunya, Estat business friendly, hi hagi una legislació mediambiental, però amb el repte de que no sigui un fre per a la seva competitivitat internacional com a país.

El concepte és molt senzill: com més àgil sigui la seva aplicació i menys entrebanqui l'inici de qualsevol nova activitat o l'adequació d'alguna ja existent, més estricta podrà ser, sempre i quan aquest rigor no signifiqui un desequilibri pressupostari suficient per a desmotivar el promotor de la nova activitat.

El què no és senzill és el repte que significa l'aplicació de la proposta, en som conscients. Però creiem que l'equilibri s'aconsegueix més fàcilment seguint les pautes bàsiques indicades en l'apartat a.4).

Continuant amb el criteri inicial d'aquest treball, referent al principi de confiança prèvia, i amb l'aplicació de les propostes que hem indicat també en aquest camp mediambiental creiem que queda resolta la falta d'agilitat que el seguiment actual dels processos normatius porta implícita, i que s'ha d'eradicar.

En qualsevol cas, no està contraindicat que en fem una referència específica, especialment pensant en l'experiència de l'obertura d'establiments o inici d'activitats, fins i tot en zones urbanes, que actualment es veuen alentides per la demora en la legal aprovació prèvia del projecte mediambiental presentat pel promotor de la nova iniciativa que han de fer les Administracions, a vegades amb duplicitats i diàlegs administratius inexplicables.

Estem convençuts que aplicant amb rigor les propostes a l'entorn del principi de confiança prèvia, incloses les inspectores i sancionadores, el necessari compliment de les normatives mediambientals no entorpirà la imprescindible agilitat que un Estat competitiu precisa.

Això no obstant, proposarem tot seguit com a específiques algunes característiques diferenciades.

1.b.1) Unificació de normativa.

És summament important, a més a més de que les normes segueixin les pautes generals indicades anteriorment, que en aquest cas específic estiguin clarament unificades per tal d'evitar-ne errors d'aplicació i facilitar la tasca dels tècnics corresponents. Això es tradueix en agilitat inicial i possiblement en baixos índexs d'errors, amb lo qual facilitem la tasca inspectora.

Malgrat això, cal tenir present la negativa realitat econòmica d'algunes zones o regions, en les que sigui aconsellable que el nivell d'exigència de la normativa es pugui revisar temporalment a la baixa com a un incentiu afegit a la inversió en la zona o regió en qüestió, o on es poden estudiar l'aplicació de períodes de carència.

Entenem que aquesta ha de ser l'única motivació per a que existeixin parts del país on el rigor mediambiental sigui més lax.

De la mateixa manera, en l'altre extrem hi ha d'haver zones o regions més estrictes, com són les declarades Parc Natural, o Parc Nacional, o d'especial protecció específica, més o menys com en l'actualitat. En aquests darrers casos però s'ha de tenir molt en compte la viabilitat econòmica de la zona afectada, cercant un equilibri entre la protecció mediambiental i la millora dels recursos econòmics d'aquella per als ciutadans que hi habiten.

Possiblement les actuals normatives existents a la Catalunya autonòmica ja estiguin molt a prop de l'equilibri que proposem, però caldria efectuar una mena d'auditoria el més tècnica, el més imparcial i el més allunyada possible dels interessos polítics i econòmics de tercers no implicats per a assegurar-nos que no podem millorar l'equilibri actual perquè ja som força propers al desitjat.

1.b.2) Finestreta única descentralitzada.

Per a realitzar els tràmits corresponents, com en qualsevol altre cas, s'haurà de crear una xarxa de "finestretes" properes geogràficament al ciutadà però d'actuació unificada, tal com ja hem indicat per als casos generals i com explicarem al capítol dedicat al tema mercantil i administratiu.

1.b.3) De la inspecció i les sancions.

L'aspecte que sí que proposem adequar és l'inspector i el règim de sancions. Si l'Administració compleix amb els objectius que sol·licitem, bàsicament els de rigor, seriositat i agilitat, es pot obviar perfectament la penalització de les transgressions mediambientals amb penes de presó. Fins i tot amb sancions administratives que, en molts casos, no s'arribaran a cobrar, generant automàticament costosos procediments que, en quedar en atzucacs, només serveixen per deslegitimar el poder executiu i el judicial, extrem aquest que en el present document afirmem que s'ha d'evitar sempre.

Si es compleixen els condicionants que hem expressat a l'entorn de l'aplicació del principi de confiança prèvia, en els apartats a.3) i a.4), la responsabilitat per unes possibles transgressions de la normativa mediambiental hauria de recaure en el tancament preventiu de la instal·lació que estigui fora de normativa i aplicar amb la més gran celeritat la inhabilitació de la o les persones que volgudament o per negligència han provocat aquesta situació.

No cal, doncs, especificar el cas mediambiental, ja que no deixaria d'estar dins de la normativa general aplicable, segons el criteri de les nostres propostes.

Aquesta proposta sorgeix del nostre convenciment que l'amenaça de sancions o inclús de presó no frena l'incompliment general de normatives i específicament les mediambientals. Per tant, s'ha d'actuar de soca-rel, paralitzant d'una banda el problema i de l'altra inhabilitant els responsables proporcionalment per evitar la repetició de la transgressió, no oblidant mai el principi de què la millor defensa del medi ambient és una adequada educació i exemplaritat mediambientals.

Abans, però, caldrà auditar amb cura la legislació al respecte existent, en referència a les activitats econòmiques, d'un costat per evitar caure en excessos cap a una banda o l'altra, però de l'altre per adequar-la als paràmetres legislatius generals que proposem: legislació bàsica concreta i reglamentacions àgils i obertes a la constant evolució tècnica i social.

1.c) Legislació mercantil. Adequació.

Partint de les bases del futur econòmic-empresarial que hem introduït al començament d'aquest treball, amb la vista posada a l'ADN del teixit empresarial majoritari de Catalunya, entenem que la legislació mercantil ha d'adequar-se per contribuir d'una forma decidida a evitar que l'Administració es converteixi en el temut llast que intentem combatre, i del qual n'hem estat, i n'estem encara, patidors. Per aconseguir-ho publiquem aquest recull de propostes, on les noves tecnologies tenen un paper essencial, però on les diferents legislacions específiques tenen la missió implícita de marcar les línies vermelles a partir de les quals les Administracions deixen de ser el trampolí de l'economia per passar a ser-ne el fre.

El tema és força delicat en aquest apartat, ja que s'ha d'assegurar d'una banda la seguretat jurídica dels actes mercantils i per altra s'ha d'evitar que aquesta seguretat acabi convertint-se en un pesat llast per al tipus de teixit empresarial mig a Catalunya.

Per aquest motiu, tant en aquest apartat com en alguns altres, les propostes tindran en compte la grandària de les empreses, ja que determinats actes mercantils no tenen el mateix grau d'influència econòmicament negativa en empreses d'un tipus o de l'altre.

En l'actualitat ens trobem que determinades obligacions mercantils com els comptes anuals, per exemple, tenen el mateix tractament si es tracta d'una societat com Celsa o Banc Sabadell que si és la societat familiar explotadora de la botiga de calçat de la cantonada.

Ni el nivell de presa de decisions, ni la pròpia Junta General d'Accionistes, ni els òrgans d'administració, ni la gestió diària, ni la política de provisions, ni l'organització d'unes i d'altres tenen res en comú en la pràctica habitual. Sembla lògic, doncs, dissenyar en aquest full en blanc en què ens hem situat, paràmetres d'obligat compliment ben diferenciats, que no malmetin la seguretat jurídica de ningú, però que tampoc obliguin a compliments de normatives clarament desproporcionades, com està succeint en l'actualitat.

D'altra banda, la legislació espanyola actual deixa en una clara inferioritat de condicions a les pimes en situacions de concurs de creditors, de fallides o fins i tot de liquidacions, ja que les provisions a què es veuen obligades a fer per aquests casos són d'uns imports proporcionalment inassumibles. Només calculant la ràtio d'aquests costos sobre la facturació en comparació amb les grans empreses hom s'adona de la clara discriminació. Oimés, si tenim en compte que els propietaris, els socis de les pimes, són molt pròxims a aquestes i acostumen a avalar amb els bens propis les activitats d'aquelles i, per tant, apuren al límit la lluita per a la supervivència de les seves empreses, arribant fins i tot a veure's impel·lits a deixar-se arrossegar econòmicament en un remolí que inevitablement acaba en la ruïna personal, sinó en situacions més tràgiques.

Som conscients que aquesta pràctica, força estesa a nivell de pimes, està renyida amb les teories empresarials. Però precisament per la idiosincràsia i pels volums de facturació i d'infraestructura de la majoria de pimes, proposem de trobar nous camins legals per tractar aquestes qüestions, acostant la legalitat a la legitimitat.

Partim de la base que les pimes, tant necessàries en el teixit català però també com a suport bàsic, complement imprescindible i element d'atracció de grans empreses, per la seva pròpia evolució vital han estat, són i seran promogudes en la majoria de casos per emprenedors sobrats de coneixements tècnics especialitzats, amb molta empena i amb pocs coneixements mercantils i empresarials inicials que han de dedicar molt, massa temps, a feines improductives que llasten la potencial creació de riquesa que tindrien.

Tanmateix, estem convençuts de que l'Administració pot alleugerir molt aquesta part improductiva a què estan obligades les pimes, sense renunciar als aspectes de recaptació tributària, imprescindibles en el manteniment de l'Estat del Benestar.

Aquests són, doncs, els motius que ens han impulsat a incloure com a propostes de millora un apartat específic dedicat a la legislació i les obligacions mercantils de les empreses. Entenem que és un punt molt important i delicat a tocar, ateses les especificitats de la xarxa empresarial catalana.

Un altre tema important relatiu a les pimes és el seu finançament, però aquest el deixem pel capítol corresponent.

1.c.1) Facilitats fiscals i jurídiques per a tota mena d'agrupacions d'empreses.

En aquest punt, hem de partir de la realitat empresarial que hi ha a Catalunya, que té un munt de virtuts en la societat canviant i global en la que ha de competir: l'espessa xarxa de pimes que la integren.

Però també hem de ser conscients de les demandes de la competitivitat global, que en molts casos exigeixen paquets complets de productes o serveis de les quals les nostres pimes són especialistes excel·sos, però només en part d'aquests processos.

La globalització força sovint exigeix productes o serveis acabats, o sèries massa llargues o d'infraestructura industrial o financera massa costosa per a una sola empresa.

Es presenta, doncs, com a repte imprescindible que l'Administració dugui a la pràctica l'impuls a la cultura de la col·laboració empresarial mitjançant UTEs, societats d'empreses, joint-ventures, contractes puntuals de col·laboració o qualsevol sistema mercantil i jurídic d'unificació d'esforços i d'aprofitament de coneixements complementaris. Unions d'esforços entre empreses catalanes o amb empreses d'altres països indistintament.

Els tres poders democràtics clàssics hi tenen molt a dir en aquesta formació cultural:

- El poder judicial, només aplicant les propostes que hem formulat prèviament ja seria d'una ajuda extraordinària per a l'impuls de la cultura de la col·laboració, ja que permetria donar tranquil·litat a les parts en el cas no desitjat de diferències entre elles.
- El poder legislatiu, facilitant una legislació mercantil àgil, dinàmica, concreta i planera, autoaplicant-se al mateix temps aquests paràmetres d'agilitat i seriositat, que rarament practica en l'actualitat perdent-se, per exemple, en llargs períodes improductius o en llargues sessions de debats inútils en comparació percentual al nombre de persones que treballen com a diputats però que estan infrautilitzades en tant que polítics en actiu.
- El poder executiu, facilitant exempcions fiscals a les agrupacions empresarials que tinguin per finalitat aprofitar les economies d'escala per poder competir amb empreses d'altres països a fi i efecte d'assolir comandes d'alt valor afegit o de gran envergadura. Per exemple.

Hi ha moltes més possibilitats a desenvolupar, com ara que la Conselleria del ram impulsi i promogui l'organització de cursos o fòrums per a directius o propietaris de pimes des de les escoles de negocis, les universitats, les Cambres de Comerç, les associacions empresarials o fins i tot des de les entitats financeres. Cursos i fòrums que poden ser totalment privats o subvencionats per l'Administració, per fundacions o per la banca interessada en els beneficis que els hi reportarà l'impuls a aquestes col·laboracions.

Si a més a més s'inclouen les propostes de simplificació mercantil que proposem estem segurs que haurem facilitat i impulsat molt aquestes possibles col·laboracions empresarials. Sense perdre de vista que, com en tot Estat de dret, la darrera paraula sempre recau en la persona, sigui física o jurídica.

1.c.2) Democratització de les Cambres de Comerç.

En un teixit empresarial farcit de pimes, el seu suport institucional, el seu assessorament, els impulsos comercials, les respostes a les seves qüestions bàsiques en definitiva han de trobar un recolzament o bé en el mercat mitjançant empreses de serveis especialitzades o bé en organitzacions fàcilment homologables per l'Administració.

Les Cambres de Comerç en són una bona eina, en tant que entitats per definició sense ànim de lucre. Però per a aconseguir-ho, cal que es democratitzin realment de soca-rel. No es poden permetre estatuts i reglaments que no recullin l'esperit i la seva pròpia realitat democràtiques perquè aleshores passen a ser organitzacions de les què se n'aprofita només una part molt reduïda del sector econòmic-empresarial, quant el seu finançament en canvi recau en tots els associats.

De cap de les maneres creiem que aquestes organitzacions hagin d'estar subvencionades per cap Administració, ni directament ni indirecta, per evitar allò que els nostres avis deien, no sense una certa gràcia, que “qui té el cul llogat no seu quan vol”.

Si volem evitar que els vaivens polítics afectin el menys possible les decisions d'aquestes entitats, la llei que les reguli ha de preveure les situacions de risc democràtic que per un costat poden comportar tant les subvencions rebudes des de fundacions privades i els préstecs atorgats per les entitats financeres, com per altre costat uns reglaments interns restrictius. En ambdós casos, com malauradament ja ha hagut de posar de relleu el Cercle Català de Negocis a la Cambra de Comerç de Barcelona, les derives antidemocràtiques acaben afectant la credibilitat, la fiabilitat i fins i tot els resultats d'aquestes entitats.

Com a exemple de que les Cambres de Comerç, si estan implicades, poden ser un impulsor empresarial i econòmic de primer ordre, resolent les necessitats de les empreses, ens trobem el certificat digital que d'una forma àgil, clara i directe emeten per a professionals i empreses a fi de que aquests i aquestes puguin d'una manera immediata certificar les seves comunicacions digitals amb institucions i particulars.

La democratització dels seus òrgans de govern és una garantia d'aquesta implicació en el teixit empresarial i professional, al mateix temps que de l'actualització de les polítiques de resposta a les necessitats empresarials específiques de cada etapa econòmica, a més a més d'assentar unes bases dinàmiques de futur.

1.c.3) Impuls i facilitació de la col·laboració entre Universitats i empreses.

Hem declarat en la introducció relativa al millor futur econòmic-empresarial que proposem per a Catalunya, en tant que nou Estat, que entre altres temes ha d'estar enfocada a l'exportació de coneixement.

Per aconseguir-ho, no hi ha dubte que hi ha un graó que difícilment ens podem saltar, que és la col·laboració intensa entre Universitats i empreses. Això mateix s'ha constatat en experiències alienes que han reeixit, com a Finlàndia, com a Massachussets, com a Califòrnia, com als Països Baixos...

A la Catalunya autonòmica ja s'han començat a fer tímides passes en aquest sentit, que cal desenvolupar amb total decisió i sense complexos de cap mena, encara que amb el degut seny per no haver de fer massa passes enrere un cop iniciats els diàlegs pertinents entre ambdues parts.

I aquesta col·laboració no s'ha de reduir a les escoles tècniques i científiques, sinó que ha d'arribar a les ciències humanístiques, moltes vegades bàsiques per a desenvolupar aspectes empresarials que històricament han quedat relegats però que l'evolució i l'anàlisi crític han ressituat amb la importància que han de tenir.

Per aconseguir aquesta col·laboració d'una forma fluida i amb resultats visibles, tant en la millora de la creació de llocs de treball, com en el desenvolupament de la productivitat, com en la desenfadada exportació de coneixement, l'Administració té al seu haver diverses eines que pot utilitzar, algunes de les quals entronquen amb altres branques que també forçosament restaran afectades, com la laboral, la mercantil o la judicial.

Cal restituir des de les Administracions, sense complexos i fugint d'etiquetes polítiques demagògiques i de servituds de difícil comprensió, figures com els aprenents, els ajudants o els diguem-ne becaris que siguin unes càrregues limitades per a les empreses, coherents amb el fet que aquestes persones estaran complementant uns estudis superiors, però que al mateix temps obliguin a les empreses a invertir en el perfeccionament dels coneixements d'aquells.

Algunes de les darreres experiències en el camp de la formació a la Catalunya autonòmica no han estat massa reeixits, ja que en alguns casos han servit per a trapelleries econòmiques motivades per causes alienes al què ara ens ocupa. Per tant, les regulacions normatives que en faci l'Executiu o el Legislatiu cal que estiguin supervisades per les Agències pertinents Antifrau, i sobretot que totes les parts implicades puguin proposar auditories o controls en aquells punts que no acabin de quedar aclarits. Ja hem escrit que aquest treball partia de la base dels principis d'honestedat i confiança prèvia, però que no calia caure en l'error d'anar amb el liri a la mà.

La part més compromesa dels controls, també en aquest àmbit, està en conciliar l'optimització dels resultats de la supervisió i la necessària agilitat en l'inici de qualsevol projecte, especialment en aquest cas on els acords inter-parts tenen una alta complexitat mercantil i jurídica. Per aquest motiu, de nou ens cal adreçar-nos als lectors per insistir en què l'Administració ha de funcionar com una màquina ben greixada i fins i tot més eficient que les empreses privades, si entenem que ha de ser motor i impuls d'una economia competitiva.

La qual cosa, de nou, ens porta a afirmar que el nivell exigible de la funció pública necessari ha de ser superior a l'actual. Especialment en aquest camp, directament relacionat amb el coneixement.

Caldrà, doncs, analitzar el camí recorregut fins avui amb ull de crítica constructiva i millorar o desenvolupar les normatives adients i exigir els nivells de coneixement mínims entre les persones en les què ha de recaure la responsabilitat d'organitzar aquesta col·laboració.

Entenem que la meritocràcia en la funció pública hi té molt a influir en aquest apartat especialment. Per aquest motiu l'hem posat com a objectiu.

Al llibre “Catalunya last call” (pag. 177) els seus autors escriuen:

“Dit això, la universitat ha d'entendre que ha de moure fitxa i acostar-se molt més a l'empresa privada. I ho ha de fer ella, atès que el teixit empresarial català està format majoritàriament per empreses petites i mitjanes. La universitat també ha d'articular una fórmula de col·laboració que ja estigui pensada per a aquestes empreses de manera que permeti una òptima transferència de talent, coneixement i recerca.”

I més endavant (pag. 178) escriuen:

“En aquest marc, el Govern pot ajudar a dinamitzar determinats centres de recerca, invertint diners en àrees molt específiques. Tinguem ben present que en altres països on aquesta transferència succeeix amb èxit, com és el cas dels Estats Units, això no ha estat possible sense la intervenció pública”

A Estats Units, on les inversions públiques ja sabem que no són especial sant de la devoció dels partits polítics i dels seus governs!

Subscrivim completament els raonaments d'en Boronat i Garcia Ruiz recollits en aquest apartat. L'única excepció és que ells posen molt d'èmfasi en la Universitat com a element principal de la R +D i nosaltres creiem més en la teoria d'en Sala i Martín, en que sense desmerèixer el canal R+D, aquest s'ha de combinar sense remei amb promoure el diàleg interior a les empreses entre els seus actors, recollint i processant sense complexos les propostes i suggeriments dels empleats.

També creiem que cal transferir de les universitats a les empreses llicenciats ben preparats en l'ordre pràctic, no solament amb coneixement. Podríem dir que cal transferir també els portadors d'aquest coneixement perquè el desenvolupin en entorns de competitivitat i pressió més reals. Aquesta transferència pot ser impulsada perfectament per les polítiques adients i les modificacions laborals precises que la Mesa Catalana de Treball (MCT) cregui oportunes. El que és segur és que els retorns que aquestes persones poden portar a la societat a mig termini són netament superiors als pressupostos que s'hi hagin invertit en les polítiques d'impuls.

I per descomptat que, reiterem, és en aquest punt on l'Administració pot imprimir més dinamisme d'intercanvi, ja que és qui gestionar els pressupostos públics i té al seu abast els elements executius i legislatius que ho poden permetre. I més a Catalunya, on bona part de les grans universitats són de caire públic.

També coincidim amb Boronat i Garcia Ruiz en que caldria aplicar canvis en els règims de govern de les universitats. I possiblement la fórmula que proposen, en la què els consells de govern estan formats per ex-alumnes en la seva totalitat o en percentatges majoritaris, sigui un camí vàlid a Catalunya, atès el costum participatiu en entitats, força estès entre la ciutadania.

1.c.4) Relació empreses - formació professional obligatòria. Recuperació de figures vàlides per a l'aprenentatge.

En l'apartat anterior, referent a les relacions universitats-empreses, advocàvem per regular i impulsar unes relacions més estretes, sense arribar a proposar una obligatorietat. En el cas d'ensenyament professional, creiem que cal anar un pas més endavant i establir la obligatorietat de les relacions.

Aquest torna a ser un punt especialment sensible a Catalunya, ateses les experiències no massa reeixides ja esmentades en el sentit que ens ocupa. La regulació normativa, per tant, ha de ser especialment curosa i transparent i les inspeccions, el més incisives possibles.

En aquest, com en altres casos que ja hem referit, les mencionades inspeccions haurien d'estar sota la tutela de les Agències Antifrau corresponents, que al seu torn no poden estar adscrites al poder executiu. La possible solució en aquests casos seria preveure aquestes agències amb adscripció al poder legislatiu, però dirigides i desenvolupades per membres i cossos adscrits al poder judicial, i amb sistemes netament judicials. La figura del Fiscal, doncs, cau de ple en aquesta definició.

La regulació de l'obligatorietat entenem que hauria de posar especial èmfasi en l'aprenentatge real en un entorn real de les persones que tenen interès en desenvolupar uns estudis professionals. Per aconseguir-ho no n'hi ha prou amb determinar un nombre d'hores a justificar en alguna empresa destinatària, sinó que l'aprenentatge hauria de tenir en compte també les relacions laborals completes, exceptuant les merament administratives.

No perdem de vista que la realitat professional i laboral és molt més complexa que practicar una sèrie de rutines, ja que inclou també aspectes relacionals, jeràrquics i socials. Les empreses que s'avinguessin a tenir estudiants de FP entre els seus recursos humans haurien de gaudir d'un nivell d'estalvi fiscal equivalent a les càrregues socials suportades, però incorporant l'aprenent/a en l'estructura productiva en tots els seus sentits.

En el cas de què les nostres propostes de responsabilització individual que trobarem en l'apartat laboral poguessin ser aplicades, caldria reduir els costos laborals de les empreses per a aquests becaris o aprenents en l'import que aquests cotitzin a la Seguretat Social i, si convé, el poder executiu hauria de preveure altres ajudes de tal forma que pogués dirigir el factor humà cap a sectors on les empreses tinguessin més futur.

Per poder preveure les actuacions més oportunes a realitzar per part de l'Administració tant en l'apartat de la formació professional com en l'anterior, relatiu a les universitats, aquesta s'hauria de dotar d'una agència de prospecció de les derives econòmico-empresarials futures a mig termini, en la què aportessin els seus coneixements tant tècnics com empresaris. Per aquest motiu, no seria debades que aquesta agència estigués participada per membres de les Cambres de Comerç i/o d'entitats relacionades amb el món econòmic i empresarial, a més a més de membres del centre d'estudis públic corresponent, i sota la direcció de la MCT.

El personal que participés en aquesta Agència no tindria una especial remuneració per aquest motiu, sinó que aquestes passarien a formar part de les seves tasques habituals de la seva

responsabilitat, ja que la dedicació temporal seria parcial.

1.c.5) Re-disseny dels concursos de creditors, amb la mirada posada especialment en les pimes.

Si existeix alguna llacuna pràctica en la legislació mercantil espanyola és en la llei que regula fallides i concursos de creditors. En aquest apartat ens dedicarem a aquests darrers, i no podem començar a tractar aquest apartat sense tornar a fer esment de la idiosincràsia concreta del teixit empresarial català, que està format bàsicament per pimes.

També en aquest cas, la llei espanyola està dissenyada pensant en grans companyies i en pressupostos que permeten fer enormes provisions per a aquestes situacions de maltempada. No és viable per a una pime o una microempresa, com ja hem esmentat anteriorment, que el sistema no doni altra solució al problema de viabilitat econòmica d'una empresa que l'agreuament d'aquest problema.

Cal, per tant, dissenyar unes noves normatives de dalt a baix, que garanteixin de la forma més gran possible els drets dels creditors, que en re-dissenyin les prioritats de pagament i que serveixin per evitar fallides, que no signifiquin per se un augment de la descapitalització de les empreses i a més a més que sigui un procediment absolutament àgil i sobretot no punyent per als empleats.

Atès que el procés ha de caure en l'àmbit de la Justícia per donar validesa jurídica i mercantil a les decisions que es prenguin, si la praxis d'aquesta es veu modificada en el sentit que hem proposat en aquest treball, l'agilitat estarà garantida. Però a més a més els processos no poden ser ni tant onerosos ni tant dificultosos ni tant tortuosos com ho són actualment.

Per exemple, el fet de la presentació d'un concurs voluntari de pagaments no ha de pressuposar ni que els òrgans d'administració hagin fet malament la seva feina ni que no siguin capaços de reflotar la situació econòmica amb ajudes regulades. Per tant, comença no tenint cap sentit l'obligatorietat del nomenament judicial d'un nou òrgan administrador professional, que afegirà costos normalment més elevats que els que l'òrgan genèric generaria, i que tampoc ni és garantia plena de solvència ni d'honestedat professional, com malauradament es pot demostrar.

Com l'exemple anterior s'haurien de desgranar aquelles situacions genèriques que es donen per re-dissenyar-ne la normativa global amb el punt de mira posat en l'agilitat, els costos i els resultats, especialment de les pimes i microempreses.

En posar en pràctica aquesta normativa es podrà netejar el teixit mercantil d'empreses tancades com se'n diu "a l'espanyola" i s'aconseguirà que els concursos de creditors siguin creïbles i evitar que s'utilitzin per fer o bé fallides encobertes o bé enriquiments il·lícits d'alguns empresaris sense ètica, que compten amb l'assessorament de gabinets d'advocats sense escrúpols amb minuts d'honoraris molt inflats i amb la connivència d'administradors concursals professionals.

Aquest és un apartat molt important per a donar seguretat i confiança a les estructures i entitats comercials i inversores que han de convertir-se en els protagonistes d'un Estat business friendly com el què estem defensant.

No és un treball tampoc fàcil ni immediat. Per això proposem que en la mesura del possible, aquest tema es comenci a impulsar des de la Generalitat, per tal que l'embrió de la redacció d'aquesta normativa ja estigui tècnicament, filosòfica i jurídica desenvolupat en el moment de la proclamació de Catalunya com a nou Estat. El treball inicial es podria fer perfectament des de les associacions d'empresaris i el Col·legi d'Advocats, amb destacada presència d'advocats laboralistes.

No incloem com a participants en aquest apartat, en canvi, les entitats sindicals perquè proposem un canvi radical en el seu disseny, el qual no hi haurà hagut encara temps de realitzar. Entenem que les actuals entitats sindicals, com a tals, difícilment podrien col·laborar en una nova redacció del projecte partint d'unes estructures, uns procediments i uns objectius que considerem en aquest treball que cal superar per fer de Catalunya un Estat amb benestar, però competitiu en el món global.

1.c.6) Re-disseny de fallides i liquidacions.

Seguint en la línia anterior, proposem de re-dissenyar les lleis relatives a fallides i liquidacions, pensant també en el teixit empresarial català.

Tant en aquest apartat com en l'anterior de concursos de creditors cal començar estudiant totes aquelles solucions que les lleis actuals proposen i que siguin viables des de la nova visió, per tant susceptibles de ser mantingudes, així com també s'ha de valorar la possibilitat de què existeixin camins diferents per a empreses de diferents dimensions, tal com ja hem apuntat en la introducció.

Necessitem clarificar, simplificar i fer menys oneroses les fallides, però especialment les liquidacions d'empreses per tenir un espai econòmic-empresarial el més real possible, amb lo qual facilitarem les tasques bàsiques i inspectores de les diferents àrees de l'Administració. No cal dir que aquesta espiral positiva anirà en benefici de l'economia global del país.

Quin sentit té que l'Agència Tributària, les Administracions locals o l'Administració laboral tinguin als seus arxius físics o virtuals un munt d'empreses fantasma, que generen automàticament processos d'informació, d'inspecció, de seguiment,... en definitiva de despesa pública innecessària?

Per a dur-ho a terme, proposem un sistema semblant al de l'anterior apartat, en un treball en paral·lel amb el de les normatives dels concursos de creditors, però constituint un equip diferent que se'n responsabilitzi.

Ara bé, els dos grups de treball haurien d'estar coordinats per arribar al moment de l'aprovació legislativa dels projectes conjuntament i sense entrar en contradiccions entre sí. Possiblement caldria fer recaure aquesta coordinació en la MCT.

1.c.7) Mala gestió empresarial dels òrgans de gestió.

Val a dir que bona part de les propostes recollides obeeixen a algunes experiències conegudes, propiciades per la crisi econòmica actual bàsicament al món occidental però especialment a Europa, que han esclatat amb més força en estats que apliquen determinades normatives i praxis força relaxades per a determinades empreses, com és el cas de l'Estat espanyol.

En els apartats anteriors, malgrat que s'apliquin els principis que hem indicat com a bàsics, que són el de confiança prèvia i el d'innocència, en aquest cas als òrgans d'administració responsables d'haver de declarar un concurs de creditors o una fallida, pot donar-se la situació de que existeixi negligència o mala fe demostrables en la gestió d'aquells.

En aquest cas doncs nosaltres proposem que el Jutjat Mercantil, actuant d'ofici, tingui la potestat de dictaminar la inhabilitació com a integrants del mateix òrgan en el futur a la mateixa empresa de les persones amb actuació negligent demostrada, o fins i tot la seva inhabilitació parcial o general, temporal o definitiva per a exercir cap càrrec amb responsabilitat executiva o gerencial en qualsevol empresa, en funció de la il·legalitat demostrada.

Els creditors, però, no podran instar cap altra actuació que no sigui una demanda civil o mercantil contra la empresa, en tant que persona jurídica.

Entenem que els concursos de creditors i les fallides han de preservar de la forma més gran que es pugui els interessos d'aquells, però sempre i sense excuses en el context econòmic i social general de cada moment, que serà una variable molt important a tenir en compte en la valoració judicial i, en conseqüència, en les seves resolucions. També en aquest cas, si es compleixen els paràmetres d'agilitat judicial proposats en apartats anteriors aquest darrer problema queda fortament minimitzat.

Eternitzar les resolucions de les demandes, aprofitant l'exercici de pressió sobre les persones físiques integrants dels òrgans d'administració de les empreses que poden significar amenaces de querelles criminals, no repercuteix de cap de les maneres positivament en l'entorn socio-econòmic, ja que crea un innecessari estrès sobre les persones i una encara més innecessària dilació de la solució dels processos, inexplicablement també per als treballadors, amb l'afegit d'encarir també innecessàriament aquells.

Entenem que entre els objectius que es proposa el present estudi, tal com hem indicat a la introducció i després reiteradament, hi ha el d'aconseguir l'agilitat i l'abaratiment de qualsevol procés que afecti les empreses. Però, a més a més, no podem menysprear les experiències negatives que la legislació espanyola actual ha propiciat entre l'emprenedoria i els directors de pimes, que s'han traduït en la sensació de desemparament legal en què es troben aquests com a persones físiques.

Aquesta sensació, malauradament, s'està convertint en realitat quan les Administracions i les sentències judicials apliquen sense miraments i sense cap possible oposició la derivació de responsabilitats de la persona jurídica a les persones físiques integrants dels òrgans de gestió. Estem convençuts que aquesta situació, sumada a les demores judicials, a la complexitat i carestia dels processos concursals, de fallides o de liquidacions i a les “picardies” d'alguns dels diferents estaments de les Administracions, que aprofiten esquerdes legals per a fer-ne una lectura contrària als drets civils però favorable a la recaptació injusta, no ajuden massa a crear ambient d'Estat business friendly, especialment entre empreses pime. Amb lo qual podem afirmar amb rotunditat que l'actual sistema perjudica greument el teixit empresarial català des de la “legalitat” i fins i tot la para-legalitat en alguns casos.

A tall d'exemple, podem esmentar les situacions de buit legal en el cas dels administradors d'empreses no remunerats als quals se'ls hi reclamen il·legalment quotes de Seguretat Social del règim d'autònoms. El recurs que l'afectat presenti l'ha de resoldre el mateix òrgan (en realitat la mateixa persona) que ha decidit prèviament la reclamació, amb lo qual convertim la part en jutge. I el següent recurs ja és, amb advocat i procurador, davant del Tribunal econòmic-administratiu. Automàticament, si l'import reclamat no és molt elevat, malgrat que els drets i la llei estiguin de part de l'administrador no remunerat, és més car el recurs al tribunal que pagar les quotes injustament reclamades.

Si, finalment, la persona física decideix fer cas omís de tot, l'embargament automàtic als seus comptes bancaris el té assegurat, sense cap possibilitat de ser rescabalat en cap moment. Legalment, és clar.

Podem trobar molts altres exemples d'empreses sense activitat declarada a l'AEAT actual, que sanciona la no presentació de determinades declaracions, encara que estiguessin a zero. Aquestes sancions, per petites que siguin, l'empresa no pot pagar-les en tant que no té activitat, i acaben derivades administrativament a l'òrgan d'administració simplement perquè al seu dia l'empresa, sempre una pime, no va poder finançar la liquidació corresponent, cara, complexa i lenta.

Aquestes situacions, força usals, només són la punta d'un iceberg que no per no estar visible no vol dir que no existeixi. Creiem, per tant, que Catalunya ha de blindar les persones que decideixen iniciar uns projectes des de l'honestetat i l'iniciativa, i no deixar respirar aquelles que, ni que sigui amb dirigents de coll i corbata, tinguin projectes d'il·legalitat previsible.

Just a l'inrevés del que està passant actualment, ja que el sistema ha estat pervertit.

1.c.8) Justícia penal per als integrants dels òrgans d'administració.

En l'inici d'aquest treball hem fet referència a que, malgrat la consagració dels principis d'innocència i de confiança prèvia, la Catalunya-Estat no pot anar “amb el lliri a la mà”.

Per tant, en l'àmbit d'economia i empresa en què estem immersos, també s'han de preveure casos no desitjats però certament possibles en què els òrgans d'administració d'una empresa, actuant d'esquena o amb el consentiment explícit o tàcit dels socis i propietaris, actuen de forma manifestament il·legal.

La nostra proposta de legislació d'aquest tema passa per restringir les responsabilitats penals dels òrgans de gestió o d'administració a només tres supòsits:

- Actuacions delictives de l'empresa amb resultat d'alarma social (per exemple, Fòrum Filatélico, les caixes impulsores de les “preferents”, les empreses còmplices del tema dels ERO d'Andalusia, la descapitalització negligent de la banca, etc.)
- Actuacions delictives de l'òrgan d'administració contra el patrimoni dels socis o propietaris (per exemple, un desfalc)
- Actuacions delictives de l'empresa per actuacions impròpies o directament delictives de la mateixa. (Per exemple, fer servir l'empresa de tapadora continuada de negocis il·legals o de blanqueig de capitals)

En el primer cas, la querella o demanda penal podria iniciar-se directament per iniciativa de qualsevol part afectada contra els òrgans d'administració de l'empresa. El Jutjat decidiria l'acceptació o no a tràmit de la mateixa. En cas que no fos acceptada, la part querellant hauria d'assumir a posteriori les taxes corresponents a la feina feta indegudament més una sanció per retardar el treball normal dels tribunals.

En el segon cas, si els afectats són els propis socis o propietaris i tot “queda a casa” seria possible la querella o demanda penal dels socis contra els òrgans d'administració de la societat. S'aplicaria també el mateix principi que l'anterior, en cas de no acceptació a tràmit.

En el tercer cas, si els afectats són terceres persones. En aquesta situació, si els socis o propietaris no han iniciat la corresponent querella prèviament versus els òrgans d'administració, seran considerats co-responsables quan qui activi la querella siguin els tercers afectats. També en cas de no acceptació a tràmit, les càrregues serien de la part querellant.

D'ofici, els òrgans judicials com la fiscalia o la policia judicial, només podrien actuar en el primer i tercer supòsit.

Les altres situacions no previstes aquí, només es podrien dirimir en l'àmbit civil o mercantil.

1.d) Eliminació de responsabilitat indirecta o derivada.

Aquest és un dels conjunts de propostes que, com dèiem en la introducció, podria ser qualificat de “políticament incorrecte”, ja que proposa un canvi estructural, psicològic i social del sistema actual de responsabilitats dels individus amb la societat de la que formen part. En definitiva, un canvi sistèmic.

Si la filosofia bàsica d'aquest treball està fonamentada en els principis d'innocència i de confiança prèvia en primer lloc, en segon i a molt poca distància hi hauríem de situar el principi de responsabilitat de les persones.

Estem convençuts que bona part de la problemàtica de l'educació actual de la nostra societat rau en el missatge constant i comú de tots els dirigents polítics cap al ciutadà mig, que dona per suposat que els serveis públics són gratuïts. Això ha estat així fins que la crisi financera i econòmica ha esclatat amb tota la seva violència especialment en relació a aquests serveis. Malauradament però, el missatge està força arrelat en almenys dues generacions de ciutadans que, fins avui, havien basat la seva tranquil·litat en què l'Estat del benestar (el "pare-estat") proveiria tot el què fos necessari, sense cap altre esforç de la seva part que el de pressionar col·lectivament per la "gratuïtat" dels serveis, siguin escolars, mèdics, de transport, per a la gent gran, per les persones sense feina, pels infants, per les famílies monoparentals, per les famílies nombroses...

Aquest missatge ha arrelat en totes les capes socials però molt especialment en les classes menys afavorides, que acostumen a ser les que genèricament mostren menys interès en l'evolució personal, professional, laboral i social, confiant-ho tot en l'evolució econòmica vegetativa, que fins fa pocs anys era certa.

Els temps però han canviat. Les tècniques han propiciat la necessitat de que les persones individualment puguem viure en un estat de constant evolució. Encara més, l'evolució ha entrat a formar part de la vida dels ciutadans: la informàtica, la irrupció de la telefonia mòbil, d'Internet, de les transmissions de dades, la globalització virtual en la seva més gran accepció, ens està canviant les essències vitals. Ja no és tant important saber geografia de memòria: tenim els GPS, les aplicacions de mapes i de vistes via satèl·lit; ja no és important dominar els càlculs bàsics: tenim ordinadors, calculadores...; ja no és important tenir programacions de calendari personals a mig i llarg termini: la immediatesa de les comunicacions ens fa viure en una permanent variació de l'agenda...; fins i tot el paper moneda com a tal és menys important: les targetes de crèdit i debit i ara els smartphones el substituiran majoritàriament, amb la facilitat que això significa de poder pagar en qualsevol moneda allà on sigui; els desplaçaments ja no es compten en unitats de mesura lineals sinó temporals; els idiomes s'han globalitzat, ja no són un greu obstacle perquè els ciutadans es moguin, ara el què compta és poder-se comunicar en l'idioma que sigui. I un munt de noves situacions que la societat en tant que organització ha d'assumir.

I Catalunya, afortunadament per als catalans, ara es pot trobar amb el paper en blanc que significa la proclamació de la seva independència política, amb lo qual hi ha la oportunitat única de dissenyar gairebé des de zero aquestes qüestions, sense prejudicis, com també ja hem manifestat anteriorment.

Així, doncs, aprofitant aquestes noves tècniques podem aconseguir la nostra conversió en tant que ciutadans en persones més responsables, per tant més lliures, lo qual indica que haurem de prendre més decisions personals. Adaptar els ciutadans a aquest nou model també significa tenir una societat formada per persones menys tutelades per l'Estat.

Atès que la iniciativa d'aquests canvis s'hauria de promoure des de l'Administració, cal preveure reticències dels dirigents polítics i socials actuals, acostumats a portar-ne les regnes sense competència, amb total impunitat, lo qual, dit sia de pas, al nostre entendre és el què ha dut el sistema a la seva perversió.

D'un costat, doncs, serà imprescindible una suposada gran generositat per part d'aquests dirigents i de les elits que els envolten per renunciar a determinades posicions d'aparent superioritat, abans de què esdevinguin falses en un futur molt proper. Però també, d'altre costat, serà imprescindible la connivència i l'interès dels ciutadans, que hauran de tornar a prendre les regnes de les seves pròpies vides.

Preveiem que el sistema de vida occidental a mig termini acabarà anant pels camins que proposem, si no de grat per força, amb lo qual les prerrogatives actuals de les elits esdevindran menys rellevants i, a rel d'això, els ciutadans esdevindran més lliures. Per tant estem convençuts de què més val encarar la situació i ser els primers en aplicar aquests canvis. D'aquesta manera una Catalunya independent seria un referent global destacat, que és el què en el fons ens estem proposant en redactar aquest treball.

Estem tant convençuts de la necessitat del què aquí s'exposa que creiem que l'aplicació del nou sistema de responsabilitats individuals ha de prevaldre fins i tot per sobre de la integració de la Catalunya-Estat a la UE. És a dir, si l'acceptació dels protocols comunitaris no permetés l'aplicació del canvi sistèmic proposat, creiem que seria preferible, o com a mínim digna de ser avaluada, la no integració de Catalunya a la UE, independentment de la conveniència o no de l'acceptació de l'euro com a moneda.

1.d.1) A cada actor social, la seva responsabilitat.

Per a obtenir els resultats indicats en l'introducció d'aquest capítol, creiem que la millor manera és la de què cada individu, sigui persona física o jurídica, gestioni la seva pròpia responsabilitat en front de la societat.

Ens referim no solament a les responsabilitats impositives, sinó també a les responsabilitats cognitives, sense les quals no es poden prendre decisions amb la més gran llibertat possible.

Naturalment les persones jurídiques descansaran les seves responsabilitats en els òrgans d'administració, en les condicions que hem indicat en el capítol anterior.

En concret afirmem que les responsabilitats de les persones no han de derivar-se a altres persones en cap dels àmbits socials. Així, els empresaris o els òrgans de gestió de l'empresa tenen l'obligació de gestionar adequadament aquesta, procurant mantenir l'activitat mínima suficient, els marges adequats, l'organització, complir els requisits impositius, etc. de la mateixa per aconseguir el bon fi dels objectius socials que s'han proposat i pels quals l'empresa ha pres responsabilitats. Els empleats, al seu torn, a més a més de fer front a totes les seves pròpies obligacions impositives individuals, han d'obtenir i comprometre's a mantenir la més gran productivitat i a l'aprenentatge constant que els permeti personalment ser sempre útils a la societat, amb lo qual assegurin les pròpies possibilitats de feina i promoció, i també han de ser responsables de la pròpia seguretat i higiene en el treball. L'Administració, al seu torn, ha de responsabilitzar-se de gestionar i donar els més grans i millors serveis possibles amb les recaptacions efectuades, realitzar els controls que es determinin d'una forma estricta però justa i equànime, etc.

Si ens quedem al nivell de l'empresa, podem esmentar per exemple que de les pagues extres només té sentit mantenir-ne una, i no obligatòria: una paga, voluntària, que determinarà l'empresa en cas de què els resultats obtinguts permetin compartir-los amb els empleats. Les altres pagues extres no tenen cap més sentit que el de derivar la responsabilitat de l'estalvi individual de cada empleat en l'empresa.

No discutim la bondat de la decisió quan es va prendre. Però no té cap sentit en l'actualitat que l'empresa hagi de “guardar” uns diners propietat dels empleats durant un període de sis mesos, passat el qual els hi hagi de lliurar. Segurament en grans empreses és una altra forma irregular de finançament a costa dels sous dels empleats, atesos els recursos financers de què disposen. Però en el cas de les pimes en moltes ocasions acaba sent un malson financer addicional que fàcilment es pot evitar. No proposem, naturalment, que les nòmines anualment computades s'hagi de disminuir, sinó el prorratgeig de la nòmina anual completa en dotze mensualitats.

Cas apart mereixerà la part variable de la nòmina, que tractarem més endavant.

Seguint amb l'empresa, tampoc cal que aquesta hagi de retenir, en nom dels empleats, durant tres mesos, la part de les nòmines corresponent a la part impositiva sobre les rendes de les persones físiques. Pot ser una altra font de finançament irregular de grans corporacions, en cas de liquidar trimestralment, però segur que és un nou malson per a les pimes que els obliga a distreure recursos humans i financers, amb lo qual perden productivitat i competitivitat. El mateix podem dir en referència a les quotes obreres a la Seguretat Social, per exemple.

I menys de la forma com s'està plantejat actualment, que afegeix sense necessitat risc jurídic als òrgans d'administració i malestar interior entre seccions i nivells en les empreses. Ambdues circumstàncies s'han d'eradicar si pretenem ser capdavaners.

Actualment, al segle XXI, les TIC ens han envaït i fet la feina més planera i directe, sense que les distàncies i el temps signifiquin cap obstacle. Podem confiar-hi doncs també en aquesta àrea la seva part de revolució i aprofitar-les per agilitzar i fer més palesa la responsabilitat de cadascú en tant que individu pertanyent a una societat.

És la forma d'acostar-nos al nivell d'excel·lència pública desitjat.

1.d.2) Modificació de la responsabilitat derivada.

Una de les qualitats d'adequar les normatives fiscal, mercantil, laboral, etc. al punt anterior és la de que cada persona física haurà de responsabilitzar-se de la realització dels seus deures impositius amb les Administracions públiques. D'aquesta forma, s'eviten responsabilitats derivades cap a tercers.

En el cas que motiva aquest document, que no és altre que la recerca d'un Estat business-friendly format majoritàriament per un teixit pime que serveixi d'excusa i suport per a l'implantació i manteniment de grans empreses, aquesta qualitat es tradueix directament en una millor productivitat a aquelles, ja que minoren el grau de dedicació dels òrgans directius i de les estructures no productives de les mateixes a la recaptació per compte de l'Administració i rebaixen el nivell d'estrès relatiu a aquests temes, i per tant, al mateix temps en rebaixen els costos estructurals.

Entenem que a Catalunya la més gran competitivitat macro s'aconseguirà amb el sumatori de les més grans competitivitats micro. Per tant, atès que convergeixen en les cúpules empresarials de les pimes la pràctica totalitat de la responsabilitat de les decisions finals, estem convençuts que qualsevol despesa d'energia en altre sentit que hagin de fer aquelles malmet la competitivitat i, per extensió, la productivitat de les empreses.

1.d.3) Acurada reglamentació de pagament de nòmines i les seves relacions fiscals.

Cal tenir present que bona part de les estructures no productives de totes les empreses està dedicada al què s'anomena recursos humans. Aquesta càrrega és més feixuga percentualment en les pimes per raons òbvies. El sistema, que s'inicia en la selecció de futurs empleats, s'acaba reflectint en una gestió diària, la culminació de la qual és un sistema de gestió de nòmines.

Per tant, per posar en pràctica els punts anteriors d'aquest apartat, cal evolucionar la reglamentació dels pagaments de nòmines, tal com ja hem apuntat. Aquesta nova reglamentació hauria de recollir uns aspectes bàsics comuns, als quals s'haurien d'afegir tots aquells que específicament calgui, a parer dels experts, per a desenvolupar i reforçar els primers.

A tall de llistat no exhaustiu, ja que no som especialistes en dret laboral, com a elements bàsics diferents de les normatives actuals indiquem els següents:

- Eliminació de les pagues extres. Prorratgeig del sou anual en 12 mensualitats iguals, exceptuant la part de variable que, com el seu nom indica, estarà en funció de la productivitat segons pactes que s'hauran negociat anteriorment entre empresa i empleats.
- L'empresa haurà de liquidar mensualment a l'empleat la totalitat de la nòmina, inclosa la part de Seguretat Social que actualment s'anomena "quota empresarial".
- Als fulls de nòmina, com en l'actualitat, s'indicaran els imports que corresponen liquidar a cadascuna de les Administracions, segons els paràmetres pressupostaris que es legislin anualment per part de l'Administració.
- Les liquidacions impositives les realitzarà mensualment cada persona física, preferentment mitjançant mètodes virtuals, en una sola imposició però detallant els imports corresponents a cada àmbit d'aplicació.
- Els pagaments impositius pels imports que indiqui la nòmina es realitzaran com a màxim cinc dies més tard del cobrament de la nòmina. En cas de retard o impagament de la mateixa per part de l'empresa als empleats, caldrà reglamentar la forma en què l'empresa haurà de certificar a l'Administració l'existència del problema.
- Serà responsabilitat de l'empresa el càlcul correcte dels imports a liquidar. En cas d'error en aquest càlcul, l'empresa haurà de liquidar al seu càrrec la diferència errònia. Si l'error és per excés d'import impositiu, el sobrant s'abonarà al compte fiscal de l'empleat i es liquidarà en la següent declaració de la renda de les persones físiques.
- No és objecte d'aquest estudi el fer cap judici de valor respecte a la reglamentació de les assegurances socials, ni el sistema a aplicar. Però entenem que les propostes recollides en aquest apartat poden realitzar-se sense massa diferències en totes les situacions previsibles.

- Caldrà reorganitzar de cap i de nou el sistema de recaptacions que correspongui a cada Administració a través de la nòmina, de tal forma que la recaptació la gestioni inicialment l'ACAT (Agència Catalana de Tributs) en un únic ingrés per persona, per després liquidar a nivell intern a cada estament la seva part corresponent. En realitat però, aquesta regulació vindrà determinada pel disseny del software, que haurà de tenir en compte com a elements bàsics la facilitat d'ús i l'agilitat dels tràmits.

CAP. 2 MERCANTIL

2.a) Principi rector: Simplificació, en especial per a les pimes.

No ve de nou en aquest document, ni val la pena repetir les idees indicades a les introduccions, però sí que cal recordar que pretenem que tot ell estigui desenvolupat sobre la base del teixit empresarial català real, la facilitat, l'agilitat i el rigor.

És en aquesta línia que creiem necessari dedicar un capítol sencer a les propostes de canvis a l'àrea mercantil, especialment pensant en les pimes i la seva productivitat.

L'experiència i l'anàlisi de les qüestions, les obligacions i la seguretat mercantils d'una banda, contra els retorns que comporta a les empreses en particular i a la societat en general de l'altra, ens indica que el balanç actual és netament negatiu. És a dir, que els pesats costos, directes i indirectes, que han de suportar les empreses per a complir correctament les obligacions mercantils no tenen correspondència en els retorns que n'obtenen.

Potser és en aquest àmbit on les normatives s'han anat basant més en la casuística, fins a enteranyinar-la de tal forma que ha acabat esdevenint la desproporció que hem comentat en els paràgrafs anteriors, contrària a qualsevol raonament productiu.

A més a més, de nou hem de fer referència a la irrupció de les noves TIC en el món de la comunicació. Si bé és cert que el Col·legi de Registradors ha fet un esforç en anar-se acoblant a les noves possibilitats de comunicació, creiem que ja en l'actualitat es podrien obtenir molt millors resultats aplicant més i més avançats sistemes.

En el detall sobre diferents propostes que seguirà intentarem fer aquelles que sumin l'adaptació constant i permanent de les comunicacions a la simplificació i l'abaratiment de les gestions que es consideri que han de ser imprescindibles a nivell d'empresa, a fi i efecte d'evitar que per aquestes les obligacions registrals siguin un llast estructural més.

De nou l'afectació més gran sobre la productivitat a causa d'aquestes obligacions, des del punt de vista percentual, la trobem en les pimes. Per aquest motiu proposarem que les obligacions registrals de les empreses siguin diferents en funció del volum de la seva facturació.

2.a.1) Registres mercantils: obligacions i característiques.

La base inicial de l'actual sistema de Registres Mercantils data d'èpoques pretèrites, com en moltes de les professions para-funcionaries com són els notaris, els registres de la propietat o els procuradors. La normativa, doncs, quan s'ha modificat no ha estat pensant en la simplificació i l'agilitat sinó en casuístiques determinades que, en força casos, no es poden considerar generalistes, amb lo qual s'ha aconseguit l'efecte contrari. Per aquest motiu ara proposem una revisió de les característiques i obligacions registrals en el sentit invers.

Cal començar sobretot amb la introducció clara, nítida i des del moment zero del concepte que els registres han d'atendre els seus clients, que són les persones físiques i jurídiques, i no a l'inrevés. Estem acostumats a què tot allò que és una obligació normativitzada per a les persones comuns tant físiques com jurídiques, s'acabi convertint en una mena de favor que els detentors del monopoli corresponent fan a aquelles, cobrant és clar!. Però aquesta praxis cal canviar-la.

Aquesta pràctica només es pot acabar fixant determinades obligacions als agents registradors i augmentant-ne la competència i la liberalització. Possiblement una obertura en les obligacions territorials podria ser un pas, però creiem que n'hi ha més, que detallarem tot seguit sense que aquest pretengui ser un llistat exhaustiu ni definitiu.

Nosaltres proposem que les modificacions a aplicar vagin pels següents camins:

- Calendaris de registre d'obligat compliment per part dels agents registradors. En cas de sobrepassar-se el termini, es consideraria l'acte mercantil presentat registrat d'ofici positivament, amb exoneració de pagament de qualsevol taxa o minuta d'honoraris. Aquest termini hauria d'estar al voltant dels set dies naturals per a la majoria d'actes registrals habituals.
- Normativa que impedeixi l'agrupació d'agents registradors en un sol lloc. Distribució geogràfica descentralitzada, més propera als ciutadans i no a l'inrevés.
- Dades registrades emmagatzemades virtualment en un organisme centralitzat amb la més gran seguretat, al qual tots els agents registrals puguin i hagin d'accedir per a efectuar les altes, baixes o modificacions pertinents, i els ciutadans hi puguin accedir, mitjançant pagament, a nivell de consulta. Aquest darrer cas, ja s'està complint en part.
- Augment d'agents registradors. Estudi seriós de conversió d'aquelles Cambres de Comerç que ho sol·licitin en agents registradors.
- Lliure elecció de l'agent registrador per part del client, sense límits ni territorials ni de cap altra mena.
- Liberalització d'honoraris, amb obligació de presentar pressupost previ al client.
- Substitució de les garanties personals dels agents registradors per una assegurança de responsabilitat civil obligatòria per un import proporcional al volum d'acceptació d'actes a registrar i d'honoraris facturats.
- Revisió de la publicació obligatòria de l'acte registrat, atesa l'existència de múltiples plataformes, que fan obsoleta la publicació única i obligatòria al BOE corresponent.

2.a.2) Registres mercantils, notaris i les TIC.

Fem menció a part dels actes a registrar, els agents registradors i els notaris relacionats amb les noves eines de comunicació. Creiem que val la pena.

Proposem que els actes a registrar no hagin de ser obligatòriament signats davant de notari, que n'hi hagi prou de signar-los físicament davant d'un professional col·legiat homologat perquè aquest proposi on line el registre de l'acte. Aquests professionals poden ser normalment l'esmentat notari però també per exemple un advocat, una Cambra de Comerç, una Associació Empresarial o un professional relacionat amb temes mercantils. El registre a l'estil actual, amb el lliurament personal del document físic, s'haurà de mantenir per a les persones que el desitgin, però hom fàcilment pot preveure una disminució molt important d'activitat presencial, amb lo qual també es veuran indirectament facilitades aquests tipus d'actuacions.

Amb això aconseguiríem facilitar, abaratir i agilitzar les obligacions registrals, sense augmentar els riscos de seguretat més enllà del què és raonable. A més a més, ja hi ha països dins de la UE que estan treballant amb aquests mateixos paràmetres, amb lo qual ja es poden trobar exemples a imitar, adaptar i millorar.

Si hi afegim la obligatorietat de què les consultes s'hagin de fer on line, creiem que haurem aconseguit una millor i major resposta global a les necessitats i obligacions registrals dels actes mercantils.

Cal fer esment a que el treball amb les TIC precisen de la més gran garantia dels certificats digitals. Per tant hi dedicarem el punt següent.

2.a.3) Certificats digitals. Harmonització.

Hores d'ara, atès que les empreses en les seves relacions amb l'actual AEAT i la Seguretat Social només s'hi poden relacionar on line, s'han anat estenent els certificats digitals, que són els que donen la garantia de què el signant del document, la sol·licitud o la comunicació és original. Però, com va passar en l'origen dels vídeos, no tots els certificats serveixen per les mateixes situacions.

És fàcil d'entendre que el certificat que poden haver d'utilitzar les persones físiques no siguin els mateixos ni de les mateixes característiques que els de les persones jurídiques. Però el que no té massa sentit és que els certificats digitals per a persones jurídiques no serveixin tots per a mantenir relacions segures on line amb els diferents interlocutors, siguin oficials o siguin privats.

Amb l'extensió d'ús d'aquests certificats o de les evolucions tècniques dels mateixos, atès que s'han d'actualitzar cada dos anys com a màxim, es poden aconseguir bona part dels paràmetres que motiven el conjunt de propostes que estem elaborant, pensant en la conversió de la Catalunya-Estat en un model a seguir, com a model d'excel·lència.

En un altre ordre, però similar, no cal dir que les iniciatives per popularitzar les xarxes wi-fi públiques i privades, de tal manera que hi hagi veritables zones on la comunicació digital sigui el més fàcil possible, és un element que cal tenir en compte des de tots els nivells de les Administracions, com alguns governs municipals ja estan valorant i posant en marxa, i com molts establiments privats oberts al públic ja haurien d'estar valorant avantatges i inconvenients. I no només els dedicats a l'hoteleria i restauració, sinó molt especialment en els transports públics.

Popularitzant, doncs, les comunicacions digitals facilitarem l'aproximació a l'Estat business-friendly. Una altra qüestió són els paràmetres de seguretat que la comunicació per les ones permet d'aconseguir, tema aquest molt de moda ara, però que encara que no estigués de moda hauria de capficar amb urgència als fabricants de software i de hardware.

Aconseguint uns nivells de seguretat raonables i demostrables assegurarem un prometedor futur i una àgil i competitiva activitat. La Catalunya-Estat tindrà una mida atractiva per a esdevenir un espai de relativa facilitat digitalitzada, com s'està demostrant en indrets com per exemple Singapur. A més a més, cal afegir-hi l'atracció mundial que implica el Mobile World Congress de Barcelona que, si se sap adaptar a les novetats, mantindrà la capital de Catalunya com a referència en l'elit tecnològica mundial, junt amb altres pocs indrets al món.

Per tant, els camins de la comunicació digital creiem que passen obligadament per la unificació dels certificats digitals, segurament a nivell mundial però mentre això no passa, al menys que aquesta situació existeixi a Catalunya, independentment de l'estament homologat que emeti el certificat i de la factura d'honoraris que faci cadascun d'ells. Actualment, el certificat digital per operar amb l'AEAT es pot aconseguir de dues maneres: gairebé gratuïtament (excepte el certificat registral, naturalment!) seguint un rosari de passos, o pagant una factura més alta a través d'algunes de les Cambres de Comerç però amb una activació del certificat molt més immediata. En canvi aquests certificats no serveixen per comunicar-se amb la Seguretat Social, ni amb les Administracions locals, ni amb la Generalitat, perquè tenen els seus propis sistemes de certificats, que també són diferents entre si.

Aquesta pràctica entenem que s'ha d'eradicar amb la més gran immediatesa i per això ho hem recollit com a proposta diferenciada.

2.a.4) Comptes anuals per pimes no obligatòries.

Seguint en la mateixa línia original d'aquest treball en relació a millorar la productivitat del teixit empresarial bàsic a Catalunya i d'agilitzar i simplificar el màxim possible la burocràcia d'obligat compliment per a empreses, creiem que és necessari desenvolupar l'afirmació que encapçala aquest apartat.

Partim de la base que l'impost de societats actual que presenten les pimes a l'AEAT és una mena de còpia resumida dels comptes anuals que totes les empreses estan obligades a presentar al registre mercantil. Cal ser conscients també que en les pimes els socis acostumen a estar a primera línia de la gestió quan no formen part del propi òrgan d'administració. També partim de la base reiterada que la complexa confecció d'aquests comptes anuals significa per a les pimes o bé la contractació de professionals o bé una desproporcionada dedicació de recursos humans i econòmics que es dilapida per a la pròpia activitat, lo qual en qualsevol cas perjudica la productivitat i agreuja sense necessitat un compromís de l'empresa i el seu òrgan d'administració, en cas de no haver realitzat correctament els esmentats comptes anuals.

Per evitar el què acabem d'exposar, nosaltres proposem que la presentació dels comptes anuals sigui voluntària per a aquelles empreses que tinguin unes característiques determinades i que compleixin uns requisits alternatius.

Les característiques que proposem que han de complir les empreses que vulguin acollir-se a aquesta opció són les següents, tenint en compte que la decisió de no registrar comptes anuals seria voluntària:

- Empreses que facturin menys de 2 MM d'euros en un any, o 6 MM en el darrer trienni, atès que hi ha empreses que tenen un cicle de facturació superior al d'un any natural.
- Empreses en què els socis siguin nominals i la transmissió d'accions o participacions estigui subjecte al dret de tempteig per part dels altres socis.
- Les empreses que s'acullin a aquest dret han de tenir una pàgina web activada durant un període mínim de quatre anys i en un apartat, si es vol restringit mitjançant contrasenya, han de constar publicats com a mínim els impostos de societats dels darrers quatre exercicis presentats, amb els comentaris addicionals que l'òrgan d'administració cregui oportuns afegir a cada exercici.
- Malgrat la restricció suara esmentada, s'haurà de donar obligatòriament accés a l'apartat web d'informació a tota aquella persona física o jurídica que ho sol·liciti de forma fefaent, identificant-se segons uns mínims requisits que s'establiran per normativa adhoc, però que han de ser mínims i no caldrà que s'hagin de justificar.
- La normativa també haurà de recollir l'obligatorietat d'elecció d'alguna de les dues opcions i les sancions per incompliment.

Amb aquest sistema proposat creiem que facilitaríem a les pimes una millora en la seva productivitat, atès que la majoria d'empreses actualment ja tenen pàgina web per motius comercials, i que s'agilitzaria un tràmit d'informació pública que actualment es troba pràcticament duplicat, al mateix temps que s'evita un dispendi inútil d'energia cognitiva a les seves Direccions, que es pot destinar al disseny en millores de competitivitat.

2.a.5) Validació condicionada de l'Impost de Societats per pimes com a comptes anuals.

Per a poder complir amb la proposta anterior, l'Administració hauria d'estudiar i proposar un impost de societats alhora prou senzill i complet per tal de que es pogués considerar equiparable, en el cas de les pimes proposades, als comptes anuals.

Cal que es faci alhora un esforç de síntesi i de requisits mercantils, ja que en cas contrari es desvirtuaria el resultat de la proposta.

Entenem que l'actual impost de societats que es presenta a l'AEAT és suficient per a cobrir els paràmetres mínims necessaris, però caldrà una revisió experta per si és possible fins i tot simplificar-lo.

2.a.6) Eliminació de llistats i registres administratius tipus REA, ASNEF o similars.

Actualment existeixen una ingent quantitat de llistats, alguns promoguts per l'Administració, d'altres promoguts per entitats privades, i d'altres per lobbys, econòmics tots els quals teòricament compleixen la normativa de protecció de dades però que en realitat s'utilitzen com a armes d'amenaça massiva a particulars, pimes i professionals, atesa la naturalesa dels gestors dels esmentats llistats.

Nosaltres som partidaris, per exemple, de que la morositat sigui controlada degudament, com es veurà en propostes que farem més endavant, però encara som més partidaris de la igualtat d'oportunitats de les empreses. La realitat és que normalment les pimes es troben obligades a jugar amb les mateixes normatives que, com ja hem reiterat, a l'Estat espanyol acostumen a estar pensades per a grans empreses i que, per tant, són manifestament inadequades per a les pimes pel fet de crear uns terrenys de joc econòmics de difícil estabilitat sobre els quals moure's.

La casuística ha tornat, en moltes ocasions, a substituir l'obligació generalista de les normatives a aplicar. Així hem pogut conèixer iniciatives nascudes amb una idea de control positiu però que han acabat pervertides per l'ús legal però indegut d'aquestes iniciatives. En són dos exemples clars el REA i l'ASNEF.

El REA va néixer, en teoria, per evitar les sots-contratacions excessives en el món de la construcció, pensant sobretot en casos d'obra pública, que propiciaven situacions de flagrant estafa a l'erari públic per una banda i a les pimes sots-contratades en darrer terme. A l'erari públic perquè s'encaria artificialment la obra per la suma de comissions i marges comercials interposats, i a l'empresa sots-contratada en darrer terme perquè no era infreqüent que patís l'impagament de les seves delmades factures. També es va crear per intentar que els marges industrials de les darreres empreses sots-contratades no s'haguessin d'aconseguir en base a estalvis il·lícits. La realitat, al cap d'anys de funcionar, ha estat que no s'han aconseguit cap dels objectius proposats i, en canvi, segueix existint una trava administrativa més.

L'ASNEF, i altres llistats d'igual origen, es van crear per a tenir una relació de persones físiques i jurídiques moroses, però d'ús exclusiu real per a la banca i les empreses de subministres, participades moltes d'aquestes directament o indirecta per la banca. Fixem-nos en el detall d'aquestes: el gruix de la seva facturació es fa a clientela captiva, és a dir depenen molt directament del BOE.

Nosaltres seguim sent partidaris de les coses senzilles, que bé prou que les persones ens les compliquem: propicien l'agilitat, la comprensió i la igualtat d'oportunitats. Per tant, si amb l'ajuda de les omnipresents TIC podem simplificar els passos per aconseguir els objectius desitjats, que en aquest cas no són els llistats en sí mateixos sinó la sots-contratació lícita o el combat a la morositat, segurament aconseguirem millors resultats que complicant els passos a seguir.

No cal dir que la solució més definitiva a determinades actuacions socialment ben vistes però il·lícites i deshonestes passa per una educació, que no ensenyament, correcta. Malauradament, per aconseguir aquesta finalitat han de passar un parell de generacions fent la feina ben feta i sembla que avui per avui encara a Catalunya no ens hi hem posat, potser perquè no hem pogut o potser perquè ni tant sols ens ho hem plantejat.

Però que no ens hi haguem posat no vol dir que no haguéssim hagut d'haver-ho fet ja, i segurament aquests llistats ni tant sols s'haguessin plantejat.

2.a.7) “Finestretes úniques”, properes als ciutadans.

Malgrat que n'hem fet referència en diverses ocasions anteriors en aquest document, i en concret en aquest mateix capítol, creiem que hem de reiterar que per als temes mercantils la descentralització proposada no ha d'estar renyida amb la possibilitat de què en qualsevol de les oficines registrals proposades es puguin realitzar des dels tràmits administratius fins al pagament de les taxes que aquests tràmits o inscripció d'actes a registrar puguin comportar.

No té cap mena de sentit en un Estat que es vol desenvolupat i capdavanter crear al ciutadà o al representant d'una empresa un rosari de tramitacions repartides en indrets dispars. No tenia sentit abans, però en té menys en l'època de l'esclat de les TIC, les intranets corporatives i les comunicacions virtuals amb la banca, fins i tot des d'un “senzill” smartphone.

Per tant, advoquem decididament per les “finestretes úniques” però en els mateixos termes que indicàvem en els punts anteriors d'aquest capítol: variades i descentralitzades i on es puguin fer tots els tràmits. Aquestes oficines de tramitació podrien coincidir amb aquelles que servissin d'oficines registrals o, si és el cas, ampliar-ne la xarxa amb oficines específiques que no hagin de complir amb els requisits d'oficines registrals que, per definició, han de ser més complexos.

Ens referim a aquells tràmits que no es facin via Internet, és clar, que en realitat creiem que són els que s'hauria de propiciar que quedessin residuals.

CAP. 3 FINANCER

3.a) Principi rector: Refermament de la confiança mútua entitats financeres-clients.

D'un costat, les experiències de les darreres dues dècades han mostrat fortaleeses i febleses de les entitats financeres, en tant que elements bàsics per tal que el sistema econòmic tingui credibilitat. N'hauríem de treure, doncs, conclusions. D'altre costat no descobrirem res de nou si afirmem que per al funcionament normal d'una economia de mercat la confiança ha de ser total: contra més confiança hi hagi entre les parts que realitzen les transaccions i acords, millor, més àgil i més fructífera serà la relació, tant a nivell micro com a nivell macro.

Si bé el tema bancari està en l'agenda actual de la UE degut a l'ensurt financer del darrer quinquenni protagonitzat tant per la banca comercial com per la banca privada a Europa amb l'afegitó a l'Estat Espanyol de les caixes d'estalvi, l'introduïm en aquest document per dos motius. El primer, i més important, per no caure en la irresponsabilitat de no preveure la possibilitat de què la proclamació de la independència de Catalunya convertís a aquesta en un Estat fora de la UE, cosa poc probable. El segon és perquè tot i restant com a membre de ple dret dins de la UE, ja que la ciutadania europea recau en les persones que hi habiten i no en els territoris, la unitat bancària no és un fet i la més gran unificació, avui per avui, només està en l'estandardització dels mètodes de lliure circulació de capitals i el seguiment dels acords anomenats Basilea III.

També cal deixar constància de que l'ensurt financer a què ens referim no només ha estat responsabilitat de les entitats financeres, sinó també dels governs d'alguns Estats membres de la UE i les seves ineficaces, pervertides o corruptes entitats de control dels moviments i productes financers. Aquest darrer aspecte cal pensar que està en vies de solució amb les propostes d'harmonització fiscal i els controls que recauran en estaments del BCE, a priori amb filosofies més calvinistes de les que s'han utilitzat en alguns Estats problemàtics. Per cert, i a tall de comentari, la majoria de les banques rescatades pertanyen a Estats d'essència catòlica o ortodoxa...

Tornant al tema de l'unificació bancària, cal esperar que paral·lelament a les etapes successives fins a la proclamació de la independència de Catalunya, s'hauran aclarit els límits reguladors d'aquesta unificació i les iniciatives normatives que encara quedaran en mans dels governs dels Estats membres de la UE. Però mentrestant no ens hem d'estar de relatar aquells aspectes que creiem que per a l'objectiu que ens proposem en aquest document, que Catalunya sigui un Estat business-friendly, seria positiu d'aplicar en relació a les entitats financeres.

Així, doncs, amb la vista posada en la recuperació de la confiança entre les entitats financeres i les empreses clientes, en la més gran accepció d'aquesta paraula, desenvoluparem aquest capítol. No amagarem però, que el què tractarem també és d'evitar que la banca comercial i privada s'hagi de considerar sistèmica, fugint per tant de qualsevol temptació futura de socialitzar les pèrdues que puguin generar en la seva gestió habitual o per una situació general d'estancament econòmic.

3.a.1) Recuperar per a la banca el protagonisme relacional amb els seus clients finals.

Efectivament. Tal com hem referit en la definició dels principis rectors del capítol, cal recuperar la confiança de les empreses clients amb el "seu" banc. La proliferació de situacions financeres dubtoses, protagonitzades per directius d'entitats financeres amb poders executius, o per les pròpies entitats financeres, que sovint han acabat amb pèrdues o bé socialitzades, o bé directament suportades pels propis ciutadans, o com a passiu irrecuperable en els balanços empresarials, sobretot en empreses relacionades amb el món de la construcció, han deixat un pòsit de difícil eliminació. Especialment entre els propietaris de les pimes que, com és habitual, han hagut de fer front personalment als forats econòmics iniciats molt lluny dels seus centres de decisió i encara més lluny de les seves possibilitats de control.

Com que la pretensió d'aquest document és que serveixi al finançament d'un Estat business-friendly creiem que per a aconseguir-ho, hem de partir de la demostració al món de que Catalunya és un indret apte per a fer negocis. I no només pel seu clima, o pel nivell de coneixements de la seva gent, sinó també per la confiança que generin les seves estructures. En aquest sentit, creiem que les entitats financeres han de recuperar aquell vell to en què els clients ho eren gairebé de la oficina bancària on tenien el compte obert, i defensaven la gestió del banc amb el què treballaven com si en fossin copropietaris. Per aconseguir-ho, creiem que cal fer diversos passos, tant des de l'Administració com de la banca:

- Separar la banca comercial o minorista de la privada. Ho tractarem més endavant.
- Eliminar la possibilitat d'embargament obligatori d'ofici de qualsevol compte per part de qualsevol Administració, que actualment pot fer-ho per ineficaços que siguin els seus òrgans. Els clients de la banca han de tornar a ser els seus impositors i els seus creditors, no les Administracions.
- Millorar el tractament de les dades de les persones, protegint al límit els clients.
- Evitar, en la mesura del possible, l'actual desitjada per la banca i prepotent mobilitat geogràfica dels empleats bancaris sense motius de promoció interior. Aquesta proposta no ha de ser possible regular-la directament des de l'Administració ja que seria una greu intromissió legislativa a les polítiques d'empresa, però s'haurien de buscar fórmules que la incentivessin. Segurament, l'associació publicitària de prestigi, seriositat i solidesa al manteniment dels interlocutors bancaris propiciaria els canvis només en cas de promoció interior i seria un bon ajut.
- Recuperació de la confiança en els directius bancaris, sobretot quan agafen compromisos en nom de l'entitat que representen com apoderats, encara que siguin verbals.

Aquest llistat no és, ni de bon tros, exhaustiu i a mesura que es vagi desenvolupant i revisant aquest document podrem afegir-hi propostes de passos a seguir amb la mateixa o més força que els esmentats. Això no ha de ser obstacle, però, per no haver-ne indicat uns quants.

Tampoc seria aliena a aquesta recuperació de tracte de confiança l'adequació dels horaris d'atenció al client de les entitats minoristes. Per això només caldria emmirallar-se en els països del nostre entorn.

3.a.2) Incloure com a funció de la BCC les gestions de recaptació.

Cal aclarir que entenem per BCC les sigles de Banc Central de Catalunya, de la Catalunya-Estat. És a dir, el banc públic supervisor.

Nosaltres proposem que les gestions de recaptació deixin de recaure en la banca comercial i passin a recaure en el BCC. Això significaria que els pagaments es farien per transferència bancària estandarditzada, que hauria de ser gratuïta per als impositors, des de l'entitat financera o d'estalvi de la persona obligada al pagament a un compte bancari determinat del BCC.

Aquesta mesura generaria per a la banca comercial un greuge financer respecte a l'actualitat, en som conscients. Però aconseguiria separar completament la banca comercial i els seus interessos i obligacions dels de la banca pública. A ulls dels ciutadans, en tant que persones físiques o representants legals de persones jurídiques, els interessos d'uns i altra quedarien absolutament delimitats i permetrien a la banca comercial el paper de neutralitat que reclamàvem en el punt anterior.

No coneixem els sistemes de treball d'un banc central públic i per tant no podem ni tant sols suposar la valoració de l'increment de les despeses estructurals que implicaria la proposta actual. Però, atenent que en aquest cas, la totalitat de les transaccions serien transferències des de la banca comercial o minorista en format virtual, se'ns fa difícil de pensar que l'augment de despeses estructurals del banc central respecte a les que ja té en l'actualitat fessin aquesta proposta inviable.

No hi ha dubte que aquesta mesura podria tractar-se de dues maneres, o bé senzillament imposant-la via executiva o legislativa, o bé negociant-la amb l'esmentada banca minorista. En tot cas, el format de treball actual, que permet a la banca comercial gaudir d'uns saldos ficticis perquè en realitat pertanyen al col·lectiu de ciutadans, és el primer pas d'un auto-engany comptable tolerat en els balanços de les entitats financeres. Per tant, sent contraris a la imposició executiva sense previ avís, si es decidís entrar a una negociació amb el sector bancari ens permetem de proposar que justament en aquest punt no hi hagi contrapartides, ja que no deixa de ser una recuperació de la gestió d'uns actius que mai havia d'haver estat en mans privades.

La contrapartida positiva immediata creiem que seria l'aclariment dels papers de cadascú en el tema impositiu, amb lo qual hauríem fet un pas molt important perquè els bancs recuperessin la confiança dels propis clients. Si el client, empresa o particular, acaba veient el "seu" banc com aquella entitat que li "guarda la cartera" amb seguretat, no començarà a confiar-hi?

Evidentment que aquesta proposta per si mateixa no comportarà la consolidació de tota la confiança que reclamem. Però seria un pas molt i molt significatiu.

Per això el proposem.

3.a.3) Il·legalització de pràctiques de pressió bancària als seus propis clients per a la col·locació de productes complexos.

Unes altres de les experiències negatives del sector bancari en el darrer decenni han estat les pràctiques comercials abusives en la venda de productes financers complexos que ni els ciutadans ni els responsables de moltes de les pimes entenen. De fet, ni molts dels empleats bancaris encarregats de promocionar les preferents, els SWAPS, determinats fons d'inversió, etc. tampoc els entenen.

Aquest fet ha quedat demostrat fins i tot en sentències judicials.

Això va ser possible per la pressió comercial excessiva exercida sobre els clients per part de les entitats financeres, en utilitzar informació privilegiada que, legalment és clar!, ho van fer en benefici propi.

Al mateix temps, la realitat ens ha demostrat unes pràctiques bancàries que segur que no podem qualificar d'il·legals però sí com a mínim d'il·lícites: d'un costat, els responsables executius de les entitats financeres van descobrir que els clients acostumaven a fer confiança dels seus gestors comercials, que eren els que a partir de l'esmentada informació privilegiada podien exercir pressió, a vegades com a teòriques contrapartides d'operacions d'actiu. Per tant, moltes explicacions i compromisos verbals fins a la signatura del contracte que mai ningú es llegia per aquella confiança que esmentem. De l'altre costat, incompliments constants de les paraules donades pels gestors comercials en nom de l'entitat. Entremig, el departament de recursos humans ja s'havia preocupat de traslladar aquests gestors comercials abans no haguessin de donar respostes davant dels seus propis clients, amb la qual cosa haurien cremat un dels pilars de qualsevol empresa, els empleats.

Segur que aquestes pràctiques van significar grans beneficis per a la banca. Però a costa d'una sola, gran i cabdal pèrdua: la confiança dels clients.

Doncs en una Catalunya-Estat, si volem acostar-la a l'excel·lència i convertir-la en un lloc d'atracció, desenvolupament i consolidació empresarial, tocarà revertir aquesta situació.

L'Administració haurà d'intervenir-hi, sens dubte, protegint legalment el client o regulant determinades pràctiques bancàries en les què utilitzin la seva posició dominant sobre el client regulant l'ús de les dades personals, amb l'objectiu irrenunciable del restabliment de la confiança dels ciutadans i empreses cap a les entitats financeres.

3.a.4) Dimensió adequada de la banca.

Aquest és un capítol que dona per a molta argumentació en tots els sentits.

Per un costat la lògica de la globalització indica que ja hi ha en aquest moment, i hi haurà en més mesura, grans i costosos reptes de futur, projectes de gran envergadura tan industrials com estructurals i d'investigació. Aquests projectes hauran d'anar acompanyats d'una globalització financera que sembla aconsellar la necessitat de l'existència de bancs de grans dimensions per poder escometre el finançament d'aquells projectes. En canvi, des del punt de vista d'una Catalunya-Estat, de dimensions petites respecte l'economia global, la lògica política i l'econòmica semblen aconsellar bancs de dimensions mitjanes com a màxim.

Nosaltres, fermes defensors de la més gran democràcia en tant que “el menys dolent dels sistemes polítics”, estem convençuts que la política és la que ha de dirigir el país, qualsevol país, i no les grans economies privades. Segurament aquesta visió deu venir de l'educació econòmica rebuda en un país de grans individualitats que han estat l'origen d'un teixit de pimes altament productiu, per als individus i també pel país, però a més a més és que estem convençuts de què la suma de petites, competitives i àgils economies dona un resultat de gran economia àgil i competitiva.

Per tant, extrapolant aquest criteri al món financer, no creiem en els bancs de dimensions excessives perquè són complicats de governar en un entorn d'escenaris dinàmics, al mateix temps que poden ser difícils d'integrar en les polítiques econòmiques que el Govern del país dissenyi, pensant en els seus ciutadans.

En aquests casos sempre ens ve a la memòria aquella escena de la pel·lícula d'en Charlie Chaplin, “El Gran Dictador”, en la que el Hitler de pega ha de rebre per establir negociacions a un Mussolini també de pega. El Hitler s'obsessiona en l'efecte psicològic que significa quedar, un cop asseguts, més baix que el segon, ja que la diferència d'estatura i corpulència eren notables a favor d'en Mussolini. Finalment troba la solució fent que el seient de la butaca del visitant estigui ridículament a un pam de terra, mentre que el seient de la pròpia cadira està a una alçada normal.

Aquesta escena ens l'imaginem sovint en sentit figurat canviant els protagonistes, per exemple, pel President de la Generalitat de Catalunya d'una banda i el President del banc HSBC de l'altra, amb independència de l'estatura física de cadascun.

L'única força, encara que creiem que definitiva, del primer recauria en la força democràtica dels vots que l'han escollit representant d'un país, però al davant es trobaria la força real, efectiva i al mateix temps interessant econòmicament que representa el segon.

I si canviem les sigles “HSBC” de l'exemple per les de “CaixaBank”?

En un altre sentit, Boronat i Garcia Ruiz escriuen al seu llibre (Catalunya last call, pag. 114):
“I les perspectives són que aquest crèdit a empreses (i famílies) continuï caient els anys 2013 i 2014 segons l'escenari base de l'informe d'Oliver Wyman sobre el sistema financer espanyol. Això s'agreuja per la disminució de la competència, com a conseqüència de les fusions entre bancs i caixes, que fa que les empreses tinguin cada vegada menys entitats financeres a les quals anar a demanar crèdit, cosa que comportarà preus més alts i menys capacitat de negociació. I tampoc ajudarà que els grans bancs resultants de la reestructuració financera probablement tindran menys coneixement del teixit empresarial d'allà on són (és a dir, per exemple, el BBVA no coneixerà les empreses de Terrassa i de les ciutats del seu entorn tan bé com les coneixia Caixa Terrassa)”

Qualsevol empresari, especialment pime, sap que aquests raonaments i aquestes temences, carregats de sentit comú i encara que escrits al llibre curosament en temps de verb condicional, es compliran fil per randa. I són tant vàlids per a les empreses com per a segons quins nivells de l'Administració. Per tant, podem albirar dues situacions de futur:

Una, que quedaran orfes de finançament força sectors pime i Administracions del nivell més baix, que ja sabem que són majoritaris a Catalunya, i que quan alguns inversors se n'adonin “s'inventaran” alguna entitat financera de la dimensió adequada per a captar aquest niu de mercat. Clar que mentre això no passa, hauríem d'exigir al Govern de la Catalunya-Estat que prengué mesures en la línia substitutiva i, sobretot, preparés normativa al respecte amb prou diligència per facilitar les futures entitats financeres que preveiem.

I dues, la dificultat financera per al sector majoritari al país retardarà la seva recuperació econòmica, si no s'hi posa remei.

Segons els raonaments anteriors, simples, si es vol, però reals, el dilema està servit: no hem de fer fàstics a tenir alguna entitat financera de primera línia mundial, tant per l'ajuda al creixement del PIB que això significaria com per poder tenir a la fila zero de la globalització una o dues empreses de matriu catalana. Però... sempre hi ha un però!

El però en aquest cas és la manca de diàleg entre la major part del teixit empresarial i les entitats financeres que operaran al seu interior, com anuncien Boronat i Garcia Ruiz, atesa la seva diferència de dimensió.

L'altra entitat financera que, de moment, té un tarannà i un arrelament base a Catalunya és el Banc Sabadell, que fins fa poc cobria bona part de les qualitats que reclamem per al sector, però ha emprés també el camí del creixement i, per tant, més d'hora que tard es veurà que juga majoritàriament en la divisió global, malgrat els seus esforços publicitaris per no perdre el teixit pime els quals, per cert, demostren que la direcció del Banc comparteix la visió que estem referint. Potser un cop més els equips executius d'aquesta entitat aconseguiran quadrar el cercle i el llegir no els farà perdre l'escriure. Però intuïm força incompatibles els esforços necessaris per a competir bé simultàniament en la divisió global i en la interior de Catalunya.

Caldria, doncs, trobar una fórmula intermèdia. I amb urgència.

Potser obrint el mercat del sector financer a la banca internacional s'aconseguiria pal·liar una part de les temences assenyalades, en concret la de millorar la competència en el sector i, per tant, que les pimes i Administracions locals aconseguissin preus més baixos i més capacitat de negociació. Però de cap manera s'aconseguirà l'efecte proximitat i aquestes negociacions corren el risc de convertir-se en un diàleg per a sords si les decisions de risc s'han de prendre a milers de quilòmetres del país.

Potser el Govern actual de Catalunya, l'autonòmic, quan tingui una actitud que generi una indubtable credibilitat per a les empreses en el sentit de treballar per la promoció de la Catalunya-Estat, podrà començar a tractar aquest tema amb les dues grans entitats financeres del país, a la recerca d'aconseguir la dedicació de recursos d'aquestes per a un impuls inicial que cobreixi l'especialització en el sector pime propi, sense perdre de vista però les directrius UE al respecte. O bé, actuant com un broker institucional, podrà moure suficients capitals interiors, que existeixen, per a la creació d'un sistema bancari de proximitat que exploti el nínxol pime, prou variat i consistent, i en la major part dels casos solvent i amb projectes interessants a la cartera.

Un cop aquestes entitats financeres mitjanes, que per cert no cal que tinguin l'estructura bancària exactament com la coneixem en l'actualitat, trobin la velocitat de creuer necessària que apuntem, les inversions que hagin actuat com a capital risc inicial han de poder sortir-se'n amb facilitat i recollir els guanys de la inversió. Aquest és el punt on el Govern d'una Catalunya-Estat té la possibilitat d'intervenir-hi, aplicant uns incentius fiscals que facin atractiva la inversió des del moment zero, que haurà servit per recuperar la dinàmica del crèdit a "nivell de carrer".

Un Govern autonòmic com l'actual no té aquesta potestat. I el govern espanyol no ho farà perquè el model pel qual treballa, com ja hem dit, no és aquest.

3.b) Finançament comercial: Basat en l'estudi i viabilitat de projectes.

Aquest punt torna a ser important però delicat, atès que pot ser que els interessos que entenem que afavoririen la Catalunya-Estat no coincideixin amb el projecte d'unió bancària de la UE, ja que molt ens temem que tindrà el punt de mira en la banca de gran dimensió, bàsicament per no haver enfrontat el tema de la dimensió adequada que apuntàvem en el capítol anterior.

Cal partir de què el món financer peninsular i de bona part de la UE és d'arrel tradicional i històrica judeo-cristiana, en la que la capacitat d'endeutament es mesura en primer lloc per la capacitat de finançament del creditor i en segon lloc, però a molta distància, en la viabilitat i la capacitat de retorn del propi projecte a finançar. Aquesta és una de les causes per les que és tant difícil trobar a Europa fenòmens com els de Facebook, Apple, Microsoft, Google... Els projectes de gran envergadura a la UE no troben camins financers si no és que estan directament finançats per governs UE o finançats per pressupostos públics. Tal seria el cas d'Airbus Industries o del Grup PSA a França, o el pas al món privat de Telefònica, Repsol, Volkswagen, etc. Fenòmens com els d'Abertis, en canvi, han reeixit amb èxit perquè s'han vist impulsats d'inici per entitats financeres, que s'han mogut amb comoditat a l'entorn del poder polític de cada moment.

En Boronat i Garcia Ruiz esmenten les start-ups en el seu llibre. I fan referència específica a una empresa de capital risc que va voler apostar pel desenvolupament de la biotecnologia, que té força arrelament a Catalunya. Aquesta empresa es diu Ysios i està promoguda per emprenedors catalans... que van haver d'anar a trobar fons d'inversió estrangers per a poder posar-la en marxa. Ara, el mes de setembre de 2013, han estat notícia de diari econòmic perquè ja han materialitzat la segona venda de la seva participació en empreses impulsades en el camp biotecnològic, amb una augment de valor de consideració per als inversors inicials.

Amb les dues referències anteriors volem ressaltar per una banda la falta de costum catalana d'invertir en projectes vàlids impulsats per catalans des de Catalunya. Aspecte que no deixa de ser curiós si pensem que tenim dues escoles de negocis capdavanteres, de reconeixement internacional. I per altra banda volem deixar constància que creiem que des de l'Administració s'hauria de treballar aquest aspecte des de l'educació. El llibre "Catalunya last call" explica detalls que, en aparença, no tenen importància però que contribueixen a crear ambient contrari a l'emprenedoria i als empresaris. Com per exemple, que el "dolent" del Club Super 3, espai dedicat als infants, sigui un empresari. O, afegim, que el cicle d'ensenyament estandarditzat estigui encaminat de forma subliminar a la creació de treballadors o professionals que s'integrin en les iniciatives empresarials de tercers en tant que empleats.

Tampoc ajuda, com diu en Sala i Martín, que en lloc d'incentivar les aportacions de propostes innovadores als propis empleats, les empreses tinguin tendència a desestimar-les des del moment que apareixen o a simplement combatre la simple possibilitat que existeixin, especialment al sector financer. Al mateix temps des del col·lectiu de treballadors tampoc està ben valorada aquesta possible aportació innovadora, qualificant-la de bell antuvi de col·laboracionista amb "l'enemic", en una lectura força obsoleta de les relacions empresa-treballadors.

Val a dir que, si bé des de l'entorn dels treballadors històricament només s'han entès iniciatives encaminades a reivindicar una millora de drets laborals sense contrapartides, la duresa i persistència temporal de la crisi primer financera, després econòmica i finalment industrial està fent canviar aquests criteris. Actualment podem llegir amb una certa freqüència que la gerència i els representants dels treballadors d'una planta d'assemblatge, d'una empresa o d'una indústria negocien conjuntament, colze amb colze, per aconseguir algunes comandes significatives o millors quotes de mercat, posant sobre la taula tots aquells aspectes que els poden fer més competitiu. Una inesperada situació nova provocada també per la globalització i la crisi.

Amb tot el bagatge que acabem de relatar ens sobta que el sector més immobiliari fins ara segueixi sent el sector financer, justament aquell que ha quedat clar que és el que ha d'evolucionar més i més de pressa, a no ser que la seva dependència dels actors polítics i de la socialització encoberta, i no tant encoberta, de pèrdues hom pensi deixar-la persistir en el temps. La més important evolució que creiem que hauria de fer el sector, doncs, és la d'involucrar-se en la viabilitat dels projectes a finançar, amb independència de la possibilitat de finançament dels promotors dels mateixos.

El problema és que el canvi d'actitud i d'objectius que proposem haurà de conviure amb les normes de Basilea III i amb la reticència que tot canvi comporta, especialment a l'economia. Això sense comptar les noves normatives que possibilitaran la unió bancària a la UE. Amb l'afegitó que no podem proposar accions concretes a realitzar per l'Administració més enllà de les de creació d'opinió i de recolzar l'educació que permeti un canvi de criteri de la ciutadania: respecte i recolzament de l'emprenedoria, confiança raonada en els coneixements desenvolupats al país, sentit col·lectiu, responsabilitat personal...

Això seria un trencament, que hauria d'afectar a la forma de treballar històrica de la banca, el qual creiem que s'ha de reforçar afegint altres aspectes normatius que incentivin i que encarin la imprescindible recuperació de la confiança dels propis clients, de passiu o d'actiu, com ja hem tractat amb insistència anteriorment.

D'aquests i d'altres aspectes tractaran els apartats que segueixen.

3.b.1) Separació de banca privada i comercial (o minorista).

Per iniciar passes en el sentit proposat en la introducció d'aquest apartat del finançament comercial, creiem que caldria la immediata i completa separació del que en l'actualitat coneixem com a banca comercial o minorista i la banca d'actius o banca privada.

La separació que proposem ho ha de ser en tots els sentits, ha de ser el més gran possible. L'únic punt d'intersecció possible seria el de l'accionariat, que podria coincidir en una part substancial, i en la de màrqueting, que podria explotar la semblança de marca en tant que manteniment de missatge comercial per aprofitar sinergies en aquest camp.

D'aquesta manera, la banca purament comercial tindria un catàleg de productes de tall més "clàssic", especialitzant-se en la captació de passiu minorista i al crèdit de consum familiar i d'operacions d'actiu per a inversions d'empreses i professionals, o pel finançament del seu circulat. Si es van complint els paràmetres que proposem de control i de terminis més curts en el cicle de pagaments, el risc d'aquesta banca no solament es veurà minimitzat, sinó més diversificat, que és al cap i a la fi el què representen terminis més curts en el circulat.

La banca privada podria dedicar-se no solament a productes d'inversió creats i gestionats per tercers a nivell global, sinó que podria integrar-se de ple en les propostes que farem en els apartats següents com un gestor de fons d'inversió més, que precisen treballar d'una forma especialitzada i amb un control més personalitzat, immediat i proper que la simple comercialització de productes combinats de tercers. Aquesta segona opció, que no està renyida amb el manteniment de la primera, significaria no solament donar un impuls a la credibilitat de les empreses catalanes i els seus projectes, sinó fer-les més sòlides i amb millors perspectives de futur a ulls de la competència global, amb lo qual seria més fàcil generar un efecte dominó financer i, per lo tant, un creixement a nivell internacional.

A més a més, amb el temps seria més fàcil d'aconseguir que equips sencers de professionals de prestigi poguessin treballar en l'avaluació dels projectes des d'un punt de vista creatiu. Per fer-ho gràfic i simbòlic, els equips d'avaluació de riscos podrien passar a dir-se equips d'avaluació permanent i seguiment de projectes.

No tenim cap dubte que si es treballa amb aquesta mentalitat positiva, també recollida volgudament a "Catalunya last call" pels seus autors, el balanç d'encerts i d'errors seria netament positiu. Tant per a l'entitat, com per als seus clients. I sobretot, a fi de comptes, pel país.

En la banca privada, com en les altres situacions d'inversió, el què s'ha d'aconseguir ara és educar tothom a qualsevol nivell a Catalunya en la línia anglosaxona en el sentit de què cal tenir fracassos per poder aprendre'n i no tornar a errar, sempre i quan les decisions d'inversió no s'hagin programat a la babalà. Allò de què després d'una caiguda el més important és tornar-se a alçar.

Aquestes propostes no són gens fàcils de dur a terme, en som conscients. Per motius interns i externs. Als externs no hi podem decidir massa, encara que sí que podem escollir participar-hi o no, i per tant no entrem a valorar-los. Però a les motivacions internes un govern sí que pot influir-hi. Per això hi ha eines de pressió, normatives, de creació d'opinió i fins i tot coercitives que pot i ha d'utilitzar sense complexos per dirigir la nau amb mà ferma enmig de les tempestes.

3.b.2) Il·legalització de traspàs de dades entre banca comercial i privada, encara que pertanyin al mateix grup empresarial.

Una de les causes indirectes de la crisi financera dels darrers anys ha estat, per nosaltres, la confusió de banca comercial i banca privada. Per això hem plantejat el tema com una qüestió prioritària en aquest capítol. Però la base que ha permès aquest aiguabarreig ha estat l'ús indegut, que no il·legal, d'informació sobre els clients de banca comercial per part dels equips de promoció d'inversió en productes financers.

Les ambicions econòmiques, legítimes sens dubte, de les persones incloses als diferents nivells de gestió d'inversió, proporcionals als seus càrrecs, han operat la resta. Treballant amb una base de dades privilegiada han pogut preveure situacions de futures plusvàlues de patrimoni de clients amb possibilitats elevades de ser gestionades per la pròpia entitat, sobretot si els clients podien ser pressionats pels empleats del banc que havien establert el nivell oportú de confiança, partint doncs amb avantatge sobre altres ofertes possibles existents en el mercat. No cal perdre de vista que molts dels esmentats clients han acostumat a provenir del teixit empresarial i professional, que com ja hem dit molts cops, és majoritàriament pime i la seva economia personal s'ha trobat altament vinculada amb els seus propis projectes empresarials.

Aquesta situació, entre d'altres, ha portat a la creació de la bombolla financera, ja que s'ha format una mena d'espai tancat on l'aire no era mai renovat, acabant en una espiral semblant a la del ludòpata, que al final sempre perd, encara que en alguns punts intermitjos hagi tingut grans plusvàlues. Ha estat, doncs, un motiu més perquè la clientela pime hagi perdut la confiança en els seus gestors bancaris, que en aquest treball proposem de recuperar com un dels pilars de l'Estat business-friendly que volem per Catalunya.

Així, doncs, junt amb la separació dels tipus de banca, creiem que s'ha d'acomodar la Llei de Protecció de Dades i la reglamentació bancària no ha de permetre el transvasament de dades entre entitats ni tant sols pertanyents al mateix grup societari. Altra cosa serà que el client d'una forma voluntària permeti la duplicació de dades en ambdues entitats, talment com si no estiguessin vinculades.

3.b.3) Prioritzar l'estudi de la viabilitat financera del projecte, que s'ha de sustentar per si mateix, i fer-ne el seguiment.

Aquest ha de ser un dels altres pilars on fonamentar el futur financer de les empreses catalanes, amb permís de Basilea III i de les noves normatives UE sobre la unió bancària que vagin sorgint, sempre i quan la Catalunya-Estat opti a la permanència dins de la UE.

Els objectius empresarials en un futur immediat els creiem obligatòriament àgils i canviants per aquells països que desitgin estar en la punta de llança econòmica mundial. Com ja hem escrit des de la introducció diverses vegades, estem convençuts que una Catalunya-Estat té la possibilitat de comptar-se entre aquestes nacions capdavanteres per les seves característiques si des de l'Administració i des dels actors econòmics i financers es prenen seriosament el repte i s'apliquen polítiques honestes, ètiques i competitives.

Creiem que només d'aquesta manera, una Catalunya-Estat, dins o fora de la UE, serà un dels referents mundials econòmics i empresarials. No volem caure en el xovinisme i afirmar que serà el referent per excel·lència, però sí que podria entrar a formar part d'aquesta elit de petits països molt competitius en base a la seva especialització i a l'agilitat i desvergonyiment en el suport al desenvolupament de l'aplicació del coneixement que són capaços de generar.

Aplicant tots aquests paràmetres el dilema pot estar en la pertinença a la UE, però aquest és un debat que entenem que s'hauria d'afrontar des d'estaments polítics i tècnics amb un altíssim nivell de coneixements dels quals no disposa l'autor d'aquest treball. Aquestes persones però, pel bé del país, haurien d'estar absolutament desvinculades d'interessos partidistes i empresarials determinats. Aspecte aquest que, atès el nivell d'interès que ha suscitat la qüestió de la independència de Catalunya, veiem força fàcil d'aconseguir.

Deixant de banda aquestes qüestions que si bé són molt importants no estan a l'abast de les humils pretensions d'aquest document, reiterem que la manera d'aconseguir l'agilitat i la seriositat empresarials en l'aplicació de tot allò que l'emprenedoria del país pot aportar entenem que és que el sistema financer, s'articuli com s'articuli, ha de prioritzar el finançament d'aquells projectes que per si mateixos s'aguantin econòmicament, amb independència dels volums patrimonials d'aquells que els impulsin.

Per aconseguir aquest objectiu necessitem dues qualitats: bons professionals de l'anàlisi econòmic no estandarditzat -hi són ja, a Catalunya- i equips financers capaços de fer el seguiment d'aquests projectes, formant una mena de Consell Tècnic amb els empresaris involucrats en cada projecte, amb poder per a decidir l'augment de les línies de finançament si l'evolució del mateix s'ho mereix, o el fre i/o abandonament en cas contrari. De professionals capaços de dur a bon port aquesta tasca també n'hi ha ja avui a Catalunya.

Aquests equips són clau en l'evolució dels projectes i per tant no poden tenir actuacions mimètiques ni ser simples introductors de dades als ordinadors, pensant que aquests ja faran la feina que calgui. Han de ser equips integrats per professionals preparats, barrejant persones amb experiència amb d'altres amb més coneixement teòric i habituats a les possibilitats tecnològiques de cada moment. I han de fer la lectura del projecte amb un to crític però creatiu. No es tracta de dur a examen projectes com aquell que es presenta a les oposicions, on el tribunal només estarà a l'aguait dels errors. Han de ser equips pro-actius, que aportin propostes de solució i de millora allà on hi hagi llacunes o riscos innecessaris. Un Consell Financer Assessor.

Per tant, s'han de recuperar per a aquests equips persones de nivell pràctic demostrat per combinar-se amb els altres professionals, més integrats en l'actualitat tecnològica. En aquest cas afortunadament, com recullen Boronat i Garcia Ruiz al seu llibre, la crisi financera ha deixat lliures, o a l'atur vist en negatiu, persones preparades pe a integrar-se en aquests equips que poden aportar coneixements i experiència, amb lo qual estarem recuperant per a la societat bona part del coneixement i del factor humà que durant uns anys ens hem permès el luxe de tractar-lo com a un element sobrer, concentrant l'únic protagonisme a les generacions de “jasp”, com els batejava aquell anunci d'un vehicle amb altes prestacions.

La societat econòmica va considerar un llast el “factor treball” a partir de certa edat. En part, gràcies a un sistema erroni que propiciava les prejubilacions indiscriminades, per tant sense valorar-ne la pèrdua de les aportacions de coneixement que també es jubilaven amb els seus propietaris. Això sense comptar, ja en parlarem més endavant, els costos econòmics i socials que van representar i que avui encara patim. Fins que ens hem trobat amb els resultats.

Estem convençuts que cal rectificar immediatament, doncs. I a una Catalunya-Estat li estaria permès.

Amb aquests equips en el món financer, i aplicant la filosofia indicada de valoració i seguiment tècnics dels projectes a finançar, siguin d'alt o baix valor afegit, creiem que encaminaríem bona part de la problemàtica d'inversió en el camí correcte, descobrint vies de treball que obririen nínxols de mercat positius per a entitats financeres d'inversió, pertanyin a la banca o no.

Quan el retorn del finançament del projecte empresarial no està garantit per la naturalesa del propi projecte, i en el cas de que esdevingui fallit, haver de recuperar la inversió executant altres bens dels promotors del projecte significa empobrir el país i així tallar les possibilitats d'impulsar nous projectes, que acabin recuperant la pèrdua social i econòmica del primer. En canvi, formant part crítica pro-activa d'aquests projectes, defensant els que s'aprovin com si fossin propis de l'entitat financera, valorant conjuntament i d'una forma continuada augments o disminucions de risc, és l'única manera de que s'aconsegueixin èxits econòmics i empresarials de qualsevol nivell però positius per a la societat en tots els sentits, sobretot en l'impositiu. Donar-hi l'esquena és donar l'esquena a aquest Estat que pretenem que sigui d'excel·lència.

És el què creiem i el què defensem sense pal·liatius.

Ja hi ha una proposta, originada des de la CECOT, en un sentit semblant al què acabem de definir, però possiblement menys agressiva, que l'ha definit com el “mediador de crèdit”, de la que en desconeixem l'èxit. Aquesta seria una figura intermèdia entre empreses i entitats financeres, que valoraria els projectes amb independència dels avals. Nosaltres, en no pertànyer a una patronal catalana que per definició serà refractària a la participació forana en les decisions executives empresarials encara que aquesta hi estigui compartint interès, anem un pas més enllà i considerem que per a involucrar-s'hi l'entitat financera ha d'estar suficientment propera als òrgans de gestió dels projectes empresarials sobretot i especialment per poder-los impulsar un cop iniciats en cas d'albirar-ne la possibilitat de millora dels resultats.

3.b.4) Obrir i impulsar la Borsa PIME, fins que pugui ser viable per sí sola.

Al llibre “Catalunya Last Call” els autors l'anomenen Mercat Alternatiu Borsari. Diguem-ne el nom que li diguem, l'important és que des de l'Administració s'impulsi un mercat borsari que, de forma similar a la borsa tradicional i amb les especificitats funcionals que correspongui, estigui dedicat a les pimes que vulguin i s'atreveixin a sortir a la recerca d'un mercat financer que treballi de forma similar al de les grans empreses.

Es podria captar, d'aquesta manera, tant capital català com estranger interessat en invertir en l'agilitat, la proximitat i la competitivitat de les pimes.

Possiblement es podria aprofitar part de l'estructura de la Borsa de Barcelona, actualment força menysvalorada, amb lo qual aquesta podria agafar una volada alternativa prou interessant.

Agafem de model, per exemple, l'organització del Mobile World Congress a Barcelona, on l'equip promotor corresponent ha treballat bé el tema. Per això el resultat ha estat el manteniment d'aquest congrés de tecnologia punta en una ciutat que no té encara el “ganxo” que tenen altres ciutats del món i que, a priori, són molt més “smartcities”. Perquè no actuar de forma semblant doncs en aquest tema financer, aprofitant l'experiència en el teixit pime per ser-ne capdavanter?

Amb tota seguretat l'Administració no solament haurà de pensar en ajudar l'organització i la promoció de la idea, sinó que haurà de crear l'estat d'opinió corresponent entre els gestors de pimes, aprofitant tant les pròpies estructures educatives com, per mimetisme, totes aquelles altres iniciatives privades que en vulguin seguir l'estela, des de Col·legis professionals d'economistes, tècnics o de gestors administratius fins a Cambres de Comerç i associacions patronals.

D'alguna manera, tornem a trobar-nos en aquest document amb les necessitats educatives als executius pime, especialment dels de les de caire tradicional familiar, que ja hem referit en diverses ocasions.

Una Administració cabal, honesta, lliure i sense complexos pot influir i impulsar molt positivament en ambdós sentits aquí exposats: l'educatiu i l'obertura de nous mercats financers.

En l'actualitat, els estaments polítics autonòmics no disposen ni de totes les armes executives ni de tots els pressupostos necessaris per dur a terme les iniciatives exposades en la seva totalitat, potser només per iniciar les educatives. A pesar d'això, no cal dir que ens afegim a Boronat i Garcia Ruiz en què cal començar a embastar tot allò que sigui possible ja des d'aquest moment. Malgrat les estretores pressupostàries no s'hauria d'hipotecar el llançament econòmic futur del país per no posar a treballar tot el coneixement i la iniciativa acumulats en ell.

L'estudi de la forma en què aquesta Borsa Pime es podria estructurar i com hauria de treballar per ser més efectiva ja es pot començar a fer. I l'educació de l'obertura de mires dels executius pime, també. Si Catalunya, Estat o no, vol ser capdavantera i referent no pot quedar-se, sigui dit amb tot el respecte, en el model de la merceria de la cantonada.

3.b.5) Impulsar i afavorir altres sistemes de finançament empresarial, especialment per projectes micro i pime.

En el punt anterior ja ens hem referit amb escreix a la necessitat d'impulsar sistemes alternatius de finançament als clàssics bancaris, sens dubte en coincidència total amb la contundència i claredat de les opinions vessades per Boronat i Garcia Ruiz al capítol 11 del seu llibre.

El Govern de la Generalitat hauria d'agafar el protagonisme necessari en aquest camp sense haver de dedicar-hi grans partides pressupostàries, fent una tasca intensiva de promoció de les noves vies financeres.

Som conscients que es pot al·legar discriminació de les entitats bancàries privades tradicionals però, sense pretendre que es converteixin en solucions definitives, cal ser conscients que Catalunya precisa, amb independència política o sense, una alternativa financera al model espanyol imperant, per tornar a situar-la al grup capdavanter de producció i increment de riquesa no només de la UE, sinó del món globalitzat.

En aquest capítol no solament recollim totes i cadascuna de les propostes dels esmentats autors de "Catalunya last call", sinó que en creiem imprescindible la seva popularització entre el teixit empresarial del país. Per això demanem del Govern que es mostri pro-actiu.

Banca comercial, banca privada, business angels, borsa pime, fons d'inversió, family office, i finalment un banc públic d'inversions a redós de l'actual ICF o del futur BCC són camins que a més de fer-los possibles facilitant-los jurídicament i mercantil des de l'Administració també s'han de fer atractius des del punt de vista fiscal.

També n'hem fet referència, i hi haurem de tornar quan parlem de fiscalitat, però en aquest món econòmic dels Estats de benestar el component fiscal té una gran importància en la presa de decisions i per tant és útil per a fer coincidir els interessos privats amb els interessos socials de país.

També en aquest punt reclamem una immediata posta en marxa d'estaments i entitats públiques tècniques en la preparació de totes les possibilitats financero-fiscals, per a lo qual segurament no faran falta ampliacions de recursos públics si es té la precaució d'alleugerir de llast duplicat o innecessari altres departaments de la funció pública. D'aquesta manera ja seríem en la línia del conjunt de propostes recollides en aquest treball.

Amb força seguretat, ressituant tècnics i objectius ja actualment en pressupost públic, es pot aconseguir una preparació tàctica i estratègica del tema financer en la línia de les necessitats de l'economia real catalana.

Ja hem anunciat que partíem dels principis d'honestedat sense caure en dur el liri a la mà i com que suposem que arribats a aquest punt ja hem anat cremant etapes, no cal insistir massa en què per a obtenir resultats caldrà treballar amb paràmetres que no permetin corrupteles ni favoritismes prevaricadors, si volem que els resultats menin Catalunya a ser competitiva i resolutiva.

Cal que aclarim que, per a nosaltres, qualsevol iniciativa d'impuls financer no pot discriminar cap tipus d'empresa, ja que hi ha força activitats que sense ser de gran valor afegit són imprescindibles per a cimentar la solvència de les capdavanteres, i aquelles també necessiten de que la seva "gasolina", és a dir el finançament del circulat, tingui prou octanatge. En tot cas, el què cal és determinar prèviament els percentatges de dedicació de recursos, és a dir temps i diners, en funció dels sectors que els tècnics assessors proposin que cal potenciar.

3.b.6) Impuls d'empreses de capital risc per a grans empreses i macroprojectes.

Ja hem comentat en diverses ocasions anteriors que en aquest treball no tractaríem massa la problemàtica de les grans empreses perquè històricament ja han estat protegides per la legislació espanyola i perquè entenem que la problemàtica a Catalunya en aquest sector es pot tractar per àrees de negoci.

A més a més, en l'economia globalitzada tenen un diàleg més fàcil amb els estaments polítics executius així com també amb el món financer, ja que tenen a la seva disposició totes les eines possibles, partides de golf i llotges al Camp Nou incloses.

Però això no vol dir que s'hagin de deixar de costat en una organització estatal de nova planta, ni molt menys. En tot cas, si no ens hi hem referit abans, ha estat per aquest blindatge que la seva pròpia estructura corporativa incorpora i pel fet de que pertanyen en moltes ocasions a empreses multinacionals, que entenem que necessiten tractaments més particularitzats.

Per altra banda, en l'actualitat els grans capitals es protegeixen de la fiscalitat en les tristament famoses SICAV amb arguments favorables al manteniment d'aquests capitals dins de les fronteres fins ara de l'Estat Espanyol. Aquestes empreses patrimonials tenen com a característica principal el pagament d'impostos molt baixos, escandalosament baixos respecte als marginals de l'IRPF.

Entenem que seria bo per a la Catalunya-Estat tenir tractaments impositius semblants però només en el cas que invertissin o bé directament en empreses, o bé indirectament com a fons de capital risc.

Pel nivell de muntants que estem tractant, a les SICAV o les entitats que les substitueixin segurament no els seria interessant la inversió que hem estat prioritzant fins ara, pensant en el teixit pime. En aquest cas, doncs, s'hauria de potenciar des de l'Administració el seu interès per la inversió en empreses de grans dimensions que, al seu torn, es veurien impel·lides a poder competir en el món global amb millors perspectives.

No hem d'oblidar que les grans empreses generen al seu voltant importants valors afegits a la societat que les acull, tals com un flux impositiu constant i sinergies que impulsen les relacions universitats-empreses i amb la formació professional, de les quals ja hem tractat anteriorment. A més a més amb les polítiques del "just in time" consoliden al seu entorn empreses de més reduïda dimensió, aprofitant els avantatges d'aquestes, tals com l'agilitat i facilitat de resposta i l'interès en el desenvolupament correcte de les comandes contractades.

Per tots aquests motius, la Catalunya-Estat no ha de desestimar el manteniment i les noves instal·lacions de grans empreses, com ja tradicionalment ha estat realitzant, ja que té factor humà, les estructures, la qualitat de vida, la societat i el coneixement de suficient categoria com per abastir-les a tots els nivells.

Sense concentrar-nos només en el tema de les hereves de les SICAV, s'han d'estudiar incentius fiscals suficients acompanyats per la seguretat i l'agilitat jurídica i mercantil que hem estat proposant, per a fer atractiva la creació de fons d'inversió catalans, es nodreixin de capitals interns o externs.

Sense la pretensió de ser una plaça financera de primera magnitud, en competència amb Londres o Singapur, ja que aquesta especialitat no està entre els tradicionals coneixements del país, no s'ha de deixar aquest sector en mans únicament de mercats internacionals. Aquest aspecte, en cas d'una decisió desfavorable a la pertinença de la Catalunya-Estat a la UE, juntament amb la decisió sobre la moneda a utilitzar són summament importants per al desenvolupament de totes les polítiques industrials i d'inversió que estem proposant cara al futur.

No es pot donar l'esquena a un sector financer fort, tingui el format que tingui, ja que és part de la gasolina que el motor de les empreses, també les grans, necessita. Especialment en un país que sustenta bona part de la seva activitat en la indústria. També en el sector financer, la diversificació és una qualitat positiva, com en tots els altres àmbits. En el cas espanyol, en el què la Catalunya autonòmica està encara immersa, hi ha hagut una concentració financera en mans úniques de la banca, que ha actuat indistintament amb capital propi i com a intermediària, però mantenint el monopoli real del sector. Aquest model ja hem vist on ens ha portat, amb la complicitat per acció o omissió d'una Administració amb grans vies d'aigua en els organismes de control i supervisió. Cal, doncs, proposar el canvi de sistema tant aviat com es pugui, com fem des d'aquest document.

En tot cas, el què entenem és que s'han de tractar en l'àmbit financer de forma diferenciada les grans empreses i el teixit pime sobre el què es basa l'economia real del país. Amb lo qual la normativa no pot ser comuna, ni els espais de competència financera han de coincidir, ja que els llenguatges de les grans corporacions i el de les micro i petites empreses són forçosament diferents.

En aquesta línia prèviament hem diferenciat les propostes de normatives mercantils i jurídiques d'ambdós sectors. Ara convé diferenciar les propostes financeres.

3.b.7) Normalitzar i impulsar l'incorporació de socis participatius no executius en pimes.

Amb anterioritat ja hem fet esment en algunes ocasions a l'actitud tradicional de les pimes catalanes, sobretot les de caire familiar, en el sentit de mantenir-se tancades a la participació de tercers per por a perdre quotes de poder de decisió. I no els falta part de raó. Però també és cert que d'aquesta manera és molt difícil escometre projectes de més gran envergadura en un breu termini de temps, amb lo qual aquesta actitud pro-activa només podria mantenir-se en un nombre tant reduït d'empreses que el futur econòmic immediat de Catalunya, sigui un nou Estat o no, quedaria molt tocat. Especialment en un moment de tant canvi tecnològic, que esdevé aplicat cada dia que passa a més sectors, de tal manera que les empreses, siguin industrials o de serveis, han d'estar en constant adaptació per no quedar obsoletes o ineficients en la competitivitat global.

Aquesta mateixa problemàtica esdevé també a nivell de país, si és que es pretén estar en el grup del cap de cursa.

Per aconseguir-ho, doncs, cal una cultura de la col·laboració, del treball en equip, de l'obligada obertura a tercers, tant si és per l'aportació que poden fer en capital com en coneixements.

Ja n'hem fet esment en anteriors capítols, però ara cal incidir-hi directament: és des de l'Administració que s'haurà de prendre l'iniciativa de potenciar mesures educatives i orientatives dirigides a directius pime, siguin de format familiar o professional, fent entendre de forma pedagògica els avantatges del treball en equip en col·laboració temporal amb socis capitalistes participatius, els riscos que s'hi corren i la forma d'afrontar-los amb garanties per ambdues parts.

Si bé és un tasca que no ha d'escometre en solitari l'Administració, sí que hi pot ajudar molt, afegint a les mesures pedagògiques altres mesures de caire fiscal sobre les plusvàlues generades per decisions del caire esmentat. I no solament mesures fiscals de discriminació positiva per a les inversores, que és el què proposàvem en apartats anteriors, sinó també per les plusvàlues obtingudes per aquest sistema en l'empresa matriu. No cal dir que l'augment del flux impositiu que aquests creixements generaran al seu voltant, sumat a l'estalvi fiscal que representa qualsevol iniciativa empresarial en un moment de clara depressió econòmica, són unes característiques que no es poden menystenir ni per la situació actual, ni en el cas de la creació de la Catalunya-Estat.

Sabem que la Generalitat actual ja ha iniciat el treball en aquest sentit. Però també és cert que no ha arribat amb prou força al conjunt del teixit pime, especialment si tenim en compte que la majoria d'elles no tenen prou infraestructura per a tenir la iniciativa i la dedicació del seguiment a totes les opcions noves que van sorgint. Val a dir, però, que l'ICF ha intentat fer arribar una campanya, via premsa, de promoció de finançament públic de determinades actuacions dirigida a les pimes de la qual desconexem els resultats en el moment de desenvolupar aquest punt.

Els executius pime venen desconfiant per tradició de tota la informació que els arriba des de l'Administració i des de les entitats parapúbliques. Cal cercar, i trobar, nous canals d'informació per arribar amb claredat, facilitat i sobretot fiabilitat a aquest tipus d'empreses que les enllamineixi a adquirir els coneixements necessaris per a entrar en els diferents capítols de participació social temporal, amb l'objectiu d'aconseguir creixements productius o el desenvolupament de nous projectes.

Les empreses pime tenen una sèrie de característiques que les fan summament àgils i pro-actives però en una majoria de casos estan faltades de core capital. La conjunció d'interessos amb partners financers de qualsevol tipus, que representi una entrada temporal d'un soci amb sortida pactada, ha d'estar en l'horitzó de la pedagogia a realitzar que proposem aquí.

Diríem que cal professionalitzar els executius pime també en el tema financer i mercantil. La seva vàlua ja està més que provada en l'especialització dels coneixements del seu propi sector i especialment de la seva pròpia empresa, a més a més de la dedicació incisiva a la millora de resultats de la mateixa. Cal aprofitar-la, doncs, afegint-els coneixements en les àrees amb les que fins avui hi han estat menys proclius, entre elles i especialment l'àrea financera.

3.c) Crèdit comercial. Principi rector: que es mogui el diner, i amb seguretat i confiança.

L'essència perquè el crèdit comercial flueixi amb regularitat es concentra en un sol concepte: confiança.

Si hi ha confiança, la resta, és a dir interessos, ràtios, venciments... són merament accessoris. Per aquest motiu hem volgut destacar-lo com a principi rector del capítol financer i n'hem desenvolupat en apartats d'aquest mateix capítol alguns aspectes que creiem millorables. Ara cal entrar una mica més en l'ànima d'aquesta confiança i podrem afirmar amb rotunditat que la seva base és una morositat zero. O gairebé.

Recordant que estem plantejant temes en l'àmbit d'economia i empresa no podem oblidar, però, que la confiança es crea i es destrueix per moltes variables que depenen d'actors de banda i banda, no solament d'un sol costat. Per tant, cal ser conscients que només amb actuacions legislatives o executives de molt bona fe però inaplicables no es generarà aquesta confiança. O amb llistes de morositat incorruptibles, tampoc. El què cal és emmirallar-se en aquells països que se n'han sortit, fins a l'extrem de fer de la confiança en els pagaments un dels seus puntals comercials. I, sense deixar de banda l'educació, que segueix incidint molt directament en totes les relacions entre persones, podem adonar-nos que qui ha tingut la paella pel mànec en aquest tema han estat les entitats bancàries, junt amb l'Administració..

En aquest capítol, doncs, farem propostes en diversos aspectes de la temàtica però per a ser efectives en cas d'aplicar-se, serà necessària la col·laboració, sigui pactada o normativitzada, de les esmentades entitats bancàries o assimilades que en el tema del crèdit comercial gaudeixin de la conseqüent homologació de l'entitat pública supervisora, en el cas d'una Catalunya-Estat el què venim anomenant BCC.

3.c.1) Control de pagaments via banca, amb venciments màxims a 60 dies data certificació, o factura.

El títol de l'apartat resumeix les propostes que l'engloben sense ambigüitats i en dos apartats: control efectiu dels impagaments de les persones físiques o jurídiques i dels venciments d'aquests pagaments, via bancària.

Recentment es va aprovar a les Cortes Españolas amb gran rebombori mediàtic una llei que la van batejar com Llei de la Morositat en la que es proposava el pagament de les factures en un període màxim de 60 dies subsegüents a la data d'aquella. Fins i tot, com amb tota llei, desenvolupava sancions per a les empreses que la incomplissin. Resultat: les grans empreses segueixen pagant a llarguíssims terminis (180, 210, 240 dies), com abans. I això per dos motius: perquè els proveïdors no s'atreveixen a denunciar-les per la necessitat de sobreviure encara que sigui malnodrits econòmicament, i perquè l'excusa de què les Administracions són les primeres a incomplir, i per extensió a generar el corresponent efecte dominó, és una realitat com un temple.

Per tant, cal trencar aquesta espiral diabòlica. I la millor forma de fer-ho és obligar per llei, si pot ser consensuada millor, a les entitats bancàries i assimilades a retirar a les persones físiques o jurídiques tot accés a qualsevol compte bancari, ja no només de crèdit comercial, durant un escalat de temps a determinar en funció dels incompliments. I a més a més, a co-responsabilitzar a l'entitat financera dels danys econòmics a tercers. Ras i curt, si un client d'un banc no paga o no paga dins dels terminis màxims, qui s'haurà de fer càrrec del pagament que sigui aquest mateix banc, el qual ja es preocuparà de reclamar i sancionar al seu propi client si no vol ser co-responsable de la sanció governativa.

Per això, s'hauria d'establir un reglament d'inspecció a càrrec d'un departament ad-hoc del BCC, que sancionés a les entitats que incomplissin, derivant-les-hi d'ofici o a primer requeriment també la responsabilitat de l'import de l'impagament. Aquest Departament hauria de poder actuar indistintament d'ofici i per les denúncies rebudes de la part perjudicada per l'incompliment en qüestió, tant si és d'impagament com si és de venciment.

Naturalment també haurien d'estar perseguides per evitar competències deslleials les pràctiques de frau de llei. I en aquest cas amb la més gran duresa econòmica arribant fins i tot a la inhabilitació dels responsables.

També s'hauria d'establir com a període màxim de pagament inexcusable el límit de 60 dies data factura o certificació de la feina realitzada fins al moment d'emetre factura o certificació entre persones físiques o jurídiques. La pràctica habitual demostra que un període de 60 dies data factura és més que suficient per a controlar i resoldre qualsevol conflicte administratiu que sorgeixi, per gran i complexa o per micro que sigui l'empresa en qüestió.

Aquesta proposta de normativa té per a l'Administració un valor afegit: que el cicle de recaptació per IVA, encara que es faci pel sistema de caixa que l'Estat espanyol representa que vol implantar per pimes a partir del 2014, seria d'un termini força acceptable sobretot per a aquelles declaracions que es fessin mensualment i que, dit sia de pas, podrien ser les de totes les operacions comercials.

3.c.2) Venciment dels pagaments de les Administracions màxims a 45 dies data certificació, o factura.

Els arguments esgrimits en l'apartat anterior són d'aplicació encara més incisiva en les operacions comercials que realitzin les Administracions o les empreses públiques i parapúbliques, ja que en aquest moment venen sent responsables directes o indirectes del 45-50% del PIB en els països desenvolupats, entre els que Catalunya es troba ja ara i que els estudis fan preveure que millorarà en cas de convertir-se en un nou Estat. Dins o fora de la UE indistintament.

Per tant, a les Administracions, com a motor del nivell de PIB indicat, cal exigir-les-hi més i millor compliment i ja des d'aquí proposem que el venciment màxim dels pagaments sigui de 45 dies, a fi i efecte de provocar un efecte dominó positiu en la cadena de subcontractades.

En aquest cas, la problemàtica sorgirà quan una entitat bancària hagi d'aplicar la normativa sancionadora proposada en l'apartat anterior que, de totes maneres, s'ha de fer extensiva amb totes les conseqüències a l'Administració. Per aquest motiu, cal recordar que hem proposat des del capítol 1 que l'Administració de Justícia ha de ser completament independent o tenir la més gran independència possible del poder polític, sigui executiu o legislatiu.

No ha de ser que per definició a les úniques persones físiques o jurídiques a qui se'ls hi pugui demanar responsabilitats, sobretot en el camp de la morositat, tant sensible per la generació de confiança, siguin les privades. Les Administracions s'han de regir per les regles el més semblants possibles a les primeres i els seus responsables han de poder ser sancionats en les mateixes condicions que els responsables de les primeres, i que ja hem esmentat també al capítol 1.

3.c.3) Inspecció de control de venciments per part de la BCC, amb sancions als pagadors que incompleixin acotant l'operativa bancària.

Cal esmentar, d'inici, que el desenvolupament seriós del sistema de control de venciments via bancària precisa d'un nou desenvolupament dels mitjans de pagament. És a dir, caldrà re-inventar sistemes segurs de pagament pel què fa a les relacions entre empreses.

Potser s'haurà de proposar com a sistema de pagament d'obligat compliment entre empreses alguna eina com el confirming o el factoring, un híbrid entre les dues o qualsevol altre que ja existeixi o un de nou disseny. D'aquesta forma, possiblement s'inclouria en una sola acció el control de la morositat i dels terminis de pagament per part de l'òrgan del BCC que correspongui i, al mateix temps, es podria exercir més fàcilment el seguiment i el control de les liquidacions de l'IVA pel sistema de caixa.

En qualsevol cas, la pilota torna a estar al terrat de la banca. Per això caldrà desenvolupar la corresponent normativa en uns terminis breus de temps, a poder ser comptant amb el consens de les entitats que desenvolupin el negoci de banca comercial, o assimilades.

Cal esmentar, però, que la normativa que s'estableixi ha de donar seguretat jurídica a les tres parts (client, proveïdor i entitat financera) però evitant la complexitat dels sistemes actuals, en què els costos i el conjunt de clàusules a complir estan absolutament desproporcionats, convertint en farragós allò que hauria de ser summament àgil.

Tornem a confiar en les TIC per a resoldre aquesta problemàtica i creiem que per a aconseguir-ho no cal ni de lluny augmentar la complexitat dels sistemes actuals.

Entenem que no estem proposant res impossible. Però també cal ser conscients de què són uns canvis molt importants, sobretot en les mentalitats de treball tant dels empleats i quadres de les entitats financeres, com de les pròpies empreses clients. En aquest punt també caldria posar-s'hi a treballar tant aviat com es pugués, en les mateixes condicions que ja hem esmentat anteriorment, preparant el salt en el mínim temps possible. En aquest tema és pot ben assegurar que el temps és or.

En tot cas, caldrà dotar al Banc Central de Catalunya (BCC) de les eines per crear dins del seu si i sota el seu control les entitats o els departaments supervisors i inspectors de les actuacions en aquest camp, amb capacitat de sancionar administrativament i, si fos el cas, d'actuar com a part actora en nom de l'Estat.

3.c.4) Normativa a aplicar per la banca comercial amb la qual s'estableixi un estricte calendari d'inhabilitació dels morosos, amb RC derivada aplicada a la banca que incompleixi.

Seguint amb el criteri general avançat a l'introducció del capítol, i en el cas de seguir les propostes recollides en el mateix, cal fer esment explícit a que s'haurà de crear una normativa a respectar pels protagonistes centrals de l'operativa, que són les entitats financeres i assimilades segons l'organització financera final que es decideixi.

En tot cas, gràcies als nous sistemes de comunicació implícits en les noves tecnologies, com indicàvem en l'apartat anterior, la pràctica de la gestió i control no té cap dificultat tècnica insalvable. Per tant, tal com diu l'enunciat, s'hauria de treballar la normativa, a poder ser de consens amb les entitats financeres, en les què s'establís la forma de treball d'aquestes amb els seus propis clients, el control i seguiment interiors en primera instància i en segona facilitant la supervisió de l'estament responsable.

Aquesta normativa hauria de preveure per als clients que incompleixin calendaris d'inhabilitació en l'ús de comptes bancaris i, per descomptat, d'altres productes d'actiu, preveient les repercussions que tals mesures significarien en la gestió de les empreses per evitar que tant l'activitat com l'entorn d'aquestes en sortís perjudicat.

També aquesta norma hauria de preveure la possibilitat que alguna entitat financera incomplís la seva part en la relació amb alguna empresa participada o “amiga”. En aquest cas caldria normalitzar l'aplicació d'una responsabilitat civil derivada a l'entitat financera suficient com per ser dissuasiva, al mateix temps que compensés a la part perjudicada i sense perjudici de les actuacions que s'haguessin de realitzar contra la part beneficiada per l'incompliment. Tot això haurà d'estar basat en l'agilitat d'actuació que venim qualificant com un dels eixos vertebradors de la proposta global documentada. Agilitat que, en aquest cas, haurà d'afectar les actuacions administratives i/o judicials que la normativa determini, i tenint present els principis de co-responsabilització esmentats en el primer capítol.

Hem de deixar ben clar que, en general, no som gens partidaris de desenvolupar una política excessivament coercitiva i en canvi som molt més partidaris de promoure polítiques pedagògiques de convenciment de la bondat de les normes. Especialment en el camp en què ens movem ara i en altres que seguiran sovintegem la paraula consens. No és debades. Entenem que les normes que sorgeixen d'un consens entre les Administracions i les parts afectades acostumen a ser més eficaces i perdurables que les merament imposades pel poder executiu o pel legislatiu, encara que cal dir que hi ha moments que aconsellen aquesta darrera opció.

Està clar que no parlem d'un consens gratuït i que l'interès del col·lectiu ha d'estar per damunt de l'individual, però sense perdre de vista que aquest axioma no ha de servir d'excusa per a legislar i governar amb una excessiva deriva cap a un costat o l'altre.

Malauradament, l'experiència que ha viscut els darrers anys l'Estat Espanyol, del que Catalunya en forma part encara avui, és demostrativa que ara és imprescindible no caure en excessos garants a favor de cap de les dues parts. En especial de les entitats financeres, que acostumen a tenir més eines coactives sobre els seus clients per dimensió però també per especialització, lo qual les converteix en la part menys feble.

No hem d'oblidar que estem advocant per aconseguir un Estat business-friendly i que, per aconseguir-ho, cal oferir seguretat i confiança a totes les parts, de tal manera que totes s'hi sentin el més còmodes possible.

La normativa que estem proposant, els detalls de la qual correspondran als tècnics que la redactin, ha d'afectar a qualsevol tipus d'entitat financera resultant de la política d'obertura que proposem en el present document que entre les seves activitats compti amb la de donar el servei de pagaments-cobraments per actuacions mercantils.

CAP. 4 LABORAL

4.a) Principi rector: Responsabilitat individual. Suport a i del col·lectiu.

Aquest serà un capítol força complex i en el qual, potser més que en cap, haurem d'admetre que la major part dels canvis que proposarem de millora seria convenient que comptessin amb el més gran consens de les parts afectades. En algun cas aquest consens segurament serà molt difícil, per no dir impossible. Però les mesures proposades s'han de veure i entendre en el seu conjunt, ja que creiem que l'objectiu total es mostrarà inabastable en cas d'intentar-ne una aplicació parcial.

Altra cosa serà que per trobar un equilibri calgui matisar alguns dels aspectes que proposem, però s'haurà de fer amb la cura necessària per a no desestabilitzar el conjunt.

Històricament, tant a Catalunya com a l'Estat Espanyol, quan s'han intentat consensuar iniciatives en aquest camp s'ha tingut tendència a confondre consens amb claudicació d'una de les parts.

La profunditat de les propostes recollides en aquest document, que es pretén que puguin ser modificacions sistèmiques, cal que obtinguin un consens real, però el més asèptic possible. Per a aconseguir-ho s'ha de mirar de salvar la perversió efectiva de les organitzacions que actualment existeixen en el món sòcio-laboral, en el què tant les associacions empresarials com els sindicats existents han incorporat com a habituals aquelles derives que una pràctica determinada ha imposat. Per això fora convenient que l'esmentat consens s'aconseguís amb representants de cada part actora però no contaminada pels procediments negociadors seguits fins a l'actualitat.

Entenem que només d'aquesta manera es podrà elaborar una proposta que incorpori al seu si la més gran aproximació a l'honestetat i a la generositat necessàries per a assentar unes bases el més estables possible en una àrea tant sensible com la laboral. Quan parlem de sensibilitat no solament ens referim a la de les parts afectades, sinó també a la sensibilitat de l'economia en relació als resultats de les polítiques decidides.

Hem reiterat en diverses ocasions que creiem que les qualitats a desenvolupar en una Catalunya-Estat són les que neixen del tarannà històric de la pròpia ciutadania i que, des del nostre punt de vista, són la iniciativa individual posada de forma ordinal al servei del col·lectiu. És des d'aquest punt de vista que s'ha elaborat aquest memoràndum i també en aquesta àrea seguirem amb les mateixes directrius. Per tant, un cop més donarem la importància que pensem que ha de tenir a la responsabilitat de cada ciutadà, però sense deixar de costat els objectius col·lectius, especialment els relacionats amb el suport als ciutadans més desvalguts.

En altres paraules, pretenem que l'essència de l'Estat del benestar es mantingui però sense coartar les iniciatives individuals, que són les que menen, al nostre parer, una societat a l'excel·lència en tots els camps, no només en el de la productivitat i la competitivitat.

En qualsevol cas, tot això sense perdre de cap manera les fites aconseguides de l'Estat del Benestar relatives als quatre pilars bàsics i irrenunciables al nostre entendre: ensenyament i educació, benestar social, sanitat i salut, i seguretat.

En força ocasions els objectius que hem acabat d'esmentar s'han distorsionat intentant allargar-los de tal manera que s'ha perdut de vista la màxima aquella de què “el què res no costa, res no val”: els ciutadans hem vist resoltes bona part de les nostres pròpies responsabilitats pels dirigents del col·lectiu amb poc o gens esforç de la nostra part, i aquests a canvi han gaudit d'un més gran poder de direcció de l'esmentat col·lectiu. Hem renunciat, doncs, a una part de la nostra llibertat a canvi de poder actuar amb menys dependència de la nostra responsabilitat.

Per aquest motiu recuperem com a principi rector, fent parella amb el suport a i del col·lectiu, la responsabilitat individual que creiem que ha estat bandejada per aquesta renúncia a favor d'aquell.

Com sempre l'equilibri és el punt més difícil de trobar. També en aquest cas. Però creiem que cal aprofitar que hem patit com a societat una experiència molt negativa, que ens ha fet veure una sèrie de distorsions fruit de l'abandó de la responsabilitat personal, per seguir les recomanacions genèriques del professor Santiago Niño Becerra, que ens insta a que el canvi que afrontem sigui un canvi sistèmic que ens porti de ple al segle XXI.

Qualsevol analista que sigui el més asèptic i equànime possible s'adonarà de diversos errors que s'han d'evitar d'ara en endavant, per acostar-nos a aquelles societats que són referència mundial en l'equilibri individu - col·lectiu, aquelles que en Boronat i Garcia Ruiz qualifiquen de “inclusives”.

Nosaltres entenem que podem resumir els canvis en els següents:

- Retorn a la responsabilitat individual.
- Cap directiu de cap empresa val 74 vegades més que l'empleat menys remunerat de la mateixa empresa: eradicar-ho.
- Seguretat econòmica pels empleats, si queden a l'atur. Però condicionada.
- Atenció econòmica prioritària als jubilats.
- Atenció als infants, només en cas de manca de responsabilització paterna, que ha d'estar perseguida.
- Formació continuada de totes les persones aptes per treballar.
- Eliminació de la dependència social de lobbys, siguin d'empresaris o d'empleats.
- Igualar drets i deures dels empleats públics i dels privats.
- Augmentar manifestament els salaris, però condicionant-els a la productivitat personal i col·lectiva.

I el més important de tots en l'àmbit laboral:

- Fomentar en tots els àmbits la meritocràcia, eradicant el nepotisme i el favoritisme. I fer-ho de forma ostentament visible.

Tot i això, som conscients que esdevé força difícil trobar el just equilibri en el terreny laboral, tradicional espai de confrontacions a vegades fins i tot tràgiques.

D'un costat els polítics dirigents es troben pressionats constantment per aquells que els han donat suport i que volen d'alguna forma recuperar la inversió. I no em refereixo a inversió econòmica solament. Lobbys d'empresaris, o de treballadors mitjançant els seus sindicats, han pressionat tradicionalment els dirigents polítics, que han trobat el camí més fàcil per a mantenir-se en el poder en la dilapidació de recursos públics en suposat benefici d'uns o altres però que, a la llarga, han perjudicat tot el col·lectiu.

Davant de la problemàtica d'enteniment entre actors suara esmentada també proposarem el treball conjunt de tots en estaments de nova creació, que han de basar les seves propostes en els principis de confiança prèvia i de més gran agilitat, tant en la seva elaboració com en la seva aplicació.

4.a.1) Responsabilització total liquidadora de l'individu. L'empresa no actua com agent recaptador.

No estariem seguint les línies que ens hem marcat com a eixos bàsics d'aquest document si no proposéssim, pel cas de la Catalunya-Estat que estem suposant, la responsabilització individual de liquidació de taxes i impostos. A més a més aquesta liquidació hauria de poder-se realitzar d'una forma immediata després de la proclamació del nou Estat. Per aquest motiu s'ha d'haver treballat tècnicament el tema amb anterioritat, com estem reiterant.

Abans de seguir, cal recordar que en l'actualitat a la nostra societat un gran percentatge de les llars catalanes ja es troben integrades en les noves tecnologies i que també gràcies a aquestes les entitats financeres obertes al públic cada dia ofereixen més serveis automatitzats. El què sí que podem assegurar és que aquestes entitats bancàries minoristes estan absolutament connectades amb els centres recaptadors de l'Administració, amb lo qual ja en aquest moment la liquidació de qualsevol taxa, impost, sanció o obligació contributiva es pot realitzar sense excessius problemes a través d'elles.

Així, doncs, la liquidació de les obligacions contributives de les persones físiques i jurídiques no planteja excessius problemes executius.

Una altra qüestió és la part corresponent al factor humà, als costums i a la seva modificació: en una societat en què la cessió de la responsabilitat contributiva de cada ciutadà en la gran majoria de casos queda derivada gratuïtament a tercers, la major part de vegades empreses, trencar aquesta dinàmica es preveu difícil.

Superar aquesta dificultat porta implícites dues satisfaccions col·lectives: un augment de la responsabilitat ciutadana per la via de l'obligació impositiva, i una millora de la productivitat i competitivitat de les empreses, especialment les pimes. Això sense comptar l'alleujament de les responsabilitats derivades, en realitat imposades pel sistema, als òrgans d'administració d'aquestes. L'augment de la competitivitat vindria determinat per l'aclariment financer i organitzatiu que la mesura significaria, i l'educació i la consciència del ciutadà sobre la pròpia responsabilitat perquè aquest podria quantificar personalment aquells serveis que rep del sistema i que avui, inconscientment i subliminar, considera gratuïts.

Amb l'afegitó de què tots els ciutadans seran més coneixedors dels costos que signifiquen la gestió i manteniment dels serveis públics, fins i tot quan els dirigents polítics ho fan honestament. Serà combatre amb la pràctica allò de que “el què res no costa, res no val”.

Som conscients de que aquests canvis signifiquen també obligatòriament canvis en les estructures dels estaments recaptadors, en aquest document, l'Agència Catalana de Tributs, sobretot en les àrees d'inspecció. Per aquest motiu aquest tema el deixem per tractar-lo en el capítol de propostes de l'àrea fiscal que vindrà després del laboral.

En el cas específic de les nòmines, com detallem en el capítol 1, apartat d.3), la responsabilitat de l'empresa acabaria en el lliurament del document de nòmina i del pagament del total de la mateixa. En l'esmentat document s'haurien de determinar, com en l'actualitat, les quotes a liquidar a la Seguretat Social i relatives a les retencions de l'IRPF, que el perceptor abonaria en un sol pagament mensual seguint els sistemes que s'estableixin a poder ser telemàtics.

S'hauria de determinar la normativa corresponent, marcant els terminis de liquidació i preveient situacions no desitjades però possibles d'impagament de les nòmines, en les que hauria de ser responsabilitat de l'empresa certificar aquest fet als òrgans pertinents, per tal que els empleats no es trobessin en una situació d'infracció tributària.

4.a.2) Subsidi d'atur indefinit però condicionat.

Entenem que la situació laboral normal de la ciutadania en edat de treballar és la de poder desenvolupar un treball, una feina, pel qual rebi una percepció econòmica. Però no podem oblidar que, malauradament, aquesta situació personal moltes vegades es veu truncada per la situació econòmica de l'empresa on l'empleat presta els seus serveis, sigui per una problemàtica individual, sectorial o general.

És evident que si la problemàtica és deguda a temes de crisi econòmica general el problema es magnifica, però no podem obviar que les empreses són éssers vius que, com a tals, neixen, creixen, a vegades es reproduïxen, envelleixen i es moren.

Per tant, pot ser natural, a no ser que sigui una època de plena ocupació, que alguns empleats no trobin on desenvolupar la seva feina. La societat moderna, sobretot a la UE, ha establert un sistema de retribucions per pal·liar econòmicament aquests casos, que és el subsidi d'atur.

No desenvoluparem en detall del què creiem al respecte, ja que això és cosa dels tècnics professionals corresponents, però sí que ens permetrem de redactar unes propostes genèriques que per nosaltres haurien de servir de límits on encabir l'esmentat subsidi. Aquests límits haurien de ser:

- Subsidi d'atur indefinit.
- Subsidi d'atur condicionat a les necessitats de la societat que dona suport a la persona que es troba en aquesta situació.

Entenem que una premissa bàsica per als empleats que es poden trobar en aquesta situació, a priori no desitjada per cap dels actors socials, és la tranquil·litat. Tranquil·litat perquè la societat, aquest Estat del Benestar que proposem, es farà càrrec de la seva subsistència i la de la seva família d'una forma indefinida, sense que el límit d'un període de temps hagi de representar la seva angouxa, per llarg que sigui.

A canvi, però, d'aquesta tranquil·litat, l'empleat en situació d'atur haurà d'estar condicionat al compliment de diverses premisses, que serien a escollir entre un ventall de possibilitats que podrien anar des d'haver de fer serveis a la comunitat durant una part del seu temps "lliure", fins a l'obligació d'aprofitar aquest malaguanyat període d'atur per a "reciclar-se", seguint unes pautes properes a les seves habilitats i personalitat, però tenint en compte les professions de futur.

Cal tenir present que la Catalunya-Estat que proposem necessitarà professionals amb el més gran de coneixements possibles i que sembla just que a canvi de l'ajuda que significa un subsidi d'atur hom demani als beneficiaris compensacions en forma de serveis o en forma d'augment de coneixements de la persona. En ambdós casos no solament es retorna un bé a la societat que dona suport econòmic, en un cas de forma immediata i en l'altra de forma aplaçada, sinó que s'aconsegueix ampliar els coneixements de la persona aturada, amb lo qual se la prepara per a competir en el mercat de treball futur. Mercat que preveiem que cada cop serà més canviant.

També cal dir que aquest suport que és el subsidi d'atur pensem que s'hauria d'estructurar linealment, en funció de la situació econòmica personal i familiar, i no en proporció a la cotització per l'import de les nòmines percebudes. D'aquesta forma, si bé s'asseguraria un mínim econòmic de subsistència, que s'hauria d'estudiar molt acuradament per fer-lo just, no es donaria peu a l'especulació de ciutadans que volguessin aprofitar-se d'un subsidi indefinit. I, al mateix temps, es provocaria l'interès en la persona en situació d'atur per la recerca d'un treball millor, i així rebre una compensació econòmica de mercat, més alta, en funció de les pròpies capacitats. Lògicament, la cotització retinguda al ciutadà durant el període de treball hauria també de ser lineal, no en proporció a la nòmina percebuda.

Si, a més a més, es volgués arribar a la més gran aproximació, haurien d'existir factors de correcció en funció dels llocs de residència de la persona aturada, tenint en compte el cost local de la vida i l'oferta de treball existent a la zona, tant en la cotització com en la percepció del subsidi. Cal, però, revisar aquest punt amb molta cautela, ja que un dels resultats del conjunt de les nostres propostes hauria de ser la facilitat d'acceptació de la mobilitat geogràfica per part dels ciutadans, com un component més de la millora de la cultura i la professionalitat dels mateixos.

Una altra condició que s'hauria d'introduir és la obligatorietat d'acceptar una oferta de treball amb unes condicions determinades, possiblement en funció dels valors de la oferta a la persona aturada, però també del temps que aquesta dugui a l'atur, tenint en compte que un treballador a l'atur no solament és un pes mort per a la societat sinó que és un element de desinversió de futur social i econòmic del col·lectiu, que un país d'excel·lència no es pot permetre.

Atesa la gran varietat de possibilitats que aquesta darrera condició implica, per les múltiples variables que s'haurien de tenir en compte, creiem que aquesta qüestió s'ha de desenvolupar en els organismes del sector que s'haurien de crear, dels quals en parlarem més endavant.

4.a.3) Salari amb component variable important. Inclús en la funció pública. Informació clara de les dades econòmiques de l'empresa que afectin els salaris.

En tot aquest document ens hem marcat com a objectius la productivitat, la competitivitat i l'excel·lència en tant que país. Aquest ha estat el motiu principal de les propostes aquí recollides. Però convindrem en què no podem dissociar-les del factor humà, imprescindible perquè les empreses funcionin. I la motivació d'aquest, al seu torn, a més a més de l'aspecte emocional que representa ser útil al propi entorn i poder optar a horitzons de millora personal, no cal dir que és la percepció econòmica a canvi dels serveis prestats a l'empresa contractant.

Convindrem també en què una part important del motor econòmic interior justament és la que es deriva d'aquests salaris. Per ambdós motius, doncs, aquest és un dels ítems als que s'ha de prestar més atenció.

Nosaltres entenem que aquest tema té dues vessants importants que s'han de tenir en compte: les percepcions econòmiques dels assalariats han de “notar” els èxits i les ensopegades de l'empresa i al mateix temps han d'estar adequades i equilibrades a la responsabilitat, la implicació i la productivitat personals de cada assalariat.

En qualsevol cas, les propostes genèriques que recollirem tot seguit, amb les variants específiques que faci al cas, han de servir indistintament per a la funció pública i per a l'empresa privada. Si per aconseguir aquesta assimilació fos necessària la re-definició de l'esmentada funció pública, no ens haurà de tremolar el pols per a escometre la tasca corresponent si volem incorporar conceptes com meritocràcia i productivitat.

Com diuen Boronat i Garcia Ruiz al seu llibre, som conscients que la incorporació del concepte productivitat a la funció pública, així com a determinades àrees del sector serveis, és difícil per definició. Però cal trobar formes de premiar la feina ben feta, la implicació personal en el projecte i els resultats productius, en front de la desídia i la negligència.

Que les nòmines en les empreses privades hagin de tenir una component variable amb un suficient pes relatiu en funció de les qualitats dels empleats esmentades anteriorment entra dins de les negociacions entre particulars, amb lo qual l'Administració creiem que poc pot influir des de l'Executiu o el Legislatiu, encara que no s'ha d'abandonar la recerca dels camins possibles. Però, a més a més de donar suport promocional a les bondats del sistema per a les dues parts, contractants i contractats, creiem que ha de donar exemple aplicant-ho sense dubtes a la funció pública, buscant d'aquesta manera un efecte mirall en el sector privat. Si bé és cert que aquestes pràctiques ja es van imposant lentament a determinades empreses, hauria de convertir-se en una pràctica generalitzada per a ser un element que pesés en els resultats macro. També és cert que, indirectament, a la funció pública i per causes pressupostàries s'està aplicant a la pràctica una adequació salarial a les possibilitats de liquiditat reals de l'Administració. Al nostre entendre s'està deixant passar una ocasió única per a actualitzar l'esquema retributiu de l'Administració, però no podem afirmar avui que entrés dins de les competències del Govern autonòmic.

La pràctica que proposem, però, s'ha de veure acompanyada per uns imports de salaris molt més propers a les mitjanes UE, tant si la Catalunya-Estat que preveiem com a possible hi és membre de ple dret o no.

El cercle negatiu en què hem convertit l'anomenada “devaluació interior” a través de la rebaixa sistemàtica i asimètrica de salaris ha de deixar pas al cercle virtuós productivitat - salaris dignes i adequats.

Som conscients que per aconseguir aquest canvi cal justament invertir la situació actual d'excés de llocs de treball de poc valor afegit. Per aquest motiu ja hem indicat, i ara reiterem de bell nou, que les propostes recollides en aquest document s'han de considerar com un conjunt en molts casos indestruïble per a donar aquells resultats positius que desitgem. En aquest punt, per exemple, és cabdal l'educació i l'ensenyament, la relació de les escoles de darrer cicle amb les empreses i l'empatia recíproca universitats-empreses.

La fórmula ideal seria la d'aconseguir que les empreses, inclosa l'Administració en tant que empresa, trobessin els camins de motivació professional i personal dels empleats, en una mena de diàleg en què també les propostes de millora dels processos que aquells transmetin fossin escoltades, avaluades i les aptes, incorporades. Hi ha força empreses que ja han començat a buscar mètodes imaginatius de recerca de millores de processos en el seu propi interior i fins i tot entre els seus clients usuaris, com recentment l'empresa TMB en relació al tramvia.

El retorn, però, als empleats ha de ser el més immediat possible, de tal forma que les seves actituds pro-actives i constructives es trobin premiades en una visible relació de causa - efecte. Aquest retorn entenem que té tres formes de fer-se visible amb força celeritat: en el salari, en la promoció interior i en la millora del propi lloc de treball; i en dues formes menys visibles però reals: la millora de coneixements professionals de cadascun dels empleats i una més gran tranquil·litat d'aquests en cas de pèrdua de la feina, per la seguretat personal que dona estar en possessió dels millors coneixements.

Un altre dels punts que cal recalcar perquè aquest sistema funcioni és que la informació econòmica de l'empresa sobre la que es basi la variabilitat de les nòmines ha d'estar clara de forma diàfana i a disposició dels empleats que desitgin contrastar-la, fins i tot adjunta a cada full de nòmina, com a part integrant de la mateixa. No ens estem referint a donar un excés d'informació econòmica de l'empresa, que seria contraproduent per a totes les parts, sinó només la relativa al càlcul de la part variable dels sal·laris.

Aquest esquema està molt lligat amb les referències que hem anat incorporant ara i adés a la meritocràcia com a sistema de promoció i millora de qualsevol organització. En general, a les empreses privades la meritocràcia hi és força aplicada, però cal acabar-l'hi d'estendre, i és imprescindible aplicar-la a la funció pública.

4.a.4) Nòmina anual. Percepció en parts proporcionals mensuals lineals o per dies treballats. Reducció de diferències salarials.

També en aquest apartat cal dirigir-nos tant al sector privat com a l'empresa pública.

Seguim amb la idea de què les retribucions han d'estar proporcionades i han de ser equitatives segons les qualitats i les actituds dels empleats que les han de percebre, gairebé personalitzades. Però no oblidem el nostre interès manifest de què el ciutadà sigui conscient de les seves pròpies responsabilitats i limitacions. Unint ambdues qualitats, hem de proposar que la part fixa de les nòmines es liquidi en períodes mensuals del mateix import, a la que s'hi sumará la part variable en funció de la forma de remunerar de cada empresa.

Les pagues extres creiem que s'han de deixar perquè siguin el què el seu nom indica, és a dir remuneracions inesperades per motius extraordinaris, i no sistemàtics pagaments de nòmina semestral, que desestabilitzen la liquiditat en especial de les pimes, malgrat la previsió pressupostària que s'hagi fet, afegint llenya al foc innecessàriament.

A més a més, des del punt de vista de la responsabilitat individual de cada empleat com a ciutadà, cal preguntar-se: què són les pagues extres actuals sinó estalvi fet obligatòriament per l'empresa per compte dels treballadors? En el cas de les grans empreses podem especular que pot ser una font de finançament irregular, però en el teixit pime -majoritari a Catalunya- aquest aspecte és irrellevant i en canvi sí que és rellevant la càrrega semestral addicional que significa la seva liquidació.

En el capítol nòmines cal afermar com a referència comparativa la nòmina anual a liquidar que, si seguim les nostres propostes, seria la nòmina que actualment coneixem per “bruta”, és a dir, la debanada per cada empleat.

Més important que això, que no deixa de ser per estandarditzar i facilitar la comparativa, és emmirallar-se en els països capdavaners on la corrupció i les corrupteles són manifestament menys freqüents que als Estats com l'espanyol. Hi ha estudis que relacionen la millora en la freqüència i intensitat de la corrupció molt directament a la minimització de les diferències salarials, just al contrari de l'Estat Espanyol, on les diferències salarials dins de la mateixa empresa fins i tot poden arribar a l'ordre del 6500%.

Cal, doncs, evitar-ho. I en aquest cas, si convé, per llei.

S'hauria doncs d'aplicar una discriminació positiva cap als sous inferiors, mentre que els superiors han de veure's reduïts. Ens referim sempre, òbviament, als sal·laris dels empleats, sigui quin sigui el seu nivell de responsabilitat en l'organigrama jeràrquic, inclosos els executius. Això fins a establir unes diferències de preu/hora mesurades però prou significatives per impulsar l'interès dels empleats en acceptar reptes més elevats quan se'ls hi plantegin per part de l'empresa o l'Administració que correspongui. Aquesta darrera premissa, en l'àmbit de les nostres propostes, es pot veure facilitada per l'aplicació del sistema de la nòmina variable.

4.a.5) Eliminació d'hores remunerades alliberades pels enllaços sindicals.

Ens referim, òbviament, a hores de lliure disposició. Caldria, al nostre entendre, acabar amb totes, o al menys totes les que sigui possible, les diferències entre empleats. Hem agafat aquestes hores com a icona representativa d'allò a què volem fer referència.

En general, proposem que s'eviti el més possible les discriminacions entre empleats del mateix nivell, excepte les que es derivin de la part individualitzada de la nòmina, si es vol que l'efecte de la variabilitat de l'import del salari no quedi desvirtuat o diluït en un mar de privilegis laborals obtinguts diríem que per la porta falsa. L'exemple més evident és el que hem escollit pel títol de l'apartat.

En el cas concret, proposem que totes les reunions en que els enllaços sindicals, o figures semblants que representin als empleats, hagin de participar amb la part representant de l'empresa s'hagin de realitzar dins de l'horari laboral i ser d'obligada remuneració. En aquest cas, la part variable del sou s'hauria de proporcionar en base als resultats o a la productivitat obtinguda durant les hores efectives treballades, i fer-la extensiva al temps dedicat a la representació dels empleats davant de l'empresa.

No entraria en aquest còmput el temps dedicat a l'estudi i preparació de propostes o respostes a les plantejades per la part empresarial, ni les relatives a la gestió social de l'entitat sindical o entitat similar.

Amb mesures d'aquest tipus, que s'haurien de fer extensives a casos similars, no solament es buscaria una millora de la productivitat i de la relació de convivència entre empleats, sinó que permetria proposar un millor repartiment del mateix temps no productiu, en el seu volum col·lectiu, per dedicar-lo a altres necessitats dels mateixos empleats, d'un caire més social i més igualitari.

D'altra banda es milloraria la responsabilitat individual en la línia proposada en aquest document, posant visiblement en valor la dedicació de representació del col·lectiu dels empleats, al mateix temps que provocaria una rotació més alta de candidats a servir al col·lectiu, en frenar els intents de perpetuació per aprofitar certs privilegis sobre la resta.

4.a.6) Quotes de la Seguretat Social equilibrades.

Admetem que l'enunciat d'aquest apartat no diu res d'especial. O bé ho diu tot.

S'ha demostrat que les quotes a la Seguretat Social són una càrrega excessiva per a la competitivitat global de les nostres empreses. Però, sobretot, s'ha demostrat que hi ha marge de millora de l'eficiència en la gestió de la Seguretat Social i en l'assistència sanitària pública, per lo qual es podrien mantenir els mateixos serveis a un menor cost, possibilitant així que les esmentades quotes tinguin un marge de rebaixa.

El conjunt de propostes que fem es basa justament en la recerca - i trobada inexcusable - de la millora general de la productivitat, tant en l'àmbit privat com en el públic, no solament en base al factor humà de la producció sinó també en la millora de processos i de béns d'inversió. Per aquest motiu, en tots els punts hem estat proposant com a objectius globals l'agilitat i la resolució executiva.

Partim, doncs, de la seguretat del marge existent en les possibilitats de millora de la gestió pública de la Seguretat Social i l'assistència sanitària i del manteniment de determinats co-pagaments sanitaris, recuperant la màxima ja esmentada del “què res no costa, res no val”. Òbviament, l'assumpció del cost del co-pagament per part dels empleats hauria d'incidir directament en la rebaixa de les aportacions a l'assistència sanitària, atès allò proposat en l'apartat a.1) d'aquest capítol.

El cas dels co-pagaments en la Sanitat, un altre dels temes sensibles, cal estudiar-lo al detall. També estem segurs que hi ha a Catalunya economistes, sociòlegs, juristes i tècnics sanitaris de prestigi i de reconeguda independència de criteri i honestedat professional com per oferir a l'Executiu o al Legislatiu les eines imprescindibles sobre les que basar un co-pagament el més just i “individualitzat” possible.

En aquest camp també poden posar-se a treballar les persones adients, en tant que societat civil, abans de que hi hagi la possibilitat de la proclamació de Catalunya com a nou Estat. Evidentment, amb l'impuls i el vist i plau de la Generalitat actual, de tal forma que les conclusions siguin aplicables tan bon punt les seves competències ho permetin.

No hem de perdre de vista que l'objectiu ha de ser un país d'excel·lència, competitiu i eficient, sense rebaixar cotes de benestar social assolides, encara que s'ha de deixar ben clar per evitar malentesos que aquest benestar social té un determinat topall, que no haurà d'arribar mai al més gran esforç econòmic i social possible, reservant un gruix de liquiditat adequada perquè pugui actuar com a marge de seguretat.

En la introducció hem fet esment a que les opcions que proposem seran efectives en la mesura que vagin acompanyades de la creació de lleis que no permetin, o que al menys minimitzin, determinades pràctiques en què invariablement les misèries partidàries han sotmès la nostra societat, amb inversions públiques sense cap més sentit que el rèdit electoral immediat i que en canvi han deixat una càrrega financera que trigarà dècades en poder ser liquidada. Amb la paràlisi pública que aquesta hipoteca comporta, i que és especialment visible en l'àmbit socio-sanitari.

Entenem que amb l'aplicació del conjunt de totes les propostes el marge de maniobra recollit en aquest apartat pot ser força considerable. I simplement el què indiquem és que aquest marge s'apliqui a les quotes empresarials de la Seguretat Social, a fi i efecte de capgirar el cercle i fer-lo canviar de carregós a virtuos.

4.a.7) Clarificació del règim d'autònoms, o estudi i unificació en un sol règim comú.

Aquest punt és imprescindible de ser tractat i aclarit. En un país on la munió de micro empreses i professionals existents al mercat molts cops es veuen suportades mercantilment al voltant d'una persona física, s'ha d'evitar que el règim de Seguretat Social que diuen que els ha d'emparar sigui absolutament insegur, i excusi el lector el joc de paraules. Aquest no pot dependre de la interpretació personal del funcionari corresponent en cada cas, ni establir obligacions de molt difícil compliment perquè estem generant unes càrregues sense la contrapartida corresponent.

A l'Estat espanyol el cas dels autònoms en relació a la Seguretat Social és el que s'acostuma a dir de jutjat de guàrdia. I el què és molt evident és que la llacuna administrativa que denunciem afecta en molta més gran mesura a Catalunya, on el 94% són empreses amb menys de 4 empleats. És a dir, un aproximat 20% dels treballadors d'aquestes empreses es troba en una situació precària pel què fa referència al tema Seguretat Social. Precària, inestable i insegura per l'arbitrarietat real de l'aplicació de les diferents normatives, molt sovint confuses i contradictòries.

No sabem si aquesta és una situació intencionadament provocada per l'actual Estat espanyol. El què podem afirmar rigorosament és que ni és justa, ni equitativa, ni competitiva.

Cal, doncs, que l'equip de tècnics, professionals i especialistes que hem esmentat en l'anterior apartat també inclogui en la seva agenda la resolució positiva de l'ítem dels autònoms.

No som especialistes en la qüestió i, per tant, no podem decantar-nos per si la solució passa per establir un únic règim global de la Seguretat Social, o per si el règim dels Autònoms ha d'afectar linealment als òrgans d'administració de les empreses, o si s'han d'establir condicions favorables a rebre subsidi d'atur. Però sí que proposem, gairebé exigim, un desenvolupament immediat i responsable de la seva solució definitiva, justa i clara.

Si volem restablir els nivells de confiança que menin a una Catalunya-Estat als països capdavaners aquest ítem és un dels que cal posar a l'agenda d'acció immediata.

4.a.8) Pimes, salut i higiene professional, i autodisciplina.

A l'índex hem intitulat aquest apartat com a “substitució de l'obligatorietat per a pimes de l'adscripció a empreses de salut i higiene per l'educació en l'auto-disciplina destinada als treballadors en aquests camps i les exigències a l'empresa”.

En el fons, les darreres frases de l'anterior paràgraf ja ens obren el camí de la proposta de solució a aquests temes, si volem aconseguir els resultats més grans amb el mínim d'esforç social: l'educació.

Hi va haver una sèrie de circumstàncies històriques que van fer que la figura de l'aprenent desaparegués de tallers, fàbriques i centres de treball. Algunes d'elles van servir com a base de millora de la societat del coneixement, però no es va tenir en compte que hi ha persones molt vàlides per a feines més manuals que teòriques que es van quedar sense possibilitats d'aprendre un ofici per falta d'aquesta figura, que es basava en el coneixement adquirit per l'experiència.

D'aquesta manera van començar a arribar als llocs de treball persones tècnicament més preparades en la teoria però, degut a la falta d'empatia entre centres d'ensenyament i empreses que ja hem comentat en anteriors capítols, poc o gens coneixedores de l'ofici per al qual havien estat estudiant. L'aprenentatge dels riscos laborals, doncs, es va haver d'escometre com una teoria més, en lloc d'entendre que l'experiència amb el concurs de l'ensenyament es converteix en un element d'aprenentatge exponencial.

Aquests fets van propiciar que en l'actualitat existeixin unes normatives força complicades i en alguns casos fins i tot absurdes en relació a la seguretat i higiene en el treball, que tenallen la productivitat i la competitivitat de totes les empreses, però altre cop amb més incidència a les pimes, especialment per les seves dimensions. Un exemple clar: si una empresa especialitzada de 12 treballadors ha d'enviar a fer un curset als seus empleats i els hi envia de 4 en 4, estarà ressentint la seva facturació un 30% durant tot el temps que duri aquest curset multiplicat per tres. Si l'empresa és de gran volum, per tant no especialitzada, no li caldrà enviar a realitzar el curset a tots els empleats i per tant no l'afectarà en un 30% la seva productivitat. Això sense comptar que és més probable que part d'aquests empleats ja estiguin homologats en higiene i seguretat.

Per tant, un altre cop creiem que s'ha de legislar per evitar aquest greuge comparatiu que de nou pressiona la part més làbil però imprescindible en el teixit econòmic de Catalunya.

És obvi que, amb una adequada formació en seguretat i higiene durant el període d'aprenentatge o formació dels futurs operaris, l'estalvi en aquest capítol seria molt important tant en temps com en recursos. I, malauradament, també és obvi que durant força temps, amb l'actitud paternalista de l'Administració s'ha propiciat la creació i manteniment d'unes noves empreses amb mercat captiu que no aporten cap valor, que estan en clara dependència dels Diaris Oficials i que malauradament en alguns casos poden haver servit per compensar pèrdues o premiar simpaties.

Cal redactar de cap i de nou l'apartat d'higiene i seguretat, distingint molt clarament entre les obligacions i els drets de totes i cadascuna de les parts, incloent-hi les de la pròpia Administració en la part educativa, exemplar i inspectora, però sense perdre de vista que cal prioritzar la simplicitat. És a dir, les empreses i l'Administració han de complir i fer complir la part que els toqui, però els responsables de la pròpia seguretat i higiene són els treballadors, en tant que persones directament afectades.

Per tant en aquest cas també entenem que el sistema no ha de convertir la necessària auto-disciplina en responsabilitat d'altri, en un clar i nefast missatge implícit de què els ciutadans no som responsables de nosaltres mateixos i que, per tant, sempre necessitem ser tutelats, sigui per l'Administració, sigui per l'empresa.

De la mateixa manera que les responsabilitats per excés de velocitat dels vehicles no es deriven cap als fabricants d'aquests sinó que s'exigeixen als conductors, les responsabilitats per l'excés de risc a la feina s'han d'exigir als que el pren, sempre i quan l'Administració i les empreses hagin complert la seva part, que no és altra que la de proporcionar la part material i cognitiva.

Val a dir però que si no pervertim l'ordre natural, la part empresarial és la que menys possibilitats té d'incidir efectivament en el camp que tractem en aquest apartat. Una altra cosa serà si caiem de nou en la temptació d'agafar el camí més fàcil. En aquest cas, però, hem de ser conscients de que alhora esdevindrà el menys rendible per a la societat, com les normatives actuals han demostrat.

Caldrà doncs que l'Administració organitzi, amb el suport i la col·laboració d'associacions empresarials i les empreses mateixes, una intensa campanya de conscienciació de la necessitat de mantenir els nivells de seguretat i d'higiene en el treball per a aconseguir una major fiabilitat en els processos productius i, al mateix temps, una millor i més còmoda productivitat.

Aquest extrem no ha d'excusar la part més important, que és incloure en els processos de formació la corresponent educació en aquest camp, aspecte aquest que també recau en la gestió, l'interès i la diligència de l'Administració.

4.b) Relacions laborals: Agilitat i facilitat d'adaptació.

A aquestes alçades del document creiem que no cal estendre'ns de nou en la situació constantment canviant de l'economia i de les empreses. Tampoc creiem que calgui insistir en el tipus de teixit empresarial base que tindrà una Catalunya-Estat, en tant que continuació del que ja existeix en aquests moments. I molt menys caldrà tornar a argumentar que una de les qualitats principals de les pimes és justament aquesta agilitat en la seva adaptació als canvis progressius.

En canvi, les relacions laborals fins a la data a l'Estat espanyol s'han destacat per afavorir l'immobilisme més absolut i en tots els sentits possibles. Proposem, doncs, canviar aquesta situació i que l'Administració deixi de tractar la majoria de ciutadans com a ignorants de la realitat en què vivim o com a veritables irresponsables. Si s'asseguren les compensacions relatives a la percepció d'un subsidi d'atur, a la remuneració adequada i a l'impuls de la meritocràcia com a única eina de promoció professional, es podrà plantejar sense recança la conversió de les relacions laborals en quelcom absolutament àgil i canviant, en funció de les modificacions de l'entorn, tant tècniques com econòmiques.

Amb aquests criteris no solament ajudarem a la competitivitat de les empreses en el món global, sinó que tindrem les més grans opcions de convertir la Catalunya-Estat en una societat econòmicament excel·lent per definició, en benefici dels seus ciutadans.

El camí no és fàcil, encara que la crisi actual ha deixat a la vista, per a aquells que ho han volgut mirar, les greus mancances en l'àmbit de les relacions laborals, que les han convertit en un llast que dificulta el repunt econòmic. Afirmem categòricament que no és cert que una relació laboral fluida dificulti la creació de llocs de treball de remuneració adequada. En tot cas, és cert que provoca que les persones negligents o irresponsables tinguin més dificultat d'accés a l'obtenció de remuneracions més elevades i a responsabilitats orgàniques en l'esquema de les empreses o les Administracions. Però bé haurem d'admetre que, en tant que país, en tant que societat, el camí de l'excel·lència porta a tenir al capdavant de les iniciatives a les persones més preparades i responsables. O sigui, que estarem en la línia desitjada.

La situació ha canviat respecte els inicis del moviment proletari. Han canviat les condicions de treball, les eines, la incorporació de la dona en les feines remunerades i cada vegada més en llocs directius... Ara, però, cal canviar els conceptes. Els llocs de treball ja no són " propietat " dels empleats que en aquest moment desenvolupen la tasca corresponent, encara que per raons logístiques i econòmiques es mantinguin el més temps possible. I no són " propietat " perquè són canviants. Per això és absolutament imprescindible i molt més segur per l'empleat accedir i mantenir-se en la formació continuada. D'aquesta manera l'empleat no mantindrà el "seu" lloc de treball, però sí que mantindrà la "seva" feina continuadament. I molt probablement a la mateixa empresa.

Anteriorment en diverses ocasions hem esmentat que l'aportació dels empleats a l'evolució positiva de la competitivitat de l'empresa en la que presten els serveis és la d'actuar com a veritables peons de R+D, elevant propostes de millora de processos dels quals en són coneixedors. En lògica i automàtica resposta, les empreses també traslladaran als seus empleats integrats la formació necessària per a mantenir-los activats i no permetre que el corró de l'evolució professional els passi pel damunt.

Qui hauria de començar a pensar en un canvi d'actitud són aquells empleats de grans empreses o d'empreses parapúbliques i públiques que han fet del xantatge emocional el seu modus vivendi en lloc de la formació, el qual els ha permès assolir quotes de discriminació positiva superior a la merescuda per les responsabilitats professionals que desenvolupen. I, sovint a costa de la resta de la societat, és a dir majoritàriament a costa de la resta de la població treballadora per compte d'altri que no ha pogut gaudir d'aquells immerescuts privilegis, malgrat comptar amb la mateixa o millor preparació.

Si l'ús de la meritocràcia com a eina de promoció s'hagués realitzat des de temps enrere, aquestes situacions ja no existirien o serien minoritàries i ja no caldria reivindicar la facilitat d'adaptació i l'agilitat en la reacció de les relacions laborals.

4.b.1) Acomiadament lliure. Si es demostra discriminació o motius no laborals, forta indemnització. Referenciar-se en el model austríac.

Ens hem decantat per redactar l'enunciat d'aquest apartat més aviat de forma trencadora amb la majoria d'idees que ens hem fet a l'Europa de segona meitat del segle XX. Ara cal, però, matisar l'afirmació enunciativa.

El redactat d'aquest memoràndum, des del seu inici, parteix dels principis que per encarar el segle XXI amb possibilitats d'èxit a nivell de país cal re-definir determinats conceptes clàssics, alguns dels quals ja han estat modificats de grat i altres per força per la pròpia evolució del sistema.

També hem deixat escrit que el conjunt de les propostes recollides estructurin un canvi sistèmic però sense que això hagi de significar una ruptura arrauxada amb el passat immediat. No serà estrany doncs que parlem de l'acomiadament com una de les eines sistèmiques a modificar, un cop aplicades les eines que proposem tot seguit i que d'alguna manera són les eines compensatòries i inhibidores a un presumible ús prepotent d'aquesta possibilitat per part de les empreses, com són la velocitat de la justícia, el subsidi d'atur indefinit i la immediatesa del cobrament d'aquest subsidi, entre d'altres.

De totes formes, com dèiem al primer paràgraf d'aquest ítem, cal matisar-ho. L'acomiadament ha de ser lliure però ha d'estar motivat, sigui per causes productives, sigui per causes econòmiques, sigui per motius d'absentisme desorbitat, per negligència de l'empleat o per altres causes punibles però demostrables i, recollint també en aquest punt el principi de confiança prèvia, el motiu ha de ser just, legal i raonable, ja que en cas contrari, la indemnització a percebre per l'empleat haurà de ser d'un volum desproporcionadament favorable i sense pal·liatius ni demores possibles.

La proposta pretén que es posi en valor la responsabilitat, la productivitat i la competitivitat individuals i col·lectives de totes les parts, de tal manera que el resultat de cada sumatori aportí valor no només econòmic sinó també social al país. O sigui, es tracta d'invertir els termes, i passar de preservar els llocs de treball a preservar els treballadors.

Creiem que el futur del país -especialment d'un país petit com el nostre- estarà directament relacionat amb el factor humà que formen els empleats de les empreses i les Administracions, no en els llocs físics de treball que són, i seran cada cop més, canviants i fins i tot efímers. Si a la Catalunya-Estat s'aconsegueix que la formació continuada formi part de la idiosincràsia, de l'ADN, de la definició del treball per compte de tercers, estarem en condicions de garantir la continuïtat de feina per tots els empleats, ja que estarem com a país en condicions d'oferir una excel·lència que qualsevol empresa de qualsevol grandària i de qualsevol sector valorarà com un element molt important d'entre les variables a tenir en compte.

Per aquest motiu entenem que a la societat com a tal li és més rendible oferir el més gran suport per a l'adquisició de coneixements als seus ciutadans que o haver de fer front al risc d'altres ràtios d'atur o a incentivar amb subvencions directes a empreses o indirectes a través de sectors determinats, i amb el pagament de subsidis de forma reiterada a les mateixes persones. Ni de les unes ni dels altres s'obté retorn socio-econòmic, com malauradament hem pogut constatar en les experiències dels darrers anys, especialment amb les fórmules emprades fins ara. En canvi, tenir una ciutadania assossegada, preparada, dinàmica i competitiva és garantia de futur per a les persones i, per extensió, per al país.

La mobilitat laboral i l'acomiadament no penalitzat -si no és en les condicions d'incompliment esmentades- complementaran la formació continuada per a obtenir els resultats indicats.

4.b.2) Pagament immediat del subsidi d'atur. Aplicació del principi de confiança prèvia, amb posterior revisió.

Aquest punt no ha de ser diferent dels proposats en anteriors capítols i la tramitació del pagament del subsidi també ha de basar-se en el principi de confiança prèvia. I també com en els altres casos, en cas d'incórrer en falta, la penalització ha de ser desproporcionadament punitiva, com per exemple ser causa d'inhabilitació per a la percepció de subsidi d'atur temporalment o definitiva. I si la gestió errònia és deguda a un professional caldrà establir inhabilitacions semblants.

En aquest ítem, el què proposem amb l'aplicació d'aquest criteri és que l'empleat que es troba en una situació de sense feina pugui rebre el subsidi que li correspongui el mes següent al del seu acomiadament, de tal forma que no hi hagi una ruptura temporal en la continuïtat de la percepció d'ingressos.

Aquesta proposta està directament lligada a la idea que és necessari enviar un missatge de tranquil·litat a les persones en situació laboral de treball per compte de tercers. Aquesta proposta no està renyida amb la necessitat de mantenir un sistema àgil, just i ràpid d'inspecció ni amb l'obligació esmentada en l'apartat a.2) d'aquest capítol, on es proposa el condicionat genèric per a la percepció del subsidi d'atur.

En la pràctica aquesta proposta, sustentada en la imprescindible agilitat de l'Administració i en el principi de confiança prèvia proposats ambdós al començament d'aquest memoràndum, es tradueix en la tramitació de l'esmentat subsidi en un màxim de 15 dies a comptar des de la data d'acomiadament, per poder liquidar la primera quota de subsidi dintre dels 20 dies posteriors.

També en aquest apartat les TIC tenen molt a dir-hi, com venim insistint des de l'inici, amb lo qual caldrà preveure departaments sencers de l'Administració i els pressupostos adients dedicats al seguiment de la seva evolució i la possibilitat d'aplicació en qualsevol procés administratiu, però en aquest cas en especial pel fet de tractar-se d'un procés molt sensible per a un alt percentatge de població que es pot trobar en algun moment de la seva vida en dependència del mateix.

Val a dir que estem convençuts que si s'apliquen les propostes recollides en aquest document, en especial les relatives a la devolució de la responsabilitat individual que li correspon a cada ciutadà com a tal i a la defensa del treballador i no del lloc de treball d'una forma continuada, es pot aconseguir un nivell d'ocupació de primer nivell i el problema del subsidi d'atur que avui és tant pressionant per als pressupostos públics passarà a ser un problema de nivell força més baix.

4.b.3) Justícia social àgil i gratuïta. No derivació de responsabilitats als òrgans d'administració de les empreses.

Malauradament la nostra societat ha viscut uns temps de sotsobra econòmica que han disparat les xifres de ciutadans sense feina a uns nivells estratosfèrics, de país tercermundista. Amb xifres d'atur mitjanes del 27% de la població activa i del 50% dels joves en edat de treballar, l'única part positiva és que aquesta situació ens ha permès d'adquirir una experiència real. Ara, però, servirà de ben poc si no en traiem conclusions.

Tots estarem d'acord que un litigi laboral no pot demorar-se ni un any, ni sis mesos, ni amb prou feines tres mesos. Ni pot demorar-se el pagament parcial d'unes indemnitzacions provinents dels pressupostos de la Seguretat Social una mitjana de dos anys.

D'altra banda, tampoc hauria de ser possible la derivació de responsabilitats socials als òrgans d'administració de les empreses, a no ser que es tracti de casos dignes de ser tractats pels organismes antifrau o per alarma social. Llavors el litigi haurà de córrer per altres camins.

Per tant, entenem que la Justícia Social ha de ser àgil, com ja hem proposat al seu capítol corresponent, però també gratuïta per a les dues parts. No cal repetir els principis proposats al capítol 1, però volem insistir en què cal establir un temps límit força curt per deixar resolts judicialment els plets de caire laboral, per exemple, tres mesos. I, en cas d'incompliment, l'Administració de Justícia hauria de fer-se càrrec del pagament de les indemnitzacions demandades a compte del seu propi pressupost, propiciant la corresponent actuació interna del Govern del Poder Judicial.

També hem pogut comprovar que l'intent reiterat per part d'alguns lletrats de derivar responsabilitats socials als òrgans d'administració de les empreses el què han aconseguit és incrementar la demora de la resolució dels litigis corresponents, amb la corresponent penalització indirecta de la part més feble, és a dir de l'empleat. Per aquest motiu, a més a més dels arguments recollits en les propostes del capítol primer, creiem que en aquest cas més que en cap no ha de ser possible l'aplicació d'aquestes derivacions, a no ser que es donin els casos ja esmentats en el capítol primer que poden ser causa d'alarma social o de frau generalitzat.

4.b.4) Eliminació de convenis sectorials i geogràfics genèrics. Cada gran empresa, el seu. Convenis de no obligat compliment per a pimes.

Durant els anys d'experiència acumulada en empreses pime, en la que ha primat l'agilitat per adaptar-se a les canviants situacions de l'economia i seguir sobrevivint per davant d'altres opcions, ens hem adonat que els convenis han estat unes eines d'encotillament en lloc d'unes eines d'impuls per al col·lectiu humà que és qualsevol empresa.

Entenem que una gran empresa, incloses les Administracions públiques de gran dimensió, no pot dialogar amb tots i cadascun dels empleats i, per tant, s'han de cercar mecanismes de diàleg suficientment vàlids com poden ser la negociació dels convenis. Però fins i tot en aquest cas, estem a favor dels convenis empresa per empresa, en lloc de convenis sectorials més impersonals. A la pràctica, l'actual situació de crisi està duent de facto a grans empreses, fins i tot pertanyents a grups multinacionals, a prendre aquesta postura, amb lo qual la nostra proposta ja està aplicant-se.

En el cas de les pimes, però, els convenis sectorials haurien de tenir molt en compte la geografia demogràfica i educativa i la situació econòmica de la zona per al qual s'estudiarien. A més a més, haurien de servir només com a referència per a les relacions laborals entre cadascun dels empleats i les direccions de les pimes, per evitar un encotillament innecessari i contraproduent de les millors qualitats de què disposen les pimes: la predisposició al canvi i a l'adaptació i la possibilitat de diàlegs empresa - empleats personalitzats que permeten aquesta versatilitat.

En aquest cas, doncs, proposem que els convenis siguin unes eines de referència més que de limitació, però amb el control i la supervisió de les actuacions dels actors socials per part de l'organisme corresponent, al qual ens referirem més endavant.

Hem d'aconseguir evitar l'ofec que signifiquen els convenis d'obligat compliment per a l'agilitat i versatilitat de les empreses però evitant qualsevol temptació d'obviar les justes prerrogatives dels empleats. En definitiva, entenem que cal defugir de qualsevol paternalisme, com l'exercit el darrer terç del segle XX per part dels sindicats generalistes, eradicant-el de les meses de negociació, si és que es vol potenciar i consolidar econòmicament el conjunt de la ciutadania i no només a uns pocs privilegiats, al mateix temps que es premien les persones que desenvolupin més professionalitat i responsabilitat.

4.b.5) Unificació de tipus de contractes. Individualització de les clàusules entre parts.

Aquest punt val a dir que segurament està superat pels esdeveniments que han provocat una situació de crisi tant important que han obligat als estaments de la UE a imposar determinades polítiques que a l'Estat espanyol, i per extensió a Catalunya, no s'aplicaven però que són carregades de sentit comú.

Som partidaris per definició, com reiteradament hem deixat palès, de la facilitat. Creiem que la facilitat és agilitat. També en aquest camp la multiplicitat de tipus de contractes no ajuda ningú, ni tant sols als funcionaris públics que els han de processar. Complicar inútilment qualsevol tràmit, per senzill que inicialment sigui, només va en favor de la creació de més llocs de treball no productius, tant dins dels organigrames empresarials com de les Administracions. O d'un augment de càrregues externes inútils en el cas de les pimes.

El paradigma del què acabem d'afirmar era la varietat de contractes de treball existents, amb les excuses de la discriminació positiva cap a determinats col·lectius, quan la mecanització administrativa dels mateixos es pot diferenciar en qualsevol moment del procés i no només pel model de contracte. En l'actualitat, impulsat -o més ben dit, pressionat- per la UE, el govern espanyol ha decidit simplificar el procés de contractes laborals. Per tant, ja estem en el camí que, quan vàrem establir el guió d'aquest document, ens marcàrem i que una Catalunya-Estat, al nostre entendre, hauria de millorar.

A falta d'un estudi més acurat al respecte, només podem deixar constància de la nostra proposta inicial, que era bàsicament aquesta esmentada simplificació contractual, a la que hi afegíem la idea de la personalització de determinades clàusules entre les parts contractants, també en la línia de la responsabilització individual que venim defensant com a millora de la societat.

Com a afegitó, entenem que establir clarament la possibilitat de personalització de les clàusules contractuals laborals afavoreix la negociació de la part variable de la nòmina que estem propugnant, o fins i tot la variabilitat en el temps d'aquesta part variable de la nòmina, sense que això hagi de significar cap mena de canvi de contracte ni de categoria laboral, lo qual ens manté en la línia de base inicial del document.

4.b.6) Reglamentació clara i dinàmica del subsidi d'atur.

Reiterar la clarificació imprescindible de qualsevol reglamentació sembla que a aquestes alçades del present document ja no hauria d'haver-se de citar. Però el subsidi d'atur té unes connotacions molt específiques i que afecten la dignitat i la competitivitat futura de les persones en tant que empleats. Per això hem de fer esment de nou que les condicions per a poder-lo rebre i per la continuïtat de la seva percepció, així com les infraccions i sancions a aplicar han de ser diàfanes i clares, ben publicitades i entenedores.

També un cop més hem d'esmentar que la competitivitat i l'excel·lència aniran de bracet del coneixement però també de l'agilitat i del dinamisme. Per tant, la normativa relacionada amb el subsidi d'atur ha de ser seriosa i estable, lo qual significa socialment i política consensuada, en els seus plantejaments bàsics de forma que els possibles beneficiaris d'aquest subsidi tinguin clares les condicions i limitacions a que es veuran obligats per accedir-hi i a les possibilitats i els nous camins que els pot obrir, i a més a més, oberta i dinàmica.

La normativa ha d'articular-se de forma que serveixi per a resoldre les noves dinàmiques que aniran sorgint, i els funcionaris públics que hauran d'atendre aquest servei han d'estar, al seu torn, en permanent formació per assumir les novetats, els canvis i les millores que l'evolució reportarà. En realitat, igual que totes les demás persones que prestin els seus serveis a la funció pública però en el cas que ens ocupa amb molta més insistència, atesa la sensibilitat social de l'àrea que estem tractant.

Al mateix temps creiem que el seguiment, el control, les propostes d'adaptació, canvi o millora de l'esmentada normativa han de sorgir a proposta de la Mesa Catalana de Treball que definim més endavant.

4.b.7) Equiparació i facilitat de mobilitat entre empresa privada i funció pública.

Un cop més ens hem de referir a Boronat i Garcia Ruiz i el seu llibre Catalunya Last Call. Però també podríem referenciar-nos en el d'en Xavier Roig titulat "La Dictadura de la Incompetència", força explícit en aquesta qüestió. Tant en un cas com en l'altre, recullen dos aspectes que creiem que són summament importants, si és que veritablement desitgem encaminar Catalunya cap a l'excel·lència. Amb molt de més motiu, òbviament, si ens referim a una Catalunya-Estat.

Ambdós llibres recullen el fet, impensable en qualsevol país capdavanter com queda demostrat, que una gran majoria de polítics en actiu no hagin actuat mai abans en el sector privat, amb lo qual entenen l'exercici de la política com una forma de viure, no com un servei a la societat. Servei que, de retruc, impulsarà el seu propi creixement en tant que professionals, i amb lo qual hi sortiran guanyant la política, en aprofitar els coneixements previs d'aquestes persones, i la societat, en aprofitar posteriorment la seva experiència d'haver viscut l'Administració des de dins.

Aquesta opció, carregada de sentit comú, la podem fer extensiva a la funció pública. Si més no pel què fa als càrrecs amb alta responsabilitat en la funció pública.

Per a aconseguir que aquesta opció sigui efectiva serà necessari crear els mecanismes laborals i econòmics que no solament permetin sinó que impulsin l'interès dels professionals de primer nivell a "fer el salt" del món privat a la funció pública per un temps, que pot ser limitat a uns màxims que es poden normativitzar.

D'una banda caldrà estudiar l'abast de les possibles incompatibilitats, i si és convenient tenir-les en compte. D'altra banda caldrà preveure que aquestes persones, en el pas de l'exercici de la seva professió del món privat a l'entorn públic i a l'inrevés, no solament no perdin poder adquisitiu, sinó que puguin repercutir a la societat els coneixements adquirits en qualsevol dels dos àmbits. Només d'aquesta manera s'aconseguirà que els millors en cada sector estiguin disposats a prestar els seus serveis a la societat. Més feina, doncs, per a la Mesa Catalana de Treball.

Aquesta proposta de transvasament entre la funció pública i el món privat, que aparentment és de sentit comú, ha estat bandejada contínuament per interès corporatiu d'aquells que han fet de la política el seu modus vivendi, amb lo qual s'han estat creant equips de persones que actuen en paral·lel en els dos àmbits, sense intercanviar experiències ni coneixements. D'aquesta manera s'acaben aprovant un munt de normes, lleis, ordenances i reglaments que són inaplicables en la pràctica, o que no desencallen el problema per al qual han estat pensats. I tot per falta de professionalitat i experiència.

Ni es tracta de tenir un Parlament excessivament poblat de diputats que han de legislar treballant els temes "d'oïda", ni es tracta de què els Consellers, Directors Generals, Secretaris, etc. no tinguin experiència ni coneixements en la matèria de la que s'han de responsabilitzar. Com ha quedat demostrat reiteradament per activa i per passiva els darrers anys, quan el responsable d'un sector té coneixements sobre el mateix, molts cops adquirits a l'empresa privada, hem estalviat a la societat marrades i demagògies inútils. Ben a l'inrevés de quan no ha estat així i ha quedat tot en mans de polítics amb una única experiència: la del moviment estratègic dels colzes en l'interior dels partits.

Tampoc es tracta de criminalitzar l'actual funció pública, sinó d'augmentar-ne el seu valor en nodrir-la de professionals vàlids i experimentats que hi aportin els seus coneixements, i que quan es reincorporin a l'àmbit privat podran traslladar-hi el coneixement de la lògica, les limitacions i els encerts de la dinàmica de la gestió en la funció pública, amb lo qual es fomentarà un cercle virtuós de transvasament entre els dos àmbits així com el diàleg empreses - Administració en ambdós sentits.

Creiem fermament, com en Boronat i Garcia Ruiz, que si aconseguim aquest transvasament de coneixements entre l'empresa privada i la funció pública, no caldrà haver de recordar als responsables de l'Executiu i del Legislatiu que per a qualsevol projecte cal tenir molt en compte la relació cost-benefici, perquè podran refiar-se dels professionals en nòmina pública i no hi haurà excuses possibles per a fomentar les massa sovint lucratives consultories externes que exprimeixen els pressupostos públics. Naturalment, en el cas de l'àmbit públic, sempre tenint molt en compte com a variable el cost-benefici de caire social, que sovint en l'àmbit empresarial estricte no cal tenir-lo present.

4.b.8) Immigració. Foragitar tota mena de complexa en la seva justa regulació.

Durant la “dècada prodigiosa” en què es va necessitar molta quantitat de mà d'obra no qualificada, els països integrants de la UE van seguir una sèrie de polítiques erràtiques relatives a la immigració. L'Estat espanyol no en va ser una excepció. És més, creiem que va ser un dels exemples més clars a no seguir en el futur.

Com que de tot se n'ha d'aprendre, d'aquestes polítiques d'immigració equivocades tant en origen com en destí, cal extreure'n conclusions i dur-les a la pràctica. També aquest és un camp on la potencial unificació política de la UE hi tindrà coses a dir, especialment després de les tragèdies humanes recents ocorregudes a la Mediterrània. Com ja hem esmentat en altres ocasions, en cas de que una Catalunya-Estat segueixi formant part d'aquesta UE s'haurà d'adaptar a les directrius comunitàries. Però això no és cap obstacle perquè puguem esmentar les nostres propostes al respecte.

En el nostre cas, ho resumim en poques paraules: cap complexa en tractar aquest tema.

S'han d'eradicar tant el “bonisme” practicat en determinades èpoques no massa llunyanes com la pràctica de la xenofòbia indiscriminada. Ambdues opcions només demostren una falta de previsió i, sobretot, una falta d'imaginació, de cultura i de dedicació a la resolució d'un problema que, al final, ens ha acabat esclatant a les mans. Tot i sabent que el camí del mig sempre és el més difícil, en aquest camp el què proposem és ferma i determinació.

No cal dir, ens sembla, que la política tova respecte a la immigració que s'ha practicat no ha resolt el problema de la manera que es pretenia perquè ha creat desconfiança cap a les institucions per part dels ciutadans autòctons i una persecució insòlita i ineficient, des del punt de vista de societat i de país, del subsidi per bona part de determinats col·lectius immigrants.

D'un costat, el missatge que han rebut les persones que s'han integrat com a mà d'obra no qualificada és que pel sol fet de ser presents al país i estar en disposició de realitzar treballs esporàdics sovint en precari ja tenen accés a tota una mena de prestacions que la societat catalana posa al seu abast, impensables en els seus països d'origen. Tornem a a trobar-nos, doncs, amb el “que res no costa, res no val”.

No estem propugnant de cap de les maneres que no s'hagin d'atendre aquests col·lectius d'immigrants en les seves més bàsiques necessitats d'educació i salut però sí que estem ressaltant que una indiscriminada i lineal política d'ajuts sense exigències de compensació, ni prèvia ni mentre duren els esmentats ajuts, no afavoreix a que aquests col·lectius s'integrin en la cultura del treball i de l'esforç que hauria d'estar present en tot moment, i molt especialment en les persones que reben subsidis. I, mentrestant, l'Administració envia als ciutadans autòctons una sèrie de missatges negatius per a la societat, en tant que són visiblement afavoridors de la indolència i de l'absència d'esforç.

Possiblement en algun moment d'aquests darrers anys, la Generalitat de Catalunya, amb les precàries eines de què ha disposat, ha iniciat tímidament algunes polítiques de contenció del problema, explicitant la oferta existent i impulsant una mínima formació en origen. Segurament el futur del control de la immigració passa per aquest punt, com recentment va fer el Canadà oferint llocs de treball a alguns països europeus amb alt índex d'aturats.

Però ha d'anar acompanyada d'una política de fronteres estricta i rigorosa, funció aquesta que avui no depèn de la Catalunya autonòmica, i del missatge clar que una Catalunya-Estat serà un país obert i farcit d'oportunitats per a tothom aquell que se les treballi, sense cabuda per a la ineficiència i molt menys per a la indolència.

Com ja hem indicat també, en aquest punt trontolla l'adscripció indiscriminada de la Catalunya-Estat a la UE, per les seves difuses directrius relatives a la immigració en un intent impossible d'acontentar massa sensibilitats diferenciades.

4.b.9) Jubilació flexible, segons piràmide d'edat i condicionants macro. No jubilacions anticipades incentivades.

Nosaltres, com ja hem esmentat en la introducció i en posteriors ocasions, entenem que un dels pilars intocables de l'Estat del Benestar que hem assolit és el què entenem per jubilacions. Ens referim, lògicament, al pagament de les prestacions socials a les persones que han acabat l'època laboral activa.

D'entrada, creiem que se les hi ha de donar el mateix tractament fiscal, de fet seguir actuant com fins ara, com si fossin ingressos per rendiments del treball en tots els sentits, inclosa l'assumpció de les responsabilitats individuals que esmentàvem al capítol referit al tema laboral.

Tot seguit, creiem que l'import de les prestacions a percebre també s'haurà d'individualitzar a tenor d'unes variables tals com el temps cotitzat, l'import de les quotes satisfetes, l'edat de jubilació, l'esperança mitjana de vida i la sostenibilitat global de les prestacions.

Tanmateix hi ha un aspecte de la jubilació que darrerament no s'ha tingut en compte i que proposem que es recuperi, que és que si tenim en compte que el país no es pot permetre el luxe de desaprofitar el coneixement, cap coneixement s'ha de poder perdre. Tant se val si prové de l'experiència acumulada com de l'aprenentatge teòric com de l'estudi i la investigació, Catalunya no es pot permetre desaprofitar-lo.

Així doncs la jubilació ha de ser prou flexible per ser realment voluntària en aquells llocs de treball on la càrrega física de la persona deixa de ser una variable amb un pes específic important. No ha de tenir la mateixa valoració de la jubilació un operari manual de la obra, de la mina o de la metal·lúrgia que un tècnic o un gestor d'aquests mateixos sectors, per exemple. Ni els coneixements d'un metge o d'un filòsof han de trobar-se retallats per unes jubilacions obligatòries no desitjades pels propis individus. Per contra, també cal tenir en compte les possibilitats físiques d'aquestes persones relacionades amb l'edat i s'ha d'estar obert a establir àgilment uns sistemes que legalitzin situacions de semi-jubilació, o de jubilació parcial, i que no deixin en uns llims legals ni les persones afectades ni les empreses que els hi donin acollida professional.

En un sentit semblant, si no el mateix, inscriuríem la nostra proposta d'il·legalització absoluta de les jubilacions anticipades incentivades que no siguin per motius de salut. Aplicant aquesta proposta, afegida a la referida a la prestació de subsidi d'atur, es podria aconseguir fàcilment una aportació addicional de talent i de dedicació a la societat, mitjançant les contrapartides de cada persona o l'aprenentatge continuat professional que indicàvem en el capítol corresponent. Potser podria ser l'hora de què aquelles persones que ho desitgessin i s'hi sentissin amb forces poguessin oferir els seus serveis a la política, per exemple.

La suma d'ambdues novetats revertiria directament en el pòsit i en el llegat de coneixement existents al país, amb lo qual és lògic pensar que una permanent aportació significaria la millora de la Catalunya-Estat per a portar-la a l'alçada que tots desitgem.

En aquest cas hem de tornar a referir-nos a un Estat de nova planta, ja que les actuals possibilitats executives i legislatives de la regió autònoma no permetrien l'aplicació d'aquestes polítiques.

4.c) Seguiment, controls. Organismes.

És molt possible que de tot el seguit de propostes que hem recollit fins ara, els “professionals” actuals, és a dir les persones que depenen econòmicament del sector laboral, considerin que ja estan superades i que el debat és superflu i, en consonància, una pèrdua de temps.

Nosaltres entenem que els darrers anys i l'actual situació viscuda a Europa amb la creació i desenvolupament de la UE i tot el què això està significant, però sobretot l'arribada com el cavall d'Atila de les noves tecnologies de la informació que ens han dut a la globalització, han canviat de soca-rel els fonaments on s'assentaven les filosofies del treball.

Perquè és ben cert que les TIC han arribat com el cavall d'Atila però, a diferència d'ell, han arribat per a quedar-se i per fer-se cada cop més presents i imprescindibles. Donar-les-hi l'esquena, i ens sembla que en aquest punt hi estarem tots d'acord, és quedar-se fora del circuit i trigar molts anys a tornar a agafar el tren.

El canvi de filosofies haurà d'afectar a ambdues parts tradicionals: empresa i empleats, però també afectarà la relació en la funció pública en la que l'Administració haurà d'actuar amb criteris d'empresa i els funcionaris amb criteris d'empleats.

Tot això, afegit a la situació hipercanviant d'aquest segle, i sense perdre de vista les experiències històriques i socials viscudes al segle XX, ens porta a proposar de fer una mena de cau i net en els sistemes de seguiment, control i estudis i desenvolupament de noves propostes en un camp tant sensible com és el laboral i, sobretot, treure'l de la tutela i d'influències partidistes de tota mena, tant polítics com econòmics i socials.

Aquest capítol està dedicat a relacionar els canvis que proposem o, potser més ben dit, l'estructura del treball que proposem, sense perdre de vista l'agilitat, la facilitat i els principis de confiança prèvia i d'honestedat.

4.c.1) Eliminació d'organitzacions subvencionades. Patronals i sindicats privats.

Recordem la cita dels nostres avis : “Qui té el cul llogat, no seu quan vol”.

Donant per bona la dita i extrapolant-la a aquest recull de propostes, creiem que és de plena aplicació en la possible perversió motivada per la concessió arbitrària de subvencions, en el cas que ens ocupa ara a organitzacions empresarials i sindicals. Cal aclarir que el concepte arbitrarietat l'hem introduït en el sentit de què els canvis democràtics en l'Executiu i el Legislatiu permeten a aquells que regeixin en l'Administració durant un període obrir o tancar les aixetes de les subvencions a voluntat, encara que sigui una voluntat vigilada per l'oposició política. La realitat, doncs, és que aquell qui domina els ressorts de l'Administració té moltes eines a la seva disposició per a pervertir el lliure desenvolupament de les esmentades organitzacions, aspecte aquest que entenem que s'hauria d'evitar en un país d'excel·lència com el què ens proposem.

Per tant, per evitar aquesta possible perversió, som partidaris de la privacitat absoluta de les organitzacions esmentades. En tot cas, si l'organisme que anomenem Mesa Catalana de Treball arriba a la conclusió que s'ha d'aplicar certa discriminació positiva per a alguna d'aquelles organitzacions, ha de quedar fora de les decisions arbitràries de les alternances polítiques democràtiques, per molt desitjables que trobem aquestes.

No concretarem propostes més detallades en referència a com entenem que haurien de ser les reglamentacions rectores perquè preferim que la futura Mesa Catalana de Treball ho debati i arribi a conclusions amb tota seguretat molt més profundes i desenvolupades, més vàlides doncs, que aquelles que podríem recollir aquí, però apuntem la conveniència i defensem amb vehemència el concepte que proposem.

Entenem que tant la part empresarial, mal anomenada en el segle XXI patronal, com la part dels empleats ha de poder tenir una representació democràtica i equilibrada que permeti diàlegs multilaterals entre totes les parts, que estarien a la base de l'assentament de les propostes de polítiques laborals raonades i majoritàries. Hem manifestat en la introducció la nostra convicció de que el futur esclatant d'un país està en la iniciativa privada, per reforçar la qual proposem una sèrie d'impulsos a la responsabilitat de l'individu en tant que element social i sociable. Però això no està, entenem, renyit de cap manera amb l'aplicació dels elements correctors necessaris que ens permetin mantenir viu i actiu l'Estat del Benestar aconseguit, o al menys aquella part que es consideri innegociable. Per això ens mantenim fermes en l'imprescindible existència d'organitzacions representatives de les empreses i dels treballadors.

Som conscients que hi ha moltes reformes a fer per acostar-nos a l'Estat ideal, sobretot tenint en compte que l'esmentada idealització afortunadament no és compartida en tant que pensament únic. Però seria de covards, o potser fins i tot de traïdors a la ciutadania, no proposar aquelles reformes que sabem del cert per experiència recent que són objectivament necessàries, entre les quals es troben la més gran diferenciació entre organitzacions socials i l'Administració.

Per resumir la proposta d'aquest punt: creiem que són necessàries organitzacions empresarials i organitzacions de treballadors per compte de tercers, però han de ser totalment lliures i independents dels poders polítics del moment, per poder fer aportacions també lliures i independents.

4.c.2) Organisme únic amb representació democràtica i proporcional que proposi desenvolupament, control i modificació de normatives: la Mesa Catalana de Treball.

De les relacions laborals depèn tot el desenvolupament i la generació de l'economia d'un país. Sigui per a la indústria manufacturera, sigui per al sector serveis, l'estabilitat laboral és un dels factors més importants per a fer un país d'una banda atractiu i d'una altra competitiu. Això sense excloure la funció pública, que sense ser un actor productiu directe, és el principal proveïdor social de serveis complementaris tant importants però com l'ensenyament, la sanitat o la seguretat.

Aquesta estabilitat, al seu torn, depèn de la comoditat amb què es trobin les dues parts principals que, quan treballen conjuntament, formen la base de creació de riquesa del país. I aquesta comoditat depèn d'una multiplicitat de factors en què no hi falta l'Estat del Benestar. Per tant també hi té protagonisme l'Administració.

Reiterem que les relacions laborals són un tema altament delicat i per tant, entenem que com a tal es mereixen ser tractades específicament per un organisme especialitzat. Aquest organisme, que nosaltres hem batejat Mesa Catalana de Treball, recollint la proposta de la Sectorial d'Economia de Reagrupament Independentista, ha de poder desenvolupar amb rigor, seny i sensibilitat, d'una forma àgil i dinàmica, propostes i acords entre totes les parts i al mateix temps ser un organisme de referència per arbitratges laborals.

La seva composició, doncs, és cabdal. Nosaltres entenem, i proposem, que aquesta composició es fonamenti en tècnics i científics de reconeguda solvència, al menys en un 51%, i la resta per representants directes i democràticament escollits de la part empresarial i de la part dels empleats. L'Administració entenem que hi ha de ser present amb veu però no amb vot, ja que l'aplicació executiva i l'entramat normatiu que sorgeixi de les propostes en ferm de la Mesa Catalana de Treball seran gestionades exclusivament per ella.

També creiem que el reglament que regeixi l'esmentat organisme ha de recollir que les propostes normatives que emeti han de ser d'obligat desenvolupament per part del Legislatiu, que és on resideix la representació ciutadana, mentre que per a l'Executiu ha de ser un element consultor amb molt de pes específic.

També se'l pot dotar de competències supervisores executives, a més a més de les d'arbitratge. La majoria qualificada dels seus membres no ha d'estar formada per militants ni representants en actiu de partits polítics ni d'organitzacions socio-laborals ni empresarials, sinó per científics com sociòlegs, economistes i tècnics especialistes en dret laboral i mercantil, inclosos jutges del ram.

El reglament que regeixi la Mesa Catalana de Treball ha de recollir explícitament els mecanismes per evitar caure en la manca de seriositat, ja que el seu criteri ha d'estar marcat per unes pautes d'equanimitat i rigor que sigui estable en el temps i immune als vaivens democràtics de la política.

En una línia semblant, salvant les distàncies, existeix un Institut a la Gran Bretanya dedicat al tractament social, normatiu i científic d'un tema tant delicat com és el de l'ús dels embrions humans, de cèl·lules mare, de la producció d'òrgans de recanvi mitjançant tècniques biotecnològiques, etc. És el Human Fertilisation Embryology Authority, HFEA en les seves sigles. Atès que la composició tant dels òrgans rectors com executius és força complicada per les

característiques ètiques i tècniques de la seva activitat, ens ha semblat un bon referent en què basar-se per a proposar una composició de la MCT, ja que ha de ser un òrgan alhora èticament curós, plenament executiu i carregat de responsabilitat, amb objectius de lideratge seriosos i acceptat per totes les parts pel seu rigor i equilibri. Allunyat, doncs, de partidismes i ideologies i d'interessos egoistes.

Com a exemple del què estem dient, podríem concretar una proposta d'una MCT constituïda amb un plenari de 45 persones amb veu i vot, més 4 representants, dos de l'Executiu i dos del Legislatiu respectivament, amb veu però sense vot.

Els membres de la MCT serien escollits per un període de 4 anys, reelegibles per un màxim de dos mandats consecutius i de tres alterns, i la composició que proposem seria:

- 3 representants per cadascuna de les Universitats Públiques de Catalunya (un economista, un sociòleg i un llicenciat en humanitats) Actualment, hi ha 7 Universitats Públiques.
- 1 representant per cadascuna de les dues escoles de negocis capdavanteres en el moment de l'elecció.
- 2 representants d'empreses de més de 2 MM. D'€ de facturació anual.
- 2 representants d'empreses de menys de 2 MM. D'€ de facturació anual.
- 2 representants d'empreses financeres.
- 2 representants de treballadors del sector primari.
- 2 representants de treballadors del sector industrial.
- 2 representants de treballadors del sector serveis.
- 2 representants de jutges i magistrats del Social.
- 2 representants del col·lectiu d'advocats laboralistes.
- 2 representants del col·lectiu d'advocats d'empresa.
- 4 representants (2 de part d'empresa i 2 de treballadors) de les empreses relacionades amb l'exportació, atès que actualment i en el futur és un sector estratègic.
- 2 representants, amb veu però sense vot, de l'Administració Executiva.
- 2 representants, amb veu però sense vot, de l'Administració Legislativa.

D'aquesta manera, amb un plenari de 45 vots, 29 persones formarien un equip tècnic i professional consistent, un nucli dur, que tindria com a contrapès més arrelat a les necessitats diàries els representants d'empresaris i treballadors, però que no dependria dels seus interessos més immediats. El desenvolupament executiu de responsabilitat d'àrea recauria bàsicament en els 29 tècnics i professionals esmentats, que naturalment haurien de dedicar-se a la MCT en exclusiva mentre durés el seu mandat, i tindrien sota les seves ordres l'organització júnior que fos oportuna, en funció del volum de resolucions a prendre i propostes a tramitar.

CAP. 5 FISCAL

5.a) Principi rector: Simplificació, equitat, funcionalitat i estabilitat.

L'Estat del benestar requereix, a més a més de la responsabilitat exigida a tots i cadascun dels seus ciutadans, diners a gestionar per al seu funcionament, així com també per a la seva redistribució econòmica, per acostar-lo el més possible a la justícia social. Aquesta afirmació no significa, ni de bon tros, cap novetat en els postulats de la UE i, per extensió i convenciment, de Catalunya. No és d'estranyar, doncs, que des d'aquest memoràndum també ens en fem ressò i ho incloguem com a proposta irrenunciable per a una Catalunya-Estat.

Aquest postulat, però, cal adjectivar-lo, al nostre entendre, amb una premissa que s'ha de complir sense cap mena d'excusa, que és que cap persona ha de perdre l'ordinalitat en l'esmentada redistribució econòmica que pugui permetre la recaptació fiscal que ocupa aquest capítol. I fins i tot ens atrevirem a afirmar que cap ciutadà ha de notar que perd aquesta ordinalitat, amb lo qual implícitament ja estem proposant que l'Administració es doti dels mecanismes informatius més grans en aquest sentit. De nou hem de pensar en les TIC.

Les propostes recollides fins ara han basat la seva essència en la incentivació del coneixement de l'individu en tant que aportació al coneixement col·lectiu i en la meritocràcia que aquesta situació permetrà. Mala ajuda donaríem a ambdós casos si a l'hora de la veritat, a l'hora de les compensacions, a l'hora dels retorns, descuidéssim el principi de l'ordinalitat dels ciutadans.

Per altra banda, com a complement necessari a la responsabilització de l'individu davant del col·lectiu, del ciutadà davant de la societat, és imprescindible que el tracte de les persones amb l'estament recaptador, l'Agència Catalana de Tributs, sigui el més simplificat i funcional possible en equilibri amb l'irrenunciable equitat que ja hem esmentat.

Finalment, entenem que totes les normes bàsiques que regeixin un Estat, no només la seva Constitució sinó totes les lleis essencials, han de ser el més consensuades, clares i planeres possible, a la recerca de la seva immutabilitat temporal. Així, la llei d'educació, la llei electoral, la llei de partits polítics, els codis penal i civil, etc, han de ser lleis estables perquè seran les lleis de referència que permetran convertir aquesta estabilitat en rendibilitat econòmica. I també les lleis fiscals.

Estem sentint, en les dates en que està redactat aquest memoràndum, crides contínues a l'estabilitat en tant que element bàsic i essencial per tal que l'economia flueixi, que el mercat de capitals i les inversions de qualsevol volum s'activin a Catalunya. Hi estem d'acord. El què cal són noves idees, nous processos per dur els objectius a l'evolució constant, però estabilitat més gran en les normes bàsiques d'una Catalunya-Estat. La conjunció d'ambdós fets és qui menarà el teixit empresarial català a l'elit capdavantera global i servirà de captació d'inversions industrials de fora del país.

I, al nostre entendre, només hi ha una manera d'aconseguir l'estabilitat normativa: el consens social i polític sobre unes lleis bàsiques clares, senzilles i reduïdes als conceptes essencials, deixant per a les normes i reglaments de rang inferior la seva adaptabilitat a la constant variació dels objectius. Per exemple en el món de la biotecnologia s'estan obrint una quantitat enorme de nous plantejaments de tipus ètic i econòmic que s'han de reflectir en unes normes àgils i lleugeres per tal de que sigui possible adaptar-les a les canviants situacions que en aquest moment som incapaços de preveure. O en el camp de les TIC i la protecció de dades personals. O en el de la medicina modificada de facto a rel de la globalització. O en el de la circulació de les persones. En canvi, la llei d'ensenyament en tant que llei sistèmica ha de comptar amb la més gran acceptació política i social, de tal forma que pugui traduir-se en una més gran estabilitat.

Recordem de nou que l'ocasió que una proclamació d'un nou Estat a Europa ens posa al davant és un temptador full en blanc que ens permet i ens obliga a traçar les línies mestres que ens poden catapultar en tant que país a llocs de referència o relegar-nos a tercera o quarta fila. Tant se val si aquest Estat resta dins o fora de la UE, ja que això no hauria d'influir-hi.

Un element molt important en aquest full en blanc inicial és el dibuix que fem de la qüestió fiscal, si volem mantenir-nos en la línia de l'Estat del benestar al mateix temps que desenvolupem una Catalunya-Estat business-friendly, perquè no són conceptes antagònics sinó complementaris. La història ens ha demostrat que no s'ha de menystenir l'iniciativa individual però també que cal redistribuir la recaptació fiscal de forma que es pugui donar suport a aquells ciutadans que el necessitin, dins dels límits que no desvirtuin l'anterior objectiu.

Acabem de resumir l'essència d'aquest capítol, i tot seguit hi entrem al detall.

5.a.1) Simplificació i perdurabilitat de les figures impositives. Reglamentació diàfana.

Ho hem indicat al desenvolupament dels principis rectors d'aquest capítol: cal clarificar i simplificar la fiscalitat. La manera que proposem d'aconseguir-ho és la de fer el més senzilles que siguin possibles totes les figures impositives, al mateix temps que creiem que s'han de mantenir en el temps. Potser a l'inici de qualsevol taxa o impost, i per unes raons lògiques d'adaptació tant de les entitats recaptadores com dels ciutadans impositors, caldrà dotar-se d'un espai temporal en què prevaldran els ajustos i, com a tal, s'han d'entendre les modificacions que s'hi aniran incorporant. Però un cop superat aquest període, que creiem que hauria de ser per un màxim d'una anualitat, la figura impositiva ha de ser el més immutable possible. Potser seria interessant deixar uns apartats dinàmics en la liquidació de l'impost on s'hi puguin recollir les actualitzacions del mateix en funció de les polítiques que s'acordin, però l'essència ha de ser estable, de tal manera que els pressupostos d'empreses -i també de famílies- siguin al seu torn fiables, amb lo qual des de l'Administració s'establiran les bases dels paràmetres de confiança i d'estabilitat en les estratègies empresarials necessaris per a fer-les atractives i competitives.

Això es tradueix, a part de tenir unes figures impositives ben determinades i clares, en una reglamentació de les taxes i impostos també estable i, per damunt de tot, fàcil d'entendre.

Les definicions complicades i els sinònims s'han d'eradicar del lèxic tributari, ja que la major part hauran d'anar dirigides al ciutadà mig i a pimes, si és que volem mantenir-nos en les tesis de què l'Administració ha d'interferir el menys possible en el dia a dia de les empreses, sense malmetre però els seus objectius de gestió de cabals i de redistribució social. Tesi aquesta darrera que nosaltres, per descomptat, defensem una altra vegada.

La simplificació fiscal també s'ha de donar a l'hora de donar la simple alta o modificació en activitats, per exemple. No és de cap ajuda que per aconseguir el NIF intracomunitari l'actual AEAT trigui 3 mesos amb la fútil excusa del combat al frau, davant de les 3 hores que costa aconseguir-lo en altres Estats membres veïns de la UE. Un exemple ben clar d'entrebanc inútil a l'exportació, que afecta especialment de nou a una de les qualitats de les pimes, que és l'agilitat.

5.a.2) Taxes municipals unificades i imports equitatius, però de gestió descentralitzada i propera al ciutadà.

El tema de les taxes municipals està directament relacionat amb unes qüestions molt més genèriques com són el finançament i l'organització dels municipis, que no entra dins de les expectatives d'aquest document, però que afecta directament la competitivitat de les empreses ja que tant les taxes de recollida de residus industrials com els tràmits administratius en depenen directament.

Cal tenir en compte que l'anomenat Impost de Béns Immobles, els de Circulació de Vehicles i, per a aquelles empreses de determinat volum de facturació, l'Impost d'Activitats Econòmiques, són uns costos fixes que sens dubte graven la seva competitivitat. Els seus imports i les seves normatives depenen directament dels pressupostos i la gestió de cada municipi, amb la lògica afectació als pressupostos i a la gestió de les empreses, al mateix temps que les empreses, un cop escollit l'emplaçament, en una mena de petit regne regit per un grup de persones amb expectatives molt locals, com convé als interessos que tenen la missió de defensar, però sovint amb una manca de visió estratègica més general.

És obvi que aquests aspectes estan directament vinculats a una llei molt més complexa i difícil com és una llei de finançament local, que està fora de l'abast de les intencions d'aquest document i que formaria part del paquet de lleis sistèmiques per a les quals reclamàvem els més grans consensos i les més grans aportacions tècniques i jurídiques el més apartidistes possible.

Per tant, en no formar part d'aquest document proposar les qualitats que ha de tenir l'esmentada llei, se'ns fa difícil de definir-nos més enllà de la proposta, ja reiterada en altres capítols, en la qual sol·licitem una línia clara, senzilla i de fàcil aplicació en unes taxes municipals unificades formalment a tot el territori en la seva definició i amb la més gran descentralització, per tal que no sigui imprescindible la presència física en les oficines de recaptació locals, de tal forma que es puguin fer els tràmits i els pagaments o bé via Internet, o bé des d'altres punts geogràfics, més propers als headquaters de les empreses.

D'aquesta manera millorem les facilitats d'implantació, per exemple, de plantes industrials ubicades amb independència de les oficines centrals de gestió, de sucursals, etc. Amb lo qual s'afavoriria la presència de teixit empresarial arreu de la geografia catalana, amb una més gran equanimitat en el repartiment de possibilitats socio-econòmiques.

Queda clar que, un cop més, estem proposant el recolzament de la Catalunya-Estat en les TIC.

5.a.3) Facilitats de liquidació. Unificació de descripcions de conceptes en tots els documents de liquidació o informatius.

En la línia de l'apartat anterior i com a desenvolupament del què ja hi proposem, creiem que és molt necessari recollir la unificació de les definicions, dels documents i dels sistemes de cadascuna de les taxes o impostos que es creïn o es mantinguin.

Un dels grans problemes pràctics en què es troba l'actual impositor, sigui persona física o jurídica, és una anècdota tan senzilla com l'ús de paraules diferents per a definir els mateixos conceptes per a la mateixa taxa o impost, amb l'única diferència de què l'emissor pot ser una Administració o una altra. O a vegades, fins i tot es dona el mateix cas quan l'emissor és un departament o altre de la mateixa agència de recaptació.

Aquest punt que de fet ja hem esmentat en diverses ocasions tot i semblar una veritable petitesa acaba convertint-se en un obstacle important per a la correcta relació administrats - Administració. Fins i tot pot convertir-se en una trampa fiscal que afecta el funcionament àgil de les pimes per la inseguretat fiscal que genera cada vegada que s'han d'emplenar formularis. Sembla talment que l'Administració tingui interès cert en crear nínxols d'error per a provocar un augment indirecte de recaptació i d'angoixa via amenaça o aplicació de sancions. Lo qual afavoreix directament la cultura de l'incompliment, en contra de la qual ja ens hi hem posicionat. La indefinició, "l'embolica que fa fort", és el brou on millor es couen els incompliments voluntaris de les responsabilitats adquirides, amb lo qual estem assentant les bases d'un atac a la confiança imprescindible per al comerç i la negociació.

Nosaltres entenem que en un Estat capdavanter, la transparència de l'Administració s'ha de mantenir sempre i en tot moment fora de qualsevol dubte raonable. En referència, doncs, a la proposta de la unificació de conceptes, que ja hem esmentat en el capítol primer, l'objectiu proposat aconsella tenir actiu i molt present un organisme que estudiï, proposi i vetlli pel lèxic unificat que serveixi per relacionar amb agilitat i transparència persones i Administracions.

Entenem que aquesta entitat pública, sigui Institut o Departament, hauria d'estar sota la tutela i direcció de la Conselleria de Governació o directament de la de Presidència, ja que la seva tasca afectaria diverses Conselleries i Departaments amb responsabilitats també diverses. També és cert que desconeixem l'existència actual d'una entitat d'aquestes característiques i amb aquestes funcions tant tècniques a l'Estat espanyol, però tot apunta a que, en cas de què existeixi, o bé és inoperant o bé no té cap mena d'influència per exemple sobre l'actual AEAT, la qual en referència als conceptes liquidadors del mateix impost, segons sigui la declaració, empra un lèxic o un altre per a la definició del mateix concepte. Convidem a repassar les diferents declaracions i liquidacions de l'IVA com a exemple.

Reiterem l'enunciat: cal facilitar les liquidacions de taxes i impostos, i no solament pel què fa referència al lèxic, sinó també als càlculs i als imports a indicar, al mateix temps que les informacions que es donin a ciutadans, organitzacions, assessories i empreses han de ser de total fiabilitat i uniformitat, sense haver de dependre de la interpretació que en faci el funcionari que informa o de l'ambigüitat de la redacció en cas de què la informació sigui escrita.

Per a aconseguir la facilitat més gran de les relacions amb les Administracions que proposem també cal acostar als ciutadans la informació de les possibilitats que tindrà per relacionar-s'hi, establint i explicitant d'una banda la xarxa d'oficines properes estratègicament repartides però que treballin en temps real via intranet, i de l'altra banda les relacions virtuals que l'evolució de l'Internet ens està posant a l'abast dia rere dia.

En apartats posteriors, i en aquesta mateixa línia d'aproximació als ciutadans i de donar les més grans facilitats de liquidació i declaratives, proposarem també un nou esquema d'inspecció fiscal que reforci la idea que estem proposant.

5.a.4) Eliminació de “paranys” fiscals. Substitució de sancions econòmiques per un o dos dies de retard per altres alternatives.

En l'anterior apartat ja ho esmentàvem, però cal insistir-hi i especificar-ho. Si volem recuperar aquella confiança imprescindible per a que el comerç flueixi en una Catalunya-Estat, cal prendre sens dubte accions des de l'Administració que siguin exemplars i que donin ales i força ètica, i fins i tot estètica, a l'Administració en general i en especial a la Justícia. Entre elles, i justament no menys important, està la d'enviar un missatge continuat de seriositat i fermesa en la lluita contra tota actuació que menin a malmetre aquesta confiança, i especialment demostrar per activa i per passiva l'eradicació de la cultura de l'incompliment que la política del govern de l'Estat espanyol ha institucionalitzat els darrers anys, amb independència del seu color polític, com si aquesta forma d'actuar fos l'habitual en tota relació.

En aplicació a aquesta idea i en relació a la fiscalitat, cal insistir en que l'organisme corresponent, el què nosaltres anomenem Agència Catalana de Tributs, ha d'evitar tant l'existència de “paranys fiscals” com la percepció ciutadana d'aquesta existència.

Una de les maneres d'enviar aquest missatge és la de trobar formes d'instaurar una certa flexibilitat en l'aplicació de sancions per incompliments temporals menors, normalment poc importants però que creen malestar i burocràcia inútil, amb lo qual afegim costos innecessaris que, com cada vegada, incideixen especialment en el teixit pime, amb estructures menys preparades per a afrontar-les sense afectació.

Som conscients que la seriositat de l'Administració reclamada des d'aquest document està renyida amb l'indefinició de dates de liquidació o declaratives, i que, arribat el cas, cal buscar l'alternativa. Però si no es posa en pràctica aquesta possible alternativa, l'aplicació d'una mena de carència sancionadora de normalització genèrica hauria de tenir-se en compte.

Una alternativa interessant, que possiblement seria més justa que la proposta anterior, pot ser l'acostament de l'ACAT a les realitats de gestió empresarial, no solament a l'hora de determinar les dates de presentacions fiscals, sinó també en altres vessants de l'esmentada gestió.

No tenim cap dubte que aquesta proposta es veuria automàticament reforçada pel transvasament fàcil de les persones integrants de la funció pública i la gestió de l'empresa privada que en capítols anteriors ja hem recollit com a necessària. Poder traslladar la psicologia i els entrebancs inútils en què es troben les empreses a la funció pública, especialment en els llocs de responsabilitat en un i altre cantó, podria decantar la balança cap a la racionalitat fiscal que, sens dubte, afavoriria ambdues parts: una, pel missatge implícit de seriositat que transmetria, com la demostració de rigor també a la recaptació; l'altra, per l'estalvi de costos i angoixes innecessaris.

A què ens referim? Doncs, per exemple, en l'actualitat el mes més complicat per a qualsevol empresa és el mes de juliol, on coincideixen presentació i pagament d'impostos de societats, elaboració i pagament de les pagues extraordinàries, elaboració i liquidació de l'IVA (un impost cada cop més complicat, ja que no està ben resolt el tema de l'IVA intracomunitari), i en tots els casos amb l'amenaça del compliment de la data. En l'univers pime, amb una estructura minsa, el juliol es converteix en una veritable muntanya per a l'ascensió de la qual no és competitiu dotar-se d'una estructura pesada, inviable durant la resta de l'any.

No tenim cap mena de dubte que fent arribar les experiències del sector privat a la funció pública situacions com aquesta serien de ràpida solució alternativa.

En tot cas, l'essència de la proposta que recollim entenem que hauria de ser d'aplicació el més immediata possible, si convé sense esperar a un canvi en la funció pública, més difícil i lent que el nomenament d'un organisme transversal que treballés des del moment zero en aquestes qüestions.

5.a.5) Baixa d'ofici al cens fiscal al 3er. trimestre consecutiu de no presentar liquidació d'IVA.

En l'univers empresarial en què es basa aquest memoràndum, que no deixa d'estar treballat des d'una anàlisi del teixit econòmic de Catalunya, s'observen una sèrie de situacions en què una reglamentació que determini la més gran simplificació de l'actuació fiscal pot incidir molt positivament.

Una d'elles, encara que no la única, és la que serveix per a enunciar aquest punt, a tall d'exemple. També a tall d'exemple, entrarem a detallar tot seguit la referència.

Actualment l'Agència Tributària Espanyola estableix una sanció per la no presentació de les liquidacions trimestrals o mensuals dins del termini establert. Normalment són sancions de poc import, que no trastoquen cap economia empresarial, però que a nivell pime comporta o bé afegitó de temps inútil en procedir a la presentació de recursos -que dit sia de pas, normalment venen desestimats per l'Agència en tant que jutge i part- o bé significa la penalització de tresoreria indicada. Sobre aquest punt ja ens hi hem referit en l'anterior apartat.

Aquest cas es dona més usualment en empreses pime que per qualsevol problemàtica es troben sense activitat, i per tant sense ingressos: impagaments de clients, inexistència de contractació futura i de facturació, etc., que sobre el paper tenen previst el seu itinerari administratiu i/o judicial però que a la pràctica signifiquen una càrrega econòmica inassumible, o assumible amb dificultats tècniques, per a les esmentades pime, com a mínim durant el període en què la situació de no activitat no es resolgui en un sentit o altre.

El cicle de sancions tributàries actualment es va repetint una sèrie de períodes fins que, passats tres o quatre anys, l'esmentada Agència actua d'ofici i dona de forma unilateral la baixa fiscal de l'empresa corresponent. Estant d'acord amb aquesta darrera part, que cau pel seu propi pes, no s'acaba d'entendre que aquesta actuació no es faci en un període màxim de tres trimestres, de tal manera que no es provoqui una situació de sancions continuades durant un període excessiu i inútil. Excessiu perquè la situació fiscal de l'empresa sense activitat està en fals un període temporal massa llarg, i inútil perquè es generen una sèrie d'actuacions administratives que generen despeses públiques que usualment mai s'acaben compensant econòmicament.

Per tant, si d'una forma automàtica, al tercer trimestre continuat sense presentació de liquidacions fiscals d'un impost que sigui reflex de l'existència d'activitat empresarial, com per exemple l'IVA, es dona la baixa fiscal d'ofici, les dues parts queden en una situació administrativa correcta en un període molt més curt de temps.

Si a més a més de deixar resolta la continuïtat periòdica innecessària, s'articula el mecanisme tècnic que faciliti la inhibició del sistema a l'hora de demanar resums anuals, hem resolt amb una facilitat extraordinària una possible problemàtica que és carregosa per a totes les parts i hem simplificat el sistema fiscal empresarial.

En cas de decidir el manteniment de l'actual situació cal posar sobre la taula els avantatges reals que comporta la nostra proposta per a una millora de l'agilitat o per a un augment significatiu de recaptació versus els corresponents costos, en una aplicació més de l'estudi cost-benefici que actualment tant poques vegades és valorat per l'Administració.

L'exemple ens ha de servir per a qüestionar situacions semblants en cadascun dels tributs afectes a les empreses, de tal manera que la nostra proposta es pugui estendre a qualsevol d'ells, si convé diferenciant el tracte dispensat a pimes i grans empreses.

Com que no és l'objecte d'aquest memoràndum entrar als detalls tècnico-jurídics de l'òrbita fiscal, només hem utilitzat aquest cas a tall d'exemple, però no pretenem restar ancorats en ell, sinó fer-ho extensiu a tots aquells altres tributs i/o situacions que els tècnics coneixedors del tema podran avaluar amb tota seguretat.

5.a.6) Eliminació de la reiteració de declaracions informatives.

Amb els reiterats objectius de simplificació i millora de la competitivitat, l'Administració fiscal pot col·laborar molt amb les empreses. Un dels camins a explorar i a utilitzar és el de l'eliminació de la reiteració de models declaratoris informatius gairebé iguals que solament tenen finalitats estadístiques i/o comparatives en la infructuosa persecució del frau fiscal.

Quan diem infructuosa ens referim per la petita dimensió de la detecció del frau fiscal respecte a l'estimació del volum total de frau existent a l'Estat espanyol.

És evident que millorar unes dècimes de ràtio la detecció del frau a costa de l'empitjorament de la productivitat empresarial és una pèrdua econòmica en progressió geomètrica contínua per al conjunt del país, al mateix temps que augmentem la inseguretat dels òrgans d'administració i dels responsables d'àrea de les empreses, i seguim enviant el missatge de què el frau no és solament possible, sinó que difícilment es pot detectar en proporció al seu volum global estimat.

Un cop més en aquest cas, com en el punt anterior, estem penalitzant d'una forma desproporcionada les pimes -és a dir, el teixit econòmic base de Catalunya- per sobre de les grans empreses. Per tant, amb la vista posada a la productivitat d'aquelles, hem de proposar actuacions en el sentit de supressió de l'excés de declaracions.

Si seguint les pautes proposades al llarg d'aquest document es posa en mans, en un primer nivell, d'inspectors-assessors disposats a visitar les seus de les empreses contribuents tal i com indicarem més endavant, es podrà estimar la proposta de supressió de declaracions informatives excessives, amb la millora productiva que això significa per a les empreses, però també per a l'agència recaptadora d'impostos. Al mateix temps estarem enviant el missatge necessari de rigor fiscal que creï, junt amb altres actuacions educatives semblants, aquell calvinisme laic tant necessari perquè una societat funcioni com a tal, i aprofitarem la tendència perfeccionista del tarannà català perquè ens acosti una mica a l'excel·lència desitjada.

5.a.7) IVA no cobrat, IVA no liquidat.

Segons sembla, en els pressupostos de l'Estat espanyol corresponents al 2014 per primera vegada es preveurà que la màxima que dóna títol a aquest apartat sigui una realitat, després d'anys i panys de sol·licitar-ho, especialment motivades les empreses pels terminis en què es venen pagant les factures a proveïdors, començant per les que són a càrrec de la pròpia Administració.

Per tant, no estem proposant res de nou que no estigui en teoria previst, encara que sigui parcialment ja que només es preveu per a empreses de menys de 2MM d'euros de facturació anual.

En el cas d'una Catalunya-Estat la nostra proposta concreta al respecte és que aquesta pràctica s'apliqui per a totes les empreses, siguin pimes o grans, i per als professionals: no s'ha de liquidar un IVA que no s'hagi percebut. O sigui, seguir el què se'n diu el criteri de caixa.

També cal ressaltar que, en cas de què es compleixin les propostes que fem relatives al compliment dels terminis de pagament, aquesta mesura tindrà poca incidència en la gestió de l'ACAT, ja que els cicles més grans de pagament es proposen de 2 mesos. Per tant, a l'hora de presentar les liquidacions, encara que es fessin mensualment, l'afectació de la desviació de tresoreria seria mínima.

Malgrat aquests dos extrems anteriors, que indiquen que el camí iniciat a dia d'avui en part ja està en la línia que proposem, creiem que hem de deixar constància aquí de la qüestió com una de les necessitats fixes i irrenunciables del teixit empresarial català que, per tant, de cap manera no és pot obviar.

5.b) De les inspeccions: Principi d'innocència i assessorament.

Les inspeccions fiscals a l'Estat espanyol, inicialment de caire administratiu, acostumen a partir d'un concepte que difícilment s'aguanta en un Estat de dret que vulgui estar en el club de països d'elit: el menyspreu del principi d'innocència.

Sobre el paper, segons la normativa, les inspeccions de l'actual AEAT parteixen, com és preceptiu en tot Estat de dret, del principi d'innocència. Però la realitat de les seves actuacions ho desmenteix categòricament ja que, en un joc de despropòsits, es capgira la situació i es passa a què el contribuent, sigui particular o empresa, hagi de demostrar que ha actuat segons la llei. Lo qual és exactament el contrari del què ha de ser.

Val a dir que no és així si la inspecció deriva en presumpte delictes fiscal ja que, en intervenir un jutge, la situació passa a tractar-se segons els paràmetres de l'Estat de dret. Però mentre l'actuació és solament administrativa, la postura habitual de l'agència de recaptació -sigui quina sigui, depengui de qui depengui- és la d'obviar el principi d'innocència.

Si seguim el criteri d'aquest document, en què donem summa importància als principis de confiança prèvia i d'innocència, hem de ser especialment curosos en el tema relatiu a l'inspecció fiscal, atès que és la situació més comuna en què es trobaran les persones de la Catalunya-Estat.

En aquest apartat, doncs, volem recollir els aspectes que poden incidir més pregonament en les empreses i en els individus, però especialment les primeres, ja que és l'àmbit de referència d'aquest memoràndum.

Naturalment que seguirem perseguint els criteris de simplificació i d'aplicació del sentit comú, a la recerca de la millora de l'agilitat i de la productivitat. Però preservant els principis d'innocència i de confiança prèvia, i reforçant la idea de responsabilitat individual que creiem imprescindible per afermar un Estat de dret però globalment competitiu.

D'altra banda, proposem un concepte diferent de l'actual de les inspeccions fiscals de primer nivell, reforçant la línia de treball iniciada, segons la qual cada persona es fa responsable de la seva relació amb la comunitat.

Aquest primer nivell inspector, que entenem que ha de tenir un to inicial més assessor que coercitiu, ha de ser absolutament proper al ciutadà i, a canvi, ha de poder realitzar la seva comesa en l'entorn habitual de la persona, física o jurídica, per a una millor consecució dels objectius finals, que són l'eradicació del frau fiscal sense trepitjar els drets individuals a la intimitat i a la confidencialitat. Pensem que s'ha de canviar l'actual criteri, que obliga a que les empreses dediquin a l'inspecció tributària un temps i uns esforços que deixen d'esmerçar-se en pro de la productivitat i, per tant, van en contra del país.

Ja hem deixat escrit en la introducció que les actuacions que en aquest document es proposen han d'anar acompanyades de l'aprovació de lleis bàsiques més equilibrades i d'acord als criteris més elaborats i més tecnificats que existeixen en l'actualitat. Aplicant només els criteris enumerats en aquest capítol dedicat a la fiscalitat no es posarà el país al lloc que pretenem, sinó que solament farem una petita millora però que es veurà llastrada per la resta d'actuacions. Seria com circular en un turisme dels actuals però obligat a anar darrera d'un jou de bous.

D'altra banda, si no som capaços de capgirar l'educació cívica dels ciutadans d'una Catalunya-Estat, els esforços polítics i socials que la seva consecució haurà costat serà llençar aigua al mar. Com que som ferm partidaris de que un component important de la millora educativa és l'exemplaritat que els líders polítics, econòmics i socials han de donar, defensem que la regeneració democràtica i la persecució visible, àgil i concloent de la corrupció permetrà arribar a eradicar les corrupteles, i amb ella aconseguir la generació de confiança que els mercats globalitzats premiaran.

Una inspecció raonada, rigorosa i seriosa doncs ha de formar part de l'estructura anticorrupció, que la persegueixi fins reduir-la al mínim, mantenint però l'equilibri que faci falta per preservar els drets d'empreses i particulars, sense cap mena de dubte.

5.b.1) Aplicació estricta del principi d'innocència fiscal: la càrrega de la prova, ni que sigui administrativament, de part de l'ACAT.

El resum de propostes que forma aquest memoràndum està basat en una estructura estatal democràtica i en conseqüència curosa amb les llibertats de l'individu. En el nostre cas, a més a més, aprofitem l'ocasió que ens proporciona la realització d'aquest estudi per a aprofundir en la responsabilització individual en tant que educació i estímul per a la millora personal, que es converteixi per extensió en millora col·lectiva i, a l'ensem en arrel de les motivacions dels aspirants a polítics futurs.

Entenem que només provocant aquesta situació d'interès col·lectiu en l'excel·lència es poden combatre determinades actuacions massa arrelades en la nostra societat, especialment totes les relatives a la cultura de l'incompliment general, que generen una espiral de desconfiança, negativa per a les inversions i per a l'obtenció d'un país competitiu capdavanter.

Aquesta exigència addicional a les persones, siguin físiques o jurídiques, requereix que l'Administració sigui al seu torn també molt curosa no solament amb els drets i llibertats d'aquelles, sinó també amb les pròpies actuacions. És a dir, no solament s'han de donar garanties de rigor i seriositat, sinó que s'ha de fer visible que l'Administració les dona per tal que serveixin d'elements d'exemplaritat.

Per tant, en aplicació als principis anteriors,,s'ha de ser molt curós en el manteniment del principi d'innocència a tots els nivells on intervingui l'Administració i especialment quan aquesta acabarà sent-ne jutge i part.

També és cert que si es dota a l'Administració de Justícia dels pressupostos, les eines i la llibertat d'actuació en tant que tercer poder real que proposem, se li podrà exigir l'agilitat que també reclamem en les seves resolucions, amb lo qual serà molt més senzill aconseguir la preservació del principi d'innocència també en tota relació administrativa.

Serà lògic, doncs, que proposem que la càrrega de la prova hagi de recaure sempre en l'agència recaptadora, com a part actora.

També és cert que pretenem dotar a l'ACAT, com es veurà, d'eines per aconseguir una major proximitat als contribuents, en un primer moment assessora, però immediatament coercitiva en cas de que les persones obviïn l'assessorament.

Així doncs, un cop instaurada la preservació del principi d'innocència efectiva, serà el moment de replantejar-se determinades filosofies jurídiques, sospesant avantatges i inconvenients de l'aplicació de determinats canvis normatius i d'actuació, situats com estem en el segle XXI, on les TIC aporten grans avantatges però amb nous inconvenients implícits i que es van descobrint en paral·lel als primers.

Aquest replanteig de normatives i actuacions forçosament ens durà a haver d'aprendre a conviure en un món on la visibilitat individual serà global i els canvis que això reportarà al món de l'empresa seran d'un calat superior als que provocarà la biotecnologia a la societat. La visibilitat de les empreses, per tant, cada cop serà més gran també en el camp fiscal; de fet ja ho és en l'actualitat però creiem que augmentarà en el futur.

Per tot això afirmem que una inspecció coercitiva des del primer nivell, amb les eines de què ja disposa, obvia ja en l'actualitat el principi d'innocència, però l'augment de les possibilitats informatives que indiquem provocarà encara un més gran menyspreu d'aquest pilar tant important de la democràcia. L'inspecció fiscal ha passat, gràcies a l'evolució tecnològica, a saltar-se d'una forma legal però manifestament il·lícita i descompensada les normatives inicials de la convivència fiscal.

Entenem, doncs, que cal canviar-ho al mateix temps que es dota de les eines adequades a l'Administració per a la persecució efectiva, eficaç i eficient del frau fiscal, en tant que càncer de l'Estat del benestar, com proposem.

En resum i per exemple, l'intromissió d'ofici en l'informació bancària de qualsevol persona sense supervisió judicial ha de quedar il·legalitzada, com ho és per a qualsevol altre ciutadà, o l'intromissió d'ofici en dades de tipus personal i familiar.

5.b.2) Primer nivell d'inspecció: privada i de funcions més assessores que coercitives.

Tant en l'experiència quotidiana de l'exercici responsable en la direcció de pimes com en els intercanvis d'informació amb ciutadans relacionats amb diversos sectors de negoci que han ostentat diversos nivells de responsabilitat en l'entorn empresarial, com també en la constatació de l'experiència del ciutadà corrent, hem pogut adonar-nos que el sistema d'inspecció fiscal determinat per l'actual organització de recaptació fiscal té unes greus mancances en la seva fase inicial per molts motius.

No són menors els problemes als quals ja ens hem referit en altres anteriors capítols, i per als quals hem anat proposant mesures alternatives, que afecten també l'inspecció fiscal, tant en la seva organització com en la seva gestió i la seva comunicació amb el contribuent.

D'altra banda, en la línia expressada d'evitar que l'Administració adopti la postura de “dur el lliri a la mà”, creiem que la lluita contra el frau fiscal és un dels pilars sobre els que s'ha d'assentar l'Estat social del segle XXI, abans que en un augment indiscriminat de taxes i impostos, ja que entenem que aquella lluita és la vessant més justa i igualitària de l'acció de qualsevol agència de recaptació.

Valorant les dues situacions indicades creiem que és imprescindible re-dissenyar el sistema d'inspecció, sobretot a nivell inicial, perquè és a partir de la iniciativa del qual que es podran bastir dos pilars importants per a un Estat social, com són la visible lluita contra el frau fiscal, per pròxima, i la conscienciació de la responsabilitat individual dels ciutadans en tant que contribuents a les necessitats i aspiracions comunes.

Arribats a aquest punt, i entrant en l'ordre pràctic, proposem que la inspecció tributària de primer nivell estigui constituïda per una xarxa d'entitats privades homologades que rebin de l'Administració en règim de concessió temporal i geogràfica concreta la tasca inspectora, segons l'esquema i les directrius que reflectirem tot seguit:

- Inspecció de primer nivell cedit en concessió a empreses interessades en aquest servei, de dimensions més grans acotades per llei segons la norma que els tècnics determinin com a òptima des del punt de vista de la societat, amb regulació específica que prohibeixi la concentració, directa o indirecta del poder inspector en persones físiques o jurídiques, i que determini els coneixements mínims i els protocols d'actuació que les persones contractades per aquestes empreses han de tenir, en un marc d'actuació dissenyat i coordinat pels nivells d'inspecció superiors, aquests ja inclosos en la funció pública.
- Compromís i obligació de les esmentades empreses d'atendre el cent per cent de persones físiques i jurídiques de la zona geogràfica que l'Administració cedeixi en concessió en un període temporal determinat i amb reiteracions d'inspecció cícliques normativitzades. En aquest punt caldria estudiar individualment les persones físiques o jurídiques que per la seva dimensió, per les seves característiques o per les àrees d'actuació o activitat en les què es mouen haurien de quedar-ne fora. En tot cas han de ser casos molt concrets, ben justificats i supervisats acuradament per nivells d'inspecció jeràrquicament elevats.
- Compromís contractual de les esmentades empreses concessionàries de realitzar la tasca inspectora des d'una actuació assessora abans que coercitiva, aspecte aquest darrer que correspondria en exclusiva ja a un segon nivell d'inspecció, adscrit a la funció pública, encara que fos a proposta del nivell inicial. Creiem que aquesta actuació assessora directa feta des de la psicologia de l'Administració orientaria els contribuents a poder contraposar-la a altres assessoraments fets des d'una òptica més orientada a la mínima contribució, i que aquells puguin decidir amb llibertat i responsabilitat.
- Cal desenvolupar des de l'Administració l'estudi, l'aprovació i el sistema d'aplicació del model d'actuacions tenint molt en compte els drets civils de la ciutadania però sense perdre de vista l'obtenció del bé comú. Entenem que l'apropament a la ciutadania d'una activitat inspectora no coercitiva ja de per si és una garantia de respecte als drets civils, amb lo qual una part de l'acotament normatiu es veuria acomplert ja en la seva pròpia definició.
- Els marges econòmics de les empreses inspectores de primer nivell hauria d'estar relacionada a l'import dels resultats de recaptació neta obtinguts en la zona de la seva responsabilitat, això és desvinculada de les possibles sancions econòmiques aplicades en cas de frau o incompliments fiscals, a fi i efecte d'evitar possibles actuacions irregulars basades en l'ús discrecional d'instruments fiscals.
- El segon nivell d'inspecció, i superiors, igual que en aquest moment, haurien de pertànyer a la funció pública segons determini el reglament de la mateixa i l'organització específica de l'ACAT, i la seva missió prioritària seria la del seguiment i control de les empreses concessionàries, la tramitació de les propostes de sancions tributàries, i les actuacions inspectores concretes que quedessin fora del marge d'actuació de les inspeccions de primer nivell.
- En tots els casos i a tots els nivells les actuacions inspectores s'haurien de moure dins d'uns paràmetres temporals molt ben delimitats i estructurats, seguint les màximes bàsiques d'aquest document: agilitat i eficàcia.
- Seria competència dels propis nivells superiors d'inspecció i de l'Agència Antifrau en última instància l'escrupolós seguiment, control i, si cal, sanció i inhabilitació de les empreses concessionàries, ja que són les primeres que han de complir les normatives, si es vol aprofitar al límit l'exemplaritat de la proposta.

En aquest cas, com en tots els determinats anteriorment en aquest document, cal tenir molt en compte la relació cost-benefici. Però especialment en aquest cas, en l'apartat de beneficis cal incloure-hi el missatge implícit de l'apropament de l'activitat inspectora fiscal i la socialització del valor positiu que significa la responsabilitat de totes i cadascuna de les persones físiques o jurídiques de fer l'aportació fiscal correcta, per tal que sigui el més justa possible.

No cal dir que de nou i molt especialment la nostra proposta sobre la inspecció tributària, per ser efectiva, necessita de la publicació i el compliment d'altres normes en els àmbits polítics i socials paral·lels que la refermin i la facin creïble, eradicant l'actual sensació d'evidents diferències de tracte fiscal en funció dels cognoms o l'ocupació de la part defraudadora , fins i tot havent ja entrat en l'àmbit judicial i obtingut ja sentències fermes condemnatòries, tant en casos de particulars o empreses.

APROXIMACIÓ A ALGUNS NÚMEROS RELATIUS A L'AGÈNCIA TRIBUTÀRIA A CATALUNYA

Malgrat que és molt difícil trobar a la Xarxa números certs territorialitzats relatius a nombre d'empleats, facturació d'ingressos, nombre d'inspeccions, etcètera, hem fet unes aproximacions per tenir una certa idea a la proposta feta en aquest punt.

ALGUNS NÚMEROS RELATIUS A L'ACTUAL AEAT I CATALUNYA

Malgrat no haver trobat dades territorialitzades, aplicant extrapolacions, podem arribar a conclusions aproximades:

En MM €	Espanya	Catalunya (estimat)	Font	CAT
Ingressos gestionats AEAT	212.741,00	42.548,20	AEAT - 2012	
Ingressos recaptats AEAT	9.222,00	1.844,40	AEAT - 2012	10,85% INGR/TOTAL POSSIBL.
Pressupost AEAT	949,20	189,84	AEAT - 2014	1,12% COST/TOTAL POSSIBL.
Ingressos possibles (estimat)	87.000,00	17.000,00	GESTHA	20,00%
EMPLATS AEAT 2012	26.962	5.392	Wikipedia	20,00%
Cost pr./empleat (en €)	35.205,10 €	35.205,10 €		
Empreses		590.629	IDESCAT	
Rendes presentades		3.380.000	GESTHA	
Revisions/dia	1		segons AEAT	
Revisions/dia	0,50		segons GESTHA	
Dies laborables/any	210			
Revisions totals a fer		3.970.629	pròpia	
Revisions totals a fer/any		1.985.315	pròpia	
Nombre tècnics+inspectors		7.090	pròpia	
Backoffice		1.064	pròpia	
Total empleats ACAT		8.154	pròpia	
Període revisió/declaració (anys)		2,67	pròpia	
Pressupost ACAT				
RH/H		287.061.367,04 €	pròpia	
INFRAESTRUCTURES		67.760.000,00 €	AEAT (indirectament)	
Total		354.821.367,04 €	pròpia	
Increment ingressos necessaris per aconseguir el punt d'equilibri		164.981.367,04 €	pròpia	
Percentatge increment d'ingressos per punt d'equilibri		86,91%	pròpia	
Percentatge ingressos necessaris sobre ingressos possibles		0,00%	pròpia	

NOTA: Per sobre d'aquest percentatge es poden començar a aplicar incentius al conjunt d'empleats o subempleats

5.b.3) Prescripció fiscal de cinc anys. Inspecció obligatòria de primer nivell de periodicitat màxima bianual.

En referència a la prescripció fiscal, la proposta és la de mantenir l'actual termini de prescripció de cinc anys, però amb la excepció de què qualsevol inici d'actuacions no dilata aquesta prescripció in aeternum. La idea, un cop més, és la de què l'agilitat de resposta de l'Administració ha de ser omnipresent i en tots els àmbits, entre d'altres motius per donar seguretat i confiança a totes les persones que decideixin instal·lar-se elles o les seves inversions empresarials a la Catalunya-Estat.

El nivell d'eficiència de l'Administració ha de ser suficient per a resoldre en un període de temps adequat -cinc anys ens semblen adequats- una presumpta situació de frau, actuacions judicials incloses, en el cas de què n'hi hagi. No serveix iniciar les actuacions el quart any per dilatar les actuacions fins a convertir el contribuent en una persona indefensa.

Per contra, les inspeccions que anomenem de primer nivell, que hem definit més assessores que coercitives, han de poder-se realitzar en períodes bianuals. Dit d'una altra forma, tothom ha de saber que en un període de 3 anys rebrà un mínim d'una revisió fiscal d'aquestes característiques.

D'aquesta manera creiem que podem propiciar una educació social i fiscal adequada a tots els nivells ciutadans, que vagi calant amb el rigor i constància adequats al pas del temps, i que crei la psicologia social de què l'Estat no solament vetllarà per les necessitats dels ciutadans i de les empreses, sinó pel finançament d'aquestes necessitats. Aquesta pràctica, però, haurà d'anar acompanyada -com ja hem indicat en altres ocasions anteriorment- de normes auto-reguladores de les actuacions de la classe política dirigent, i de que les agències Antifrau i la Justícia vetllin pel seu compliment.

Ambdues actuacions van encaminades a l'establiment d'una absoluta confiança dels ciutadans i dels inversors i empresaris vers les classes dirigents.

En poques paraules, ens acostaran als estàndards de Nova Zelanda o Dinamarca. Per exemple.

5.b.4) Impossibilitar per llei la derivació de responsabilitats fiscals per iniciativa pública als òrgans d'administració d'empreses, si no és per actuació negligent, en desoir les indicacions de l'inspecció de primer nivell.

Un dels arguments més sovintejat que s'esgrimeix com a amenaça en les inspeccions fiscals actuals és la derivació de responsabilitats de les persones jurídiques (empreses) als òrgans d'administració, que al final estan constituïts per persones físiques.

Tot i estant d'acord amb el precepte, com ja hem recollit anteriorment, creiem que no es pot aplicar en tots els casos impunement i molt menys frivolitzar-lo com una amenaça latent que, al cap i a la fi, com totes les amenaces reiteratives acaben sortint l'efecte contrari al desitjat. És a dir, desautoritzant aquells que en fan un mal ús.

Al mateix temps, aquesta mala pràctica desvirtua una figura que hauria de ser d'últim recurs i, per tant, tenir assignada una seriositat que la seva banalització malmet, acostant perillosament l'Administració a un interlocutor que no és digne de ser atès.

Per a combatre, entre d'altres, els aspectes esmentats, proposem que només es puguin derivar responsabilitats fiscals de les persones jurídiques a les persones físiques que ostentin càrrec als òrgans d'administració d'aquelles en el cas que siguin desoïdes les indicacions que els inspectors de primer nivell hagin proposat, i siguin fermes.

En aquest cas, l'entitat recaptadora podrà aplicar d'ofici l'esmentada derivació, amb les comunicacions reglamentàries pertinents i tenint en compte els principis d'agilitat, rigor i eficiència.

5.b.5) Empreses inspectores de primer nivell de limitada dimensió, de fàcil direcció per part de l'Agència Catalana de Tributs.

Ja ho hem esmentat en apartats anteriors, però creiem que és un aspecte que mereix ser ressaltat en un apartat propi.

En el seu moment hem proposat que les inspeccions de primer nivell recaiguin en empreses homologades privades, segons els paràmetres de l'apartat 5.b.2), on ja hem esmentat que han de ser de dimensions determinades per un màxim de volum.

Cal fer esment apart per incidir en què creiem que s'ha de limitar el volum de les mateixes, de tal manera que l'ACAT pugui dirigir sempre la tasca inspectora des del nivell de superioritat que atorga lla minimització del risc.

Aquest volum de facturació inclourà less de socis i òrgans d'administració, de tal manera que no puguin realitzar-se concentracions reals de poder, encara que siguin oficialment no visibles.

Caldrà, doncs, preveure aquests extrems en els reglaments corresponents.

CAP. 6 COMERCIAL

6.a) Principi rector: Impuls a l'exportació pime de coneixement i territori.

En aquest apartat, i possiblement els que seguiran, la Generalitat autonòmica ja ha començat a donar passes que, junt amb les fetes per les empreses catalanes, estant donant els seus fruits, encara molt millorables, en el camp de la internacionalització.

Impel·lides per la necessitat de cercar nous mercats que permetin mantenir, com a mínim, determinats nivells de producció -que no de marge de beneficis- força pimes catalanes han començat a estendre els seus mercats fora de les fronteres de Catalunya i fins i tot de la UE.

Segurament també per falta d'estructures d'Estat però amb tota seguretat per l'escanyament financer a què es veu sotmesa la Generalitat, no s'han explotat encara totes les possibilitats d'exportació que s'albiren per al conjunt d'empreses catalanes, amb independència de la seva dimensió.

Seguim pensant que els millors productes de que disposem per a l'exportació són coneixement i territori. Cal exprimir ambdós conceptes, buscant en totes les múltiples variants que ens permeten: des de l'impuls per a la construcció del batiscaf Ictíneu-3, fins a les empreses de logística, passant per l'explotació de totes les variants turístiques o de les empreses i instituts relacionats amb la biotecnologia o la farmacologia. I sense oblidar les indústries especialitzades de més alt nivell, que n'hi ha, de totes les grandàries i en més nombre de les que a priori tenim localitzades individualment.

Si complim els paràmetres jurídics, financers i mercantils que hem recollit prèviament, haurem assentat una base sobre la que podran treballar des de start-ups d'última generació fins a empreses industrials de tall més clàssic, però absolutament bolcades en la innovació. En definitiva, exportació de coneixement en format producte acabat, servei o producte intermedi. Sense oblidar que estem absolutament preparats per exportar territori mitjançant la indústria turística, en constant i deliberada evolució i recerca de noves i millors possibilitats.

En aquest punt som optimistes perquè podem copsar que s'està empenyent els sectors empresarials fins a prendre unes inèrcies que, un cop aconseguides, poden deixar l'economia catalana en un nivell de competitivitat envejable dins del món global.

6.a.1) Suports a consultories privades que actuïn com acompanyants o “aconseguidores” per a pimes.

Un dels problemes que es troben les empreses catalanes per a afrontar el repte de l'exportació és el de la seva dimensió, que ja hem tractat en el capítol corresponent a l'impuls a escometre reptes comuns a varies empreses. Però com que, de moment, la fusió directa de pimes la contemplem llunyana en la cultura empresarial del país i, com també hem reflectit, perillosament ingovernable a partir de determinades dimensions, creiem que el què cal és que l'Administració impulsi i promogui l'aparició i reforç d'aquelles empreses de serveis que complementin les estructures de les pimes, encarant-les a l'exportació i acompanyant-les fins a aconseguir l'inici dels objectius proposats.

Això significa un pas més que la consultoria a l'exportació de tall clàssic, que és l'estil actual que ha desenvolupat per exemple ACC10 o les Cambres de Comerç, que sens dubte ha estat una feina positiva. Però entenem que ara cal anar un pas més enllà -un pas certament important- i els serveis s'han de completar fins a la implantació del producte, del servei o de la filial al lloc de destí.

Per aconseguir aquesta finalitat necessitem un teixit important d'empreses que entenguin perfectament la psicologia pime i que per tant al seu torn també han de ser pimes. Amb la seva agilitat, solvència i seriositat aquestes empreses especialitzades en l'internacionalització acostumen a gaudir d'èxit en introduir-se en nínxols dels mercats receptors perquè trepitgen el terreny i completen els seus estudis teòrics -que qualsevol consultoria podria fer- amb treballs de camp solvents i efectius, amb lo qual serveixen de trenca-gels de les empreses que desitgen exportar.

Caldria, doncs, donar ales a aquestes empreses, facilitant-les-hi accés a finançament i a tractes preferencials en transports de persones i en comunicacions perquè no només ajuden sinó que complementen una feina que tant la pròpia Administració com organitzacions empresarials ja estan fent, amb lo qual s'aprofitarien recursos i sinergies en el mateix sentit.

Reiterem un cop més que cap apostar fort pels sectors que permeten exportar o donar serveis relacionats, a fi i efecte de convertir en una realitat allò de què el mercat d'una Catalunya-Estat és el món.

6.a.2) ACC10: Re-orientació i agilitat en suport de les anteriors. “Desfuncionarització”.

En una època en què els recursos públics van escassos, cal aprofitar-los en totes les seves possibilitats. Val a dir que la Generalitat de Catalunya, malgrat les limitacions autonòmiques i les traves contínues que troba al seu camí, està fent un esforç d'imaginació i d'inversió per a l'avenç entre les empreses, especialment les pimes, del concepte exportació. Tradicionalment aquest concepte havia estat eradicat dels objectius pimes per dos motius: per la seva dificultat innegable i perquè els objectius es cobrien amb el mercat de proximitat.

Ja que aquesta darrera idea ha canviat, ha calgut afrontar la dificultat que comporta la primera i en aquest sentit amb molta intel·ligència s'han iniciat unes feixugues tasques educatives i de convenciment de les tancades mentalitats dels directius tradicionals pimes catalans. Aquest esforç educatiu està donant fruits. En alguns casos per necessitat, en d'altres per convenciment i en alguns per visió pròpia. I més fruit que donarà a mesura que es puguin albirar resultats positius com els que ja es van publicant a la premsa: FCC a l'Aràbia Saudita, COMSA-EMTE a Sudamèrica, COPISA al Nord d'Àfrica, GRÍFOLS als Estats Units, FREIXENET, GRIMAU o CATA en diversos mercats, etc. Els resultats de les pimes rarament surten a la llum pública si no és en publicacions locals, però hi són. De cop i volta ens assabentem que la tecnologia d'una petita empresa catalana està voltant per l'espai a cavall d'un satèl·lit artificial de factura internacional, que una altra empresa està especialitzada en una mena d'asfalt per fixar carreteres rurals amb contractes a Bolívia, etc.

El degoteig és constant i demostra, per tant, que el procés d'internacionalització està forjant-se amb força i podem assegurar que en el moment que tingui la seva pròpia inèrcia només un cataclisme econòmic a escala global podrà evitar que segueixi desenvolupant-se.

Aquest món, però, té diversos inconvenients. Però el més gran és que cal estar absolutament amatent a tots els canvis que les noves tècniques i les noves relacions implementen. Cal estar, doncs, constantment en la punta de llança de la informació.

Aquesta tasca és la que pot fallar amb excés de facilitat en les entitats que l'Administració i les organitzacions empresarials aporten com a assessores, ja que cal tenir una agilitat a la que la funció pública o parapública no està avesada per pròpia definició.

No diem que els seus responsables no siguin coneixedors de les modificacions que van sorgint. El què volem dir és que el trasllat d'aquests canvis, un cop coneguts pels dirigents, a l'estructura és lenta i feixuga. Cal, doncs, “desfuncionaritzar” les persones que presten servei en aquestes àrees perquè si no, com ja va passar amb ACC10, quedaran constantment endarrerides, amb lo qual passaran a ser allò que hem intentat esquivar en tots els capítols: un llast. És a dir, els esforços personals i els recursos col·lectius que s'hi dediquin seran malaguanyats i només s'aprofitaran en una petita part.

I, com diu en Santiago Niño Becerra, ara estem en un cicle en què l'estalvi és prioritari.

6.a.3) Promoció de l'exportació a mercats emergents, abans que als geogràficament propers.

En diversos contactes amb les entitats públiques o parapúbliques a què ens estem referint en aquest capítol 6 hem pogut constatar que ens estem deixant influir pels lògics complexos dels directius pime que s'inicien en el món de l'exportació, i que s'acaben centrant bàsicament en la reticència a una inversió a llarg i incert termini en ple període de crisi econòmica profunda.

D'aquesta manera es propicien seminaris i promocions d'exportació a mercats geogràficament propers, exclusivament en base al menor cost de promoció inicial, ja que tant els desplaçaments i les dietes com el temps invertit dels directius pime tindran un menor cost. El resultat però és altament difícil perquè els mercats propers geogràficament i cultural són mercats molt madurs, on cal anar a competir únicament per preu o si hom posseeix tecnologies molt avançades o productes de molt valor afegit, de lo qual només disposen molt poques empreses.

Per tant, és més rendible a un termini més curt acceptar un risc econòmic d'inversió inicial més elevat però explorar les possibilitats d'exportació a mercats emergents, menys madurs, però necessitats de productes i serveis avançats. En aquest cas només quedaran fora aquelles empreses que tinguin productes absolutament punters -tecnologia per satèl·lits, per exemple- o serveis “top ten”. La resta d'empreses, siguin de productes o serveis, acostumen a tenir cabuda en aquests mercats, ja que la pròpia evolució d'aquests els fa saltar-se etapes viscudes, de tal manera que molts cops passen directament de les cruïlles regulades manualment per policia urbana a ser regulades per semàfors de leds amb comptadors de segons, sense les passes intermèdies que en altres indrets hem viscut. O del telèfon de sobretaula passen directament a l'smartphone i la tauleta.

6.b) Impuls a les infraestructures: Productivitat i competitivitat

Per argumentar aquest apartat, després de les argumentacions que el precedeixen, gairebé entrarem en una reiteració continuada.

No caldria repetir que si el futur econòmic de la Catalunya-Estat, tant com el de la Catalunya actual, el volem falaguer i competitiu, basat en les exportacions dels productes i serveis produïts i en la logística, ens cal reforçar totes les vies de comunicació existents i les que puguin venir. Tant de mercaderies com de persones. Físiques com virtuals.

Per tant, entenem que no cal esmentar de nou la dependència d'unes infraestructures funcionals i segures, de confiança. Sense talls en els subministrament de corrent elèctric o de transferències de dades virtuals, sense retards en les comunicacions de persones i mercaderies que no siguin imponderables, sense pèrdua d'equipatges ni de trameses de productes, amb seguretat en tots els sentits.

Per aconseguir aquests objectius cal molta inversió en infraestructures. Però és una inversió amb retorn demostrat. En alguns casos, retorns molt ràpids. En d'altres a llarg termini i fins i tot de manera indirecta. Però totes les inversions en aquest sector són productives, si es fan amb seny. Prova d'això és l'aprovació del Corredor Mediterrani Ferroviari per a mercaderies per part de la UE com una de les inversions prioritària en infraestructures. Proves per reducció a l'absurd també en trobarem: l'aeroport d'Alguaire, els AVEs espanyols a Cuenca, el retard del TGV connectant Barcelona amb Tolosa de Llenguadoc, amb Marsella, Montpeller o Lió. La inexistència d'una connexió ferroviària ràpida i fiable Alacant- València-Tarragona-Barcelona però sobretot el retard dels cinc quilòmetres de via d'ample europeu de sortida del port de Barcelona cap als mercats europeus.

Cal estudiar amb molta professionalitat les relacions cost-benefici tant en relació amb el temps, com amb l'equilibri territorial, ja que tenim un país petit que, a priori, hauríem d'intentar de tenir-lo econòmicament equilibrat, bo i disseminant sobre la seva superfície produccions i serveis que aprofitin els avantatges de la gestió de proximitat amb la tranquil·litat que donen unes infraestructures sòlides i ben repartides.

Fibra òptica; rutes ràpides de gran capacitat per a vehicles; rutes ferroviàries d'ample europeu i en xarxa; una xarxa d'heliports i d'aeròdroms que comuniquin fàcilment persones dins dels radis de curt abast; abastiment de subministres bàsics en zones actualment deprimides. En suma, aprofitament del territori i de les sinergies dels seus habitants en un intent d'equilibri econòmic, ergonòmic i ecològic de tot el país.

Això caldria plantejar-ho des de l'asèpsia tècnica però a partir de l'impuls dels estaments polítics, que plantegin amb generositat aquest com un dels grans temes de país.

Malauradament, som coneixedors que l'obra pública en general és extremadament cara per als ciutadans, però per motius gairebé sempre artificials. L'afavoriment d'unes empreses en detriment d'altres més competitives però menys afins, els increments pressupostaris "inesperats" però prèviament acordats fora de concurs, els fraus directes, les demores en els pagaments, l'especulació en la subcontractació, els finançaments inadequats i, en menor mesura, la ineptitud dels tècnics que presten els seus serveis a la funció pública són els mals que han afectat tradicionalment l'obra pública, tant llaminera ella.

Si s'apliquen els principis que ja hem recollit en aquest document, més algunes de les propostes que farem fins a l'epíleg, creiem que serem un país en disposició d'eradicar en bona part, ja que totalment és impossible, totes aquestes pràctiques que han encarit fins a límits inversemblants, gairebé vomitius, les obres públiques d'infraestructures.

Per arribar-hi caldrà, però, aplicar-los amb rigor, agilitat i seriositat. Nosaltres creiem que ja tenim a Catalunya professionals per aconseguir-ho i voluntat compartida per fer-ho, especialment si la creació de la Catalunya-Estat és consecutiva al mastodòntic joc de despropòsits que està significat els darrers anys la gestió governamental al Regne d'Espanya.

Val a dir que, malgrat la situació econòmica actual, bona part de les propostes que recollirà aquest capítol en major o menor mesura estan posant-se en marxa i que, per tant, possiblement serem reiteratius. Però entenem que no faríem un document complet si no les recollíssim i des de la nostra modesta tribuna no els hi donéssim suport.

6.b.1) Corredor mediterrani ferroviari.

Atès el dinamisme imperant, aquest punt l'hem hagut de revisar mentre redactàvem i repassàvem el present memoràndum, ja que la UE ja ha aprovat aquesta infraestructura com a prioritària dins del seu àmbit, junt amb d'altres, amb lo qual hi ha el compromís de finançament d'una bona part de la mateixa per la seva part i, en el fons, és un suport indirecte a la Catalunya-Estat, demostrant la tranquil·litat política que li representa a la UE que el nostre país segueixi formant part de l'Estat espanyol o sigui un Estat independent.

D'aquest punt només podem assenyalar la nostra malaurada experiència amb els successius executius del govern de Madrid, que s'han mostrat grans especialistes en aplicar les tècniques típiques i tòpiques del funcionariat que no desitja que s'aconsegueixin determinats objectius, amb traves contínues sempre legals però descoratjadores fins a la desesperació.

Caldrà, doncs, una tàctica política de recordatori i insistència continuats que, si pot ser, s'haurà de fer conjuntament per part de les organitzacions empresarials i polítiques i fins i tot socials, a poder ser per part de tots els territoris beneficiats per aquesta infraestructura. En aquest punt, la Generalitat de Catalunya pot intentar liderar i/o coordinar un llobbi geogràfic i econòmic de pressió a l'Estat espanyol per evitar la repetició del cas del TGV Barcelona-París, del Quart Cinturó o de la connexió del port de Barcelona esmentada.

Escapa segurament doncs de l'àmbit de propostes d'aquest memoràndum però entenem que cal reflectir-la, després del capteniment positiu de la UE al respecte.

6.b.2) Barcelona El Prat, aeroport internacional, obrint línies especialment a països emergents. Si és possible, hub del Sud d'Europa.

A la introducció d'aquest memoràndum n'hem fet referència: les rutes aèries europees saturen els aeroports de l'Europa Central, amb lo qual creiem que a mig termini s'haurà d'optar per situar hubs de comunicació aèria intercontinental en aeroports de la perifèria de la UE, durant un temps en convivència amb els ja existents (Charles-de-Gaulle, Heathrow, Frankfurt, Schlipol, Colònia, Milà-Malpensa...)

Barcelona-El Prat (BCN en el codi de la IATA) pot aspirar a ser un d'aquests aeroports del futur a mig termini. Per això cal, però, aquella inversió en infraestructures que reclamàvem. I en el cas concret, cal fer-hi arribar una línia de metro, o convertir la línia ferroviària actual en una mena de RER parisenc a la catalana. També cal que hi arribi com a estació intermèdia o com a final de línia, el TGV i cal habilitar un espai de comunicació aèria per a helicòpters, avionetes de curt abast o ginyes voladors similars que amb força probabilitat la tècnica ens aportarà en els propers anys. Tot això pensant tant en persones com en mercaderies en el curt radi, aquell que sigui subsidiari de l'aeroport en tant que plataforma de comunicació intercontinental.

Entenem que aquests tres aspectes, que creiem que representen una inversió limitada, ateses les existents infraestructures que envolten hores d'ara ja l'aeroport de Barcelona, han d'estar a l'agenda més immediata del Govern d'un país que pensa en la possibilitat de convertir-se en un Estat competitiu a nivell global.

És possible que en una segona etapa d'inversió més llunyana s'hagi de pensar en altres solucions més agosarades i d'un més alt nivell d'inversió, quan les capacitats de l'aeroport BCN quedin limitades. Potser s'haurà d'habilitar l'aeroport d'Alguaire, el de Reus o el de Girona com a segon aeroport del país, comunicat amb la seva capital amb llançadores TGV. Ara com ara no disposem de cap estudi que ens orienti en aquest sentit, però sí que defensem aferrissadament les tres anteriors propostes com d'inversió immediata en infraestructures.

6.b.3) Seguir amb l'ampliació del port de Barcelona, de Palamós i de Tarragona. Interrelacionar-los.

Paral·lelament a allò que hem indicat en el punt anterior, s'ha de treballar en relació al Port de Barcelona però sense perdre de vista com a possibles auxiliars els ports de Tarragona i Palamós.

Si volem convertir Barcelona en el port definitiu de comunicació de mercaderies i persones del Sud d'Europa i que, per tant, en sigui la referència, cal seguir amb la política ja iniciada d'ampliacions, però cal ser conscients de les limitacions tècniques i d'espai amb què s'haurà d'enfrontar, aspecte aquest que estem segurs que les autoritats portuàries ja ho tenen en estudi per a un horitzó a mig termini.

Potser, doncs, val la pena començar a pensar la xarxa d'infraestructures que pot habilitar els ports de Tarragona al Sud i de Palamós al Nord com a complementaris del de Barcelona. Una connexió ferroviària d'ample europeu a Palamós es farà necessària o, com a mínim, un Centre Logístic terrestre a peu del Corredor Mediterrani, pels volts de Vidreres potser. S'haurà de plantejar l'estudi de la conveniència d'una estació de TGV al port de Tarragona, ja que la connexió al futur Corredor Mediterrani la donem per descomptada...

Hem de ser capaços d'anticipar projectes d'infraestructures que s'aniran mostrant de necessaris a imprescindibles, de tal manera que es pugui organitzar el territori des d'una visió global, a la recerca del seu re-equilibri econòmic i, en conseqüència, demogràfic. Aspecte aquest que trobem necessari per a una vertebració territorial lògica i estabilitzadora.

6.b.4) Obrir infraestructures terrestres en zones actualment deprimides.

L'orografia i el microclima són qualitats que fan de Catalunya un territori econòmicament i, en clara conseqüència des del punt de vista demogràfic, gens lineal, com passa en tots els països eminentment muntanyosos.

Les terres de cultiu estan directament relacionades amb les zones de regadiu possible d'un costat i amb les de secà per un altre, com passa arreu. L'única particularitat és que aquest fenomen s'ha de gestionar en un diàmetre de 300 quilòmetres, amb lo qual ens trobem amb zones d'una densitat de població altíssima i d'altres amb densitat propera al zero absolut. Lo qual, òbviament, desemboca en unes enormes diferències econòmiques interiors.

Sembla que en un territori tant limitat, el Govern podria tenir un cert èxit en el desenvolupament d'unes polítiques de re-equilibri.

Sens dubte que aquest fet va aparellat amb la necessària obertura d'infraestructures terrestres que duguin a zones de PIB inferior a la mitjana la possibilitat d'oferir els resultats de la seva producció o de la seva idiosincràsia. No solament ens estem referint a comunicacions per carretera, sinó també a vies de subministre suficients per a alimentar indústries i empreses de serveis, i a noves tecnologies fiables, constants i de permanent alta velocitat.

Quan hom viatja pel cor dels Alps, anant de Ginebra a Chamonix, queda absolutament corprès de que a pocs quilòmetres del centre alpi francès per excel·lència s'hi hagin desenvolupat zones industrials amb empreses capdavanteres de talla mundial. L'orografia, força més potent que la del nostre país, no ha estat un obstacle perquè a l'Alta Savoia s'hi hagin desenvolupat pools industrials i econòmics de volum considerable, en un equilibri manifest entre agricultura, ecologia, turisme i indústria.

Està clar que hi ha hagut un temps d'inversió pública decidida que, a la llarga, ha obtingut els retorns desitjats.

És allò que esmentàvem en la presentació del capítol: retorns a mig termini i fins i tot indirectes. Al nostre favor val a dir que les TIC ens han vingut a ajudar en aquest sentit, ja que permeten evitar determinats desplaçaments en zones en què puntualment però regularment poden resultar problemàtics, però obtenint resultats iguals o similars que en altres indrets de climatologia més amable.

Si de cas, el problema és que cal que aquestes TIC arribin amb constància i seguretat, tant com els subministraments i les comunicacions. És necessari, doncs, el disseny assenyat, creïble i convençut d'aquesta mena d'espoleta que significarà l'inversió pública acurada i adequada per a l'explosió final que és la constitució del pool econòmic.

Proposem, doncs, que es treballi en aquest sentit des d'un Govern que en alguns moments ja ha demostrat en general i malgrat la precarietat financera en què s'ha hagut de moure tradicionalment, la seva sensibilitat re-equilibradora.

Si bé és cert que hi ha hagut alguns errors en els què s'ha d'evitar de caure novament, com el desencert en l'elecció del tipus d'indústria o de producte en relació a les possibilitats de suport de l'entorn econòmic de la zona, o de les comunicacions terrestres amb clients i proveïdors, o bé per l'idiosincràsia del factor humà que la regió pot aportar en relació a l'organització productiva.

Sent curosos amb aquestes previsions és molt possible re-equilibrar el territori econòmicament, lo qual significa automàticament també el re-equilibri social, cultural i demogràfic.

En un país tant petit, doncs, ens sembla una política imprescindible si es vol fer camí cap a l'excel·lència, bo i aprofitant totes les possibilitats que Catalunya ens ofereix.

6.b.5) Suport infraestructural al turisme de qualitat: museus, parcs naturals, restaurants gastronòmics, centres mèdics, parcs tecnològics, salons de fires i congressos, etc.

Tampoc és nou. També s'està fent, i amb resultats sovint espectaculars: el passatge de "creueristes", els centres mèdics de referència, els congressos tècnics,...

Està clar que hi ha hagut una sèrie de persones que van creure al seu dia en la marca Barcelona, hi van dipositar bona part dels seus esforços professionals i personals, i van saber convèncer capital públic i privat que era una opció bona. Ho van fer tant a títol individual, aprofitant l'embranchida del seu nom en el seu entorn professional com també des d'entitats públiques i privades. En alguns projectes no s'hi va reeixir, com el d'Spanair, per motius diversos inclosos els polítics. Però afortunadament la constància i el rigor van imposar-se en la majoria de casos.

Cal no defallir en aquest ítem, i aprofitant l'estela de la marca Barcelona, convertir-la en la capital visible d'un petit país, la Catalunya-Estat, que al seu torn pugui crear marca a redos de la primera, com proposen Boronat i García Ruiz.

Això no significa deixar de banda les estructures ja existents que desenvolupen l'exportació del territori en base al turisme d'oci, arribant a una clientela que mica en mica evoluciona i va demandant altres al·licients, més relacionats amb el consum espiritual o emocional.

Bona oferta teatral, museus dinàmics, parcs naturals consolidats i imaginatius (cal aplaudir en aquest sentit, per exemple, l'iniciativa de promoure les rutes seguides pels jueus a través del Pirineu, en la seva fugida de l'horror nazi), centres mèdics de referència, rutes culturals, gastronomia, horaris d'obertura de centres comercials homologables al tipus de client que es vol captar, transports públics competitiu, centres d'esports de natura i d'aventura...

Creiem que l'iniciativa individual pròpia dels catalans té prou força com perquè un Govern sense traves econòmiques i bolcat amb els seus ciutadans només necessiti "insinuar" la seva aposta econòmica perquè la societat civil valori i aportï el capital i el coneixement necessaris per a convertir en èxit els camins empresos.

Al cap i a la fi és el concepte econòmic i productiu que millor ha sabut històricament desenvolupar la ciutadania catalana. Per tant, estem convençuts que només cal despertar-li aquest ADN i donar-li l'impuls inicial.

6.c) Concursos públics. Principi rector: justos i oberts.

Hi ha una expressió catalana per referir-nos a l'anterior enunciat: vet aquí la mare dels ous!

Malauradament hem fet esment en massa ocasions al llarg d'aquest memoràndum de la creació de controls diversos, de pressupostos en obra pública inflats i excessius fora de control voluntàriament o involuntària, de cultura d'incompliment i d'altres aspectes que acaben confluint en la reclamació de l'ètica empresarial, que es pressuposa en la base de les relacions socials i econòmiques però que massa sovint es troba a faltar.

No tenim cap dubte que a l'origen de les normatives existents per a la regulació dels concursos públics de contractació d'obres o serveis a oferir a l'Administració hi va haver un esperit de control i seguiment en pro de l'estalvi de pressupost públic combinat amb la seguretat de compliment dels projectes proposats. D'aquí sorgeixen les classificacions d'empreses licitadores en funció de les seves possibilitats productives, financeres i organitzatives, de tal manera que existeixen uns registres temporals de les mateixes.

Allò que sobre el paper semblava assegurar els millors resultats en el sentit desitjat en tant que ciutadans, a la pràctica, quan algunes persones han trobat la forma de pervertir el sistema i d'encomanar als seus entorns oligàrquics, s'ha convertit en la font de disbauxa pressupostària més gran de la democràcia espanyola. No parlem solament en referència als imports econòmics, sinó també de l'incompliment sistemàtic de terminis i d'acords. Que, automàticament, reverteix en incompliment dels pressupostos.

Aquest extrem no el detectem avui, en redactar aquest document. Ni el denunciem, que no és la finalitat d'aquest. El recollim per deixar palès que el sistema emprat és manifestament millorable. Tant, que fins i tot ens atrevirem a fer propostes que l'esqueixin.

En general, la complexitat de les normes no acostuma a ser sinònim de garantia del seu compliment, sinó més sovint d'obertura de possibilitats d'aprofitament d'esquerdes normatives per a la perversió del sistema, inicialment projectat amb la seva seguretat com a objectiu.

Els fitxers d'empreses classificades que hem esmentat entenem que són altament injustos, antidemocràtics i dinamitadors de la lliure competència, ja que creen una mena d'elits oligàrquiques que s'instal·len en allò de les portes giratòries ("revolving door") que sovint s'esmenta en relació als dirigents polítics i el seu entorn. Nosaltres, aquí, ens referim a tots tipus de persones: físiques i jurídiques. El sistema establert acaba reduint a un cercle tancat les possibilitats de licitació que, al cap i a la fi, és l'origen de la majoria de les irregularitats a gran escala comeses amb la connivència i fins i tot participació d'organitzacions polítiques i sindicals o d'entitats afins.

Per acabar-ho d'adobar, aquestes pràctiques es tradueixen en dos aspectes habituals: l'augment dels pressupostos inicials que s'hauran de pagar amb els impostos dels ciutadans i la perversió de l'esquema de les subcontractacions.

Desconeixem quin dels dos és pitjor per a una societat que es vol aproximar a l'excel·lència. Mentre que el primer desvirtua la lliure competència a més a més d'inflar el pressupost públic artificialment per a benefici d'uns pocs i perjudici de molts, el segon crea l'efecte d'una munió de pimes que o bé han d'incomplir el contracte amb la contractista o bé han de defraudar l'erari públic, si es volen cenyir als preus exigits per aquella. Amb el risc afegit que una part de la facturació segurament mai podran cobrar-la perquè es perdrà en la teranyina burocràtica que la contractista teixirà al seu voltant durant els 180 o 210 dies de venciment de pagament de la feina feta o en les retencions contractuals que en teoria han de garantir els post-treballs però que a la pràctica serveixen com a descompte del total a pagar per l'empresa licitadora. És a dir, les subcontractades faran al mateix temps de finançadores d'aquelles que ostenten el mèrit de formar part de les escollides per a rebre ingressos de l'Administració.

Per això proposarem canvis en els concursos públics, amb la intenció de fer-los més oberts i, per extensió, més justos.

Les propostes que seguiran, complementades amb les ja referides anteriorment relatives a la Justícia, al finançament i a la seguretat i rapidesa dels pagaments, poden servir als objectius bàsics d'aquest apartat i, per extensió, a un considerable estalvi pressupostari de la Catalunya-Estat.

6.c.1) Eliminació de certificacions apriorístiques d'empreses per concursar. Concursos oberts condicionats.

Per no repetir allò que hem expressat en el punt anterior, recollirem directament que al sistema actual li succeeix el mateix que a l'Administració de Justícia espanyola: que és directament inadequada i, per tant, està amortitzada. Amb lo qual s'ha de passar directament al seu canvi.

En el cas que ocupa aquest apartat, la nostra proposta passa per eliminar les homologacions apriorístiques d'empreses aptes i no aptes per a ser proveïdores d'obres o serveis per a l'Administració, tal com al seu moment hem proposat l'eliminació d'altres llistats semblants, com el del REA per exemple.

Cal refer la normativa de concursos públics de cap i de nou, permetent l'accés a les licitacions a qualsevol empresa que s'hi vegi capaç. Això significa redactar una normativa a partir de zero amb les condicions que els tècnics en la funció pública, assessorats per professionals dels sectors més afectats, estudiïn, debatin i proposin.

En tot cas, però, bàsicament i sense discussió haurà de permetre la licitació oberta i preveure els sistemes de control i seguiment mitjançant les Agències Antifrau de què es doti l'Estat. Si aquest extrem l'afegim a les propostes ja recollides en aquest document de caire judicial i les suggerides de millora d'altres lleis que afecten també indirectament l'àrea d'economia i empresa, podem millorar molt en tant que societat, impulsant l'avenç en paral·lel de la regeneració democràtica amb la recuperació de la classe mitjana i de la meritocràcia social.

Com a mecanisme de seguretat de compliment contractual proposem el seguiment tècnic inspector continuat, amb la confiança de tenir en previsió de substitució les altres licitants no concessionades. Els altres aspectes indicats en la presentació de l'apartat 6.c) queden inclosos en propostes recollides en capítols anteriors, encaminats a l'establiment de la confiança empresarial i de la seguretat jurídica i mercantil de persones físiques i jurídiques que desitgin formar part del conjunt de ciutadans creatius i productius, que actuïn en pro de l'excel·lència i de la competitivitat de Catalunya.

Sumant, per tant, totes les propostes que estem reflectint en aquest memoràndum creiem que podrem acostar-nos al tipus de societat que una gran majoria desitgem.

6.c.2) Clarificació de bases concursals. Persecució dels concursos fraudulents, dotant les Agències Antifrau i la Justícia econòmico-administrativa d'eines d'inspecció i supervisió

Si a l'apartat anterior ens referíem a l'aspecte més genèric dels concursos públics per a proveir l'Administració, en aquest volem incidir en aspectes més concrets.

Per aconseguir els objectius de l'apartat anterior, cal fer de les licitacions espais de lliure concurs. I per fer-ho, s'ha d'aconseguir la clarificació de les bases en cadascun d'ells com a primer i indispensable pas.

De nou aquí podem fer us de les TIC, de tal manera que a més a més de concursos clars els convertim en públicament oberts. Aquesta seria la manera més lògica de democratitzar l'accés als concursos públics, al mateix temps que se'n podria fer el corresponent seguiment afavorint la seva transparència.

En part ja existeixen iniciatives en aquest sentit mitjançant les pàgines web de les diferents administracions, però malauradament cal poder tenir un equip d'especialistes en plantilla per treure'n l'entrellat a una simple publicació de concurs públic, lo qual no diu massa a favor dels sistemes de publicitat emprats fins al dia d'avui. Un cop més ens trobem amb el costum ja enunciat en capítols anteriors de fer de les comunicacions públiques un veritable laberint que malmet per se una bona part de la possible competència i allunya burocràticament als no iniciats o a les empreses que “no correspon”. Talment sembla estudiat per a obtenir uns objectius concrets, allunyats de la lliure competència sinó directament fraudulents.

Quan ens referim a la dotació a les Agències Antifrau i a la Justícia d'eines que permetin l'agilitat en el control i supervisió dels concursos públics no estem proposant més eines ni pressupostos diferents que aquells que ja hem esmentat en capítols anteriors. Només pretenem remarcar que aquelles propostes han de tenir un sentit específic i concret en l'actual capítol ja que, com ha quedat històricament demostrat, aquest és un camí molt procliu a permetre lectures massa obertes en funció d'interessos no tant sols privats, lo qual forma part de l'economia de mercat, sinó privats i contraris als de l'interès col·lectiu. Lo qual no s'ha de permetre si es pretén estar entre els Estats capdavaners, com queda més que demostrat en els llistats estadístics mundials.

Així doncs, concursos oberts i controlats tant pels licitadors com per les Agències Antifrau, l'administració de Justícia i el Legislatiu.

CAP.7 POLÍTIC

7.a) Principi rector: la política democràtica per damunt de les empreses.

En aquest treball no hem volgut fer esment específic a elements de gestió executiva o legislativa que sobrepassessin l'àmbit d'economia i empresa però d'altra banda creiem fermament que un dels problemes que poden sorgir-li a una Catalunya-Estat, amb les dimensions econòmiques que té, és que la política democràtica quedi mediatitzada per decisions més properes a interessos de lobbies econòmics, tant empresarials com socials, que del conjunt de la ciutadania.

En ser les empreses, o grups temporals d'empreses, entitats privades jerarquitzades, l'Administració ni pot ni ha d'intervenir al seu si, si realment creiem en una economia de lliure mercat. Però, d'altra banda, una de les comeses més importants del poder Executiu és la de vetllar, defensar, gestionar i administrar el bé comú com a tal.

En la recerca d'un equilibri, proposem des d'aquí que aquelles empreses o grups – temporals o definitius – d'empreses la facturació dels quals superi un percentatge determinat del PIB català hauran d'admetre al seu Consell d'Administració dos consellers tècnics amb veu però sense vot, representants de les Conselleries d'Indústria i/o d'Economia, amb càrrec a l'empresa o grup d'empreses que tinguin el pes esmentat.

Aquests consellers tècnics seran un economista i un advocat de l'Estat i estaran tutelats per

l'Agència Antifrau , o oficina anticorrupció pertinent, que no podrà conèixer ni intervenir en les seves gestions empresarials i només vetllarà perquè l'activitat dels esmentats consellers no pugui estar influïda per interessos privats, assegurant la seva total i permanent transparència. Aquests tècnics reportaran directament als Consellers del Govern oportuns, que no podran intervenir en la presa de decisions privades de les empreses esmentades però sí que n'estaran puntualment informats, a fi i efecte de vetllar per la gestió que la ciutadania els hi ha encomanat.

EPÍLEG

Durant l'elaboració del present document, degut a la ràpida evolució política, social i econòmica actual a Catalunya, s'han publicat iniciatives com aquesta a les propostes de futur que d'alguna manera són coincidents i van en el mateix sentit, és a dir en l'interès perquè la Catalunya-Estat del futur sigui molt millor que la Catalunya autonòmica del present.

En alguns casos, com en el document del FERA esmentat a la introducció, i altres, s'ha evitat esmentar explícitament la independència de Catalunya com a possibilitat. No és el nostre cas, ja que apostem a totes les possibilitats i mirem de ser conscients dels límits més grans de cadascuna.

Val a dir que, segons l'ordenament jurídic existent, moltes de les propostes implícites o explícites que hem recollit no poden dur-se a terme sense aquesta situació política que és la sobirania nacional convertida en Estat. I fins i tot algunes de les propostes recollides en el present document segurament entren en contradicció amb directrius UE.

Quan vàrem iniciar aquest treball ens comptàvem entre els europeistes més convençuts i militants. I, en acabar, seguim creient que una Catalunya-Estat hauria d'estar-hi immersa. Però el desenvolupament de cadascuna de les propostes que hem recollit ens ha convertit en força més escèptics, ja que estem segurs que algunes de les propostes que fem serien molt positives per a Catalunya, però molt difícils de defensar a la UE tal com la coneixem.

Aquesta dificultat no vindria determinada per la bondat de les propostes en si mateixes pel profit del conjunt UE, sinó més aviat per l'actual falta d'unificació política al seu si, que afavoreix la disparitat de criteris polítics actuals, amb la coexistència dels quals és molt difícil avançar en el món de l'economia i l'empresa. I també per l'excés i la rigidesa de la seva burocràcia.

En un sentit semblant en Ferran Requejo escrivia a La Vanguardia del 30/09/13 un article titulat "El segrest d'Europa" on gairebé al final del mateix afirmava:

"O bé alguns Estats prenen la decisió d'anar cap a una integració política sense esperar la resta, o la UE aprofundirà la seva auto-marginació global".

Hi estem totalment d'acord i, per això, arribats a la fi del present document, ens vénen força dubtes de si la pertinença de la Catalunya-Estat com a membre de ple dret a una UE exactament tal com és avui, és convenient per a aconseguir els objectius que ens estem proposant d'excel·lència i lideratge mundials. O si la millor situació per al futur de l'economia de la Catalunya-Estat seria un estatus semblant al de Suïssa o Noruega, ja que on no tenim cap dubte que cal estar és a l'espai Schengen de lliure circulació de persones, de béns i de capitals, amb tots els inconvenients i avantatges que porta implícits.

Les opinions vessades per especialistes, com en Xavier Sala i Martín, o per tertulians actius que es mouen invariablement en els paràmetres de la seriositat, coincideixen amb les nostres opinions ja prèviament publicades en un modest blog personal a la Xarxa, sobretot en el sentit de què la política ha de prevaldre, en democràcia, per davant de les decisions arbitràries dels mercats i de les grans empreses i grans grups de pressió.

Per tant, defensem que recau directament en els àmbits executiu i legislatiu la valoració de quina és la postura més convenient pel país en conjunt i en els casos concrets plantejats al llarg d'aquest memoràndum. Com que no és pretensió de l'autor irrogar-se una representació que no té, s'ha d'entendre doncs aquest memoràndum com un recull de propostes que creiem que afavoririen en gran manera el futur econòmic d'una Catalunya-Estat i l'encaminarien a la competitivitat global des d'un àmbit geogràfic privilegiat: un territori amable i variat amb paratges de gran bellesa, lluny d'ensulsiades naturals de gran magnitud, de clima privilegiat i banyat pel mar més culte. Afegint-hi el bagatge més que considerable de coneixement de la seva gent podria comptar-se entre aquells Estats dignes d'emmirallar-s'hi, en benefici de la seva ciutadania i de l'evolució global.

Empènyer perquè això sigui una realitat és feina de tots. Dur-ho a terme serà feina d'aquells escollits entre tots, que per definició han de ser els millors.

REFERÈNCIES, ABREVIATURES I SIGLES

ACAT: Agència Catalana de Tributs, actualment Agència Tributària de Catalunya

MCT: Mesa Catalana de Treball

BCC: Banc Central de Catalunya

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.